

Motion till riksdagen 2025/26:3770

av **Amanda Lind m.fl. (MP)**

Sverige förtjänar bättre – Miljöpartiets budgetmotion för 2026

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Förslag till riksdagsbeslut.....	8
1 Inledning.....	8
2 Det ekonomiska läget	9
2.1 Pessimistiska hushåll håller igen	9
2.2 Historiskt hög arbetslöshet	11
2.3 Allt större påverkan från extremväder	11
2.4 En orolig omvärld.....	12
3 Den ekonomiska politikens inriktning.....	13
3.1 Bryt lågkonjunkturen och stärk hushållen	14
3.2 Värna välfärden – stopp för vinstjakt och automatiska nedskärningar.....	14
3.3 Värna naturen och hållbara gröna näringar	14
3.4 En rättvis grön omställning.....	15
4 Det finanspolitiska ramverket.....	15
4.1 Sverige står inför stora investeringsbehov.....	15
4.2 Investeringsmål för den gröna omställningen.....	16
5 Det klimatpolitiska ramverket	17
5.1 Sveriges klimatmål ska skärpas	17
5.2 Tidöpartierna ökar utsläppen och missar samtliga klimatmål	18
5.3 Med Miljöpartiets politik kan Sveriges klimatmål nås.....	19
6 Velfärd och trygghetssystem	20
6.1 Mer pengar till vård och skola	20

6.2 Stärk arbetet med en god och nära vård.....	21
6.3 Satsning på kvinnors hälsa, mödrahälsovård och förlossningsvård	21
6.4 Stärk psykiatrin.....	21
6.5 Förstärk vårdkompetensrådet.....	22
7 Funktionsrätt.....	22
7.1 Höjd sjuk- och aktivitetsersättning	22
7.2 Höjd schablonersättning för assistans.....	22
7.3 Avgiftsfri ledsagning	23
7.4 Personligt ombud till fler	23
7.5 Stöd till funktionsrättsorganisationer.....	23
8 Stoppa mäns våld mot kvinnor, sexuellt våld och hedersrelaterat våld och förtryck...24	
8.1 Förbättra förutsättningarna för kvinnojourerna och öka tillgången till skyddade boenden	24
8.2 Skydda barn i mål om vårdnad, boende och umgänge	24
8.3 Gör det enklare att söka vård efter övergrepp och våld.....	25
8.4 Flyttpeng för att underlätta en väg ut ur eftervåldet	25
8.5 Stöd till organisationer som motarbetar psykiskt, fysiskt, sexuellt eller digitalt våld	26
9 Industrin och företagens omställning	26
9.1 Miljöpartiets satsningar Klimatklivet och Industriklivet utökas	26
9.2 Inför ett återvinningskliv	27
9.3 Moderna och effektiva tillståndprocesser och bättre samordning.....	27
10 Mer förnybar energi i närtid	28
10.1 Investeringsstöd för grön baskraft	28
10.2 Omfattande satsningar på energieffektivisering	28
10.3 Ersättning till kommuner och regioner för förnybar elproduktion	29
10.4 Produktionsstöd för elektrobränslen och avancerade biodrivmedel.....	29
10.5 Nej till regeringens dyra och klimatskadliga kärnkraftssubvention	29
11 Hållbara transporter för alla kräver rätt lösning på rätt plats.....	30
11.1 Låt fossilbolagen betala för omställningen.....	31
11.2 En nationell elbilsoffensiv rullas ut	32
11.3 Förstärk klimatpremien för miljöarbetsmaskiner, elbussar, tunga miljölastbilar och lätta ellastbilar	32
11.4 Bonus för att konvertera en fossilbil till eldrift eller biogasdrift	33
11.5 Satsning på fortsatt utbyggnad av laddinfrastruktur	33
11.6 Bygg ut järnvägen – fler ska komma fram fortare.....	33
11.7 Utveckla stadsmiljöavtal och landsbygdsavtal	33
11.8 Sverigekortet – billigare och enklare att resa med kollektivtrafiken	34

11.9 Stärk kollektivtrafiken	34
11.10 Gör det lättare att cykla och åka kollektivt	35
11.11 Planera samhället hållbart	35
11.12 Ett reformerat och rättvist reseavdrag	35
11.13 Flygets utsläpp ska minska	36
12 Klimatanpassning för att rusta samhället mot klimatförändringarnas konsekvenser	36
12.1 Storskaliga klimatanpassningsåtgärder	36
12.2 Klimatanpassningsmedel till länsstyrelserna återförs och förstärks	36
12.3 Klimatanpassning av bebyggd miljö	37
12.4 Ras- och skredsäkring längs med Göta älv	37
12.5 Stärk arbetet med att säkra nationella klimatriskområden genom ökad statlig styrning	37
12.6 Klimatanpassning av skogsbruket	37
12.7 Klimatanpassning av jordbruket	38
13 Hushållens ekonomi och arbetsmarknad	38
13.1 Stärk Sveriges barnfamiljer med höjt barnbidrag	38
13.2 Höjt bostadsbidrag för barnfamiljer med små marginaler	39
13.3 Höjt studiebidrag för studenter	39
13.4 Tandvård för unga	40
13.5 Återställ högkostnadsskyddet för läkemedel	40
13.6 Aktiv arbetsmarknadspolitik mot massarbetslösheten	40
13.7 Stärkt lokal närvaro i Arbetsförmedlingen	41
13.8 Tryggare och mer rättvis a-kassa	41
13.9 Ersättning för arbetsgivare med höga sjuklönekostnader	42
13.10 Åtgärder för unga som varken studerar eller arbetar	42
13.11 Individuell etablering	42
14 Natur och miljö	42
14.1 Omfattande satsningar på starka ekosystem	43
14.2 Skydd av djur och natur	43
14.3 Åtgärder för värdefull natur, hotade arter och naturtyper	43
14.4 En miljard för restaurering av naturen	44
14.5 Förstärkning av myndigheterna för att möjliggöra omställningen	44
14.6 Inför möjligheten att teckna klimatavtal i skogen	44
14.7 Återvätning av dikade torvmarker – en nyckelåtgärd för både klimat och miljö	45
14.8 Biologisk mångfald i odlingslandskapet	45
14.9 Förstärkt viltförvaltning	45
14.10 Permanent satsning mot invasiva arter	46
14.11 Förstärkt arbete med nationalparker och friluftsliv	46

14.12 Stärkt miljöövervakning – ryggraden i svenskt miljöarbete	46
14.13 Stärkt miljöforskning i takt med tiden	47
14.14 Internationellt miljö- och klimatsamarbete	47
14.15 Kraftsamling för levande hav och vatten genom en havsmiljömiljard	47
14.16 Förstärkt arbete med akvatiska ekosystem, områdesskydd och restaurering ...	48
14.17 Förstärkt arbete mot övergödning och lokalt havs- och vattenvårdsarbete	48
14.18 Växla upp arbetet med att miljöanpassa vattenkraften	48
14.19 En ren havsmiljö – sanering av fartygsvrak, insamling av fiskeredskap och strandstädning	49
14.20 Återinför förbudet mot industriellt fiske och stimulera hållbara fiskemetoder ...	49
14.21 Kunskapsuppbyggnad inom ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning	49
14.22 Flytta ut trålgränsen och inför ett omställningsstöd till hållbart fiske	50
14.23 Rädda ålen	50
14.24 Ökad fiskerikontroll	50
14.25 Ett giftfritt samhälle	50
14.26 Förstärkt arbete mot PFAS, och sanering av förorenade områden	51
15 Gröna näringar: skogsbruk och jordbruk	52
15.1 Omställning till naturnära och hyggesfritt skogsbruk	52
15.2 Inför ett bonus malus-system för skogsbruk	52
15.3 Omställningsstöd för hyggesfria skogsbruksmetoder	53
15.4 Skogslån	53
15.5 Kompetensutvecklingscheck till skogsentreprenörer	53
15.6 Oberoende rådgivning för klimatanpassning och hyggesfria skogsbruksmetoder	53
15.7 Systematisk kunskapsuppbyggnad om biologisk mångfald i hela skogslandskapet, inventering och utökad tillsyn	54
15.8 Skogsstyrelsen måste ha tillräckliga resurser för ersättning till skogsägare	54
15.9 Skogens sociala värden och bevarande av tätortsnära skog	54
15.10 Naturnära jobb	55
15.11 Ett levande lantbruk i hela landet	55
15.12 Ökade satsningar på ekologiska jordbruksmetoder	55
15.13 Framtidssäkra jordbruket genom kompetensutveckling, rådgivning och satsning på unga	56
15.14 Minska byråkratin för lantbrukare – regelstöd och samlad service	56
15.15 Ökade satsningar på odling av proteingrödor och frukt och grönsaker	57
15.16 Biologisk mångfald, ökad kolinlagring och stärkta miljöåtgärder	57
15.17 Full kostnadstäckning för naturbetesmarker och ökad rådgivning	57
15.18 Ökade satsningar på klimatanpassningsåtgärder inom jordbruket	58

15.19 Innovationsstöd för klimatåtgärder inom jordbruket, innovativ matproduktion och livsmedelsföretag	58
15.20 Säkra ekomålet inom offentlig upphandling av livsmedel	58
15.21 Ökad satsning mot matsvinn.....	58
15.22 Satsning på PFAS-rening av dricksvatten och va-investeringar.....	59
15.23 Inför ett jordbruksavdrag och en biopremie	59
15.24 Ökade stöd för förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp	59
15.25 Inför en djurvälståndersättning för ökat bete	59
15.26 Hälsorisker med dålig djurhållning – antibiotikaskatt och bättre djurskydd....	59
15.27 Satsning på djurfri forskning	60
16 Bra bostäder till alla.....	60
16.1 Statliga byggkrediter för fler bostäder med rimliga hyror.....	61
16.2 Industriomställningen kräver stora samhällsinvesteringar	61
16.3 Minskad klimatpåverkan och ökad cirkulär ekonomi	61
16.4 Energieffektivisering av flerbostadshus och lokaler.....	62
16.5 Gröna trygga utemiljöer.....	62
16.6 Bostadsförsörjning – ett delat ansvar.....	62
17 En långsiktig grön konsumentpolitik.....	63
17.1 Främja produkter som håller över tid	63
17.2 Stärk skyddet för enskilda individer	63
17.3 Målet för konsumentpolitiken.....	64
18 En grön feministisk utrikespolitik	64
18.1 Stärk Sveriges arbete för fred, säkerhet och rättvisa	64
18.1.1 Stöd till internationella domstolar.....	65
18.2 Utvecklingssamarbete för en rättvis värld	65
19 Utbildning och forskning i världsklass.....	66
19.1 Mer resurser och stärkt likvärdighet i skola och förskola.....	66
19.2 Fler barn ska kunna gå mer på förskola och fritids	66
19.3 Mer resurser till högre utbildning och forskning.....	67
19.4 Alla ska kunna studera och vidareutbilda sig	67
19.5 Ukrainska flyktingars tillgång till CSN	68
20 En stark och livskraftig demokrati	68
20.1 Åtgärder för att stärka demokratin.....	68
20.2 Ett starkt mediestöd och förbättrad medie- och informationskunnighet för en levande demokrati.....	69
20.3 Antirasism, hot och hat	70
20.4 Tillgång till statlig service i hela landet.....	70
20.5 Långsiktiga satsningar för nationella minoriteter	70

20.6 Stärkta insatser för urfolket samerna	71
21 En levande kultur och starkt civilsamhälle.....	72
21.1 En ambitiös kulturbudget.....	72
21.2 Bättre villkor för kulturarbetare.....	73
21.3 Kulturell allemansrätt, bibliotek och stärkt kulturskola	73
21.4 Filmfond och stärkt kulturnäring	74
21.5 Civilsamhället.....	74
21.6 Idrottsrörelsen och friluftslivet	74
22 Brottsförebyggande arbete och trygghet	75
22.1 Stärk upp Kriminalvården.....	75
22.2 Fler poliser	76
22.3 Insatser för barn i riskzon	76
22.3.1 Utökat stöd till föräldrar och anhöriga.....	77
22.4 Resurser till den största socialtjänstreformen på 50 år	77
22.5 En ny myndighet mot segregation	78
23 Migration och bättre mottagande.....	78
23.1 Korta handläggningstiderna hos Migrationsverket och migrationsdomstolarna....	78
23.2 Höjd dagersättning.....	79
23.3 Ge asylsökande rätt till sfi	79
23.4 Bättre mottagande av ensamkommande barn	80
23.5 Bättre villkor för ukrainska flyktingar.....	80
23.6 Stärkt rättssäkerhet och trygghet vid förvar.....	80
23.6.1 Ta emot fler kvotflyktingar	81
24 Skatteförslag och finansiering	82
24.1 Egna skatteförslag.....	82
24.1.1 Halverad moms på reparationer	82
24.1.2 En mer progressiv beskattning av stora kapitalinnehav.....	82
24.1.3 Höjd malus för nya bilar med stora utsläpp	83
24.1.4 Tillfällig bankskatt	83
24.1.5 Återinförd flygskatt och skatt på privatjet	83
24.1.6 Grön skatteväxling i jordbruket	83
24.1.7 Återinförd utfasning av jobbskatteavdraget.....	83
24.1.8 Sänkt moms på biobiljetter	84
24.1.9 Sänkt skatt på el från fjärrvärme	84
24.1.10 Bättre förutsättningar för solel	84
24.1.11 Höjt pris på koldioxid	84
24.2 Avvisade skatteförslag.....	85
24.2.1 Nej till ytterligare ett jobbskatteavdrag.....	85

24.2.2	Avvisad tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifter	85
24.2.3	Avvisad skattesänkning på jordbruksdiesel till förmån för jordbruksavdrag.....	85
24.2.4	Nej till förändrade 3:12-regler	85
24.3	Andra omprioriteringar	86
24.3.1	Fritidskortet.....	86
24.3.2	Nej till ytterligare försämringar på migrationsområdet	86
24.3.3	Nej till regeringens fattigdomsreform.....	86
Bilaga		87

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner de riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken som föreslås i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2026–2028 enligt förslaget i tabell E i motionen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att balansmålet för den offentliga förvaltningens sparande ska kompletteras med ett investeringsmål och ett särskilt investeringsutrymme för att möjliggöra investeringar i grön omställning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen godkänner beräkningen av inkomsterna i statens budget för 2026 enligt förslaget i tabell C i motionen och ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med lagförslag i överensstämmelse med denna beräkning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen godkänner den preliminära beräkningen av inkomster i statens budget för 2027 och 2028 enligt förslaget i tabell D i motionen som riktlinje för regeringens budgetarbete.
6. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden och övriga utgifter för 2026 enligt förslaget i tabell A i motionen.
7. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2027 och 2028 enligt förslaget i tabell B som riktlinje för regeringens budgetarbete.

1 Inledning

Vi lever i möjligheternas tid. Det har aldrig varit så enkelt att ställa om till en hållbar värld med en rättvis klimatomställning. Tekniken och kunskapen finns där samtidigt som människor längtar efter att få det bättre och kunna vara en del av omställningen. Det största hindret är att den politiska viljan från regeringen saknas. Tidöregeringen har helt misslyckats med att ta Sverige framåt. Istället vill man backa in i framtiden. Så behöver det inte vara.

I den här skuggbudgetmotionen finns förslagen för ett bättre, starkare, tryggare och mer hållbart Sverige. Ett där vi minskar utsläppen, tryggar välfärden och stöttar hushållen. Det är en budget där vi visar att det går att ställa om och investera i framtiden samtidigt som vi bygger ett bättre samhälle både för nu och för framtiden.

Inför valet lovade Ulf Kristersson att han skulle få ordning på Sverige. Det har han misslyckats med. Idag är arbetslösheten rekordhög, välfärden har satts på svältkur och politiken har aktivt ökat utsläppen. Hushållen är hårt pressade. Vårdköerna ringlar sig långa, kriminaliteten kryper allt längre ner i åldrarna och skolan saknar de resurser som krävs för att ge alla barn en bra och rättvis start i livet. Vi är dessutom på väg att missa alla våra klimatmål. Det byggs mer eller mindre inte längre någon vindkraft i Sverige. Den gröna omställningen har slagits sönder.

Det är en orolig tid och en osäker omvärld. Sverige och Europa befinner sig i ett nytt säkerhetspolitiskt läge samtidigt som geopolitiska spänningar påverkar vår trygghet och säkerhet. Då krävs politik som klarar av att möta de hot och utmaningar som vi står inför, oavsett om det är säkerhetspolitiken, inflationen, klimatkrisen eller behoven i välfärden.

Det är en sådan politik vi presenterar idag. Den som gör livet bättre och tryggare för människorna här och nu, men som också tar klimatutmaningen och naturkrisen på allvar.

Sverige kan genomföra en grön och rättvis omställning och vi har allt att vinna på att göra den. Vi kan öka näringslivets konkurrenskraft och säkra framtida jobb genom att ligga i framkant i teknikutvecklingen. Vi kan bli kvitt fossilberoendet som gynnar Putin, stärka vår beredskap och skydda hushåll och företag från framtida prischocker på fossilt. Vi kan bromsa klimatförändringarna som utgör ett existentiellt hot. När Sverige går före och visar vägen kan vi också ställa högre krav på EU och andra länder att göra mer. Den här budgeten visar på att det är möjligt. Tillsammans kan vi förändra. Sverige förtjänar bättre.

2 Det ekonomiska läget

Sveriges ekonomi fortsätter att hacka. Lågkonjunkturen har bitit sig fast. Hushållen är fortsatt försiktiga, arbetslösheten är på rekordnivåer och företagen drar sig för att anställa. Det är tydligt att en bristande inhemsk efterfrågan är den främsta bromsklossen för att återhämtningen ska ta fart.

Antalet nya jobb hos Arbetsförmedlingen har minskat kraftigt under sommaren och arbetslösheten har stigit till den högsta nivån sedan pandemin, samt tredje högst i Europa. Bostadsbyggandet ligger kvar på mycket låga nivåer. Ekonomiska bedömare, inklusive Finansdepartementet, har gång på gång fått uppdatera sina prognoser för att reflektera att den ekonomiska återhämtningen inte tagit fart. Tvärtom har Sverige haft en mycket svag ekonomisk utveckling. Samtidigt som arbetslösheten har sjunkit i Europa har den ökat i Sverige.

Även om inflationen har närmat sig inflationsmålet så sticker kostnadsutvecklingen för hyror och livsmedel fortfarande ut och har den senaste tiden dragit upp inflationen över målet. Flera myndighetsrapporter har konstaterat att konkurrensen inom livsmedelsbranschen är otillräcklig, vilket leder till högre priser för svenska hushåll. Höga priser på mat och ökande hyror slår hårt mot många hushåll och bidrar till att hålla tillbaka den ekonomiska återhämtningen.

Samtidigt som lågkonjunkturen bitit sig fast har också utsläppen av växthusgaser ökat kraftigt. Även utbyggnaden av vindkraft har tvärnitat. Den gröna omställningen av ekonomin har saktat ned och elektrifieringen av fordonsflottan går för långsamt efter att flera politiska beslut försämrat incitamenten för att köra på el.

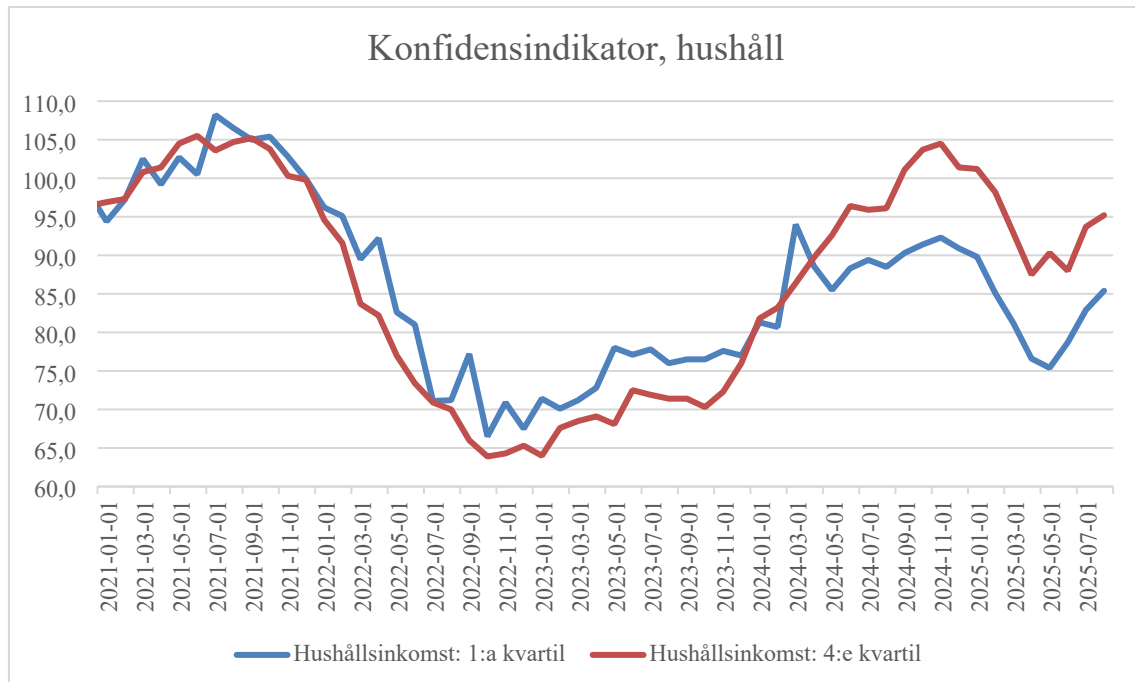
2.1 Pessimistiska hushåll håller igen

Svenska hushåll har prövats hårt de senaste åren. Höga priser och räntor har urholkat reallöner och köpkraft. Trots flera räntesänkningar från Riksbanken och en lägre inflationstakt förblir hushållen försiktiga. Hushållens konfidensindikator steg under sommaren, men från mycket låga nivåer och ligger fortsatt kvar under det historiska snittet.

Att hushållen saknar framtidstro är en viktig förklaring till att lågkonjunkturen blivit så utdragen som den har blivit. Den bristande inhemska efterfrågan är det som håller tillbaka svensk ekonomi.

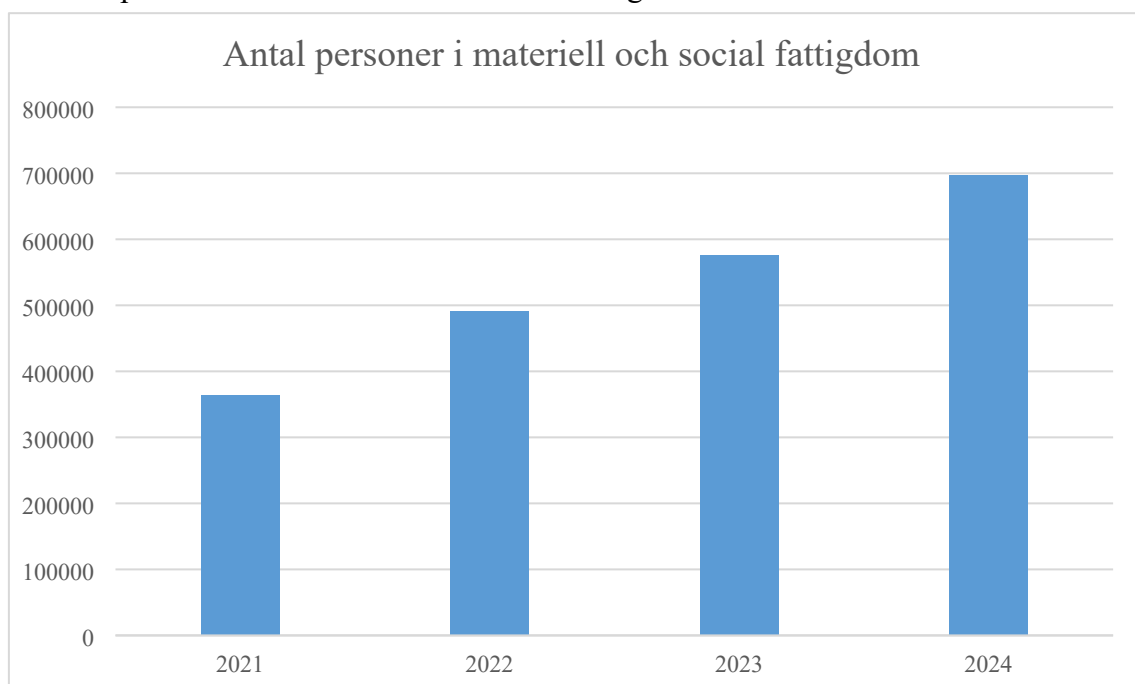
Gapet mellan hur hushåll med lägre och högre inkomster ser på sin ekonomi är ovanligt stort. Hushåll med lägre inkomster har en betydligt mer pessimistisk syn än

hushåll med högre inkomster. Det är ett dubbelt misslyckande – dels reflekterar det att många hushåll med mindre marginaler fortfarande ser ovanligt negativt på sin ekonomi, men det är också skadligt för svensk ekonomi.

Hushåll med lägre inkomster är mer benägna att spendera inkomstökningar än hushåll med högre inkomster. Att stärka hushåll med mindre marginaler är därför också helt avgörande för att stärka efterfrågan och ta Sverige ur lågkonjunkturen. Även om inflationen har kommit ned från tidigare höga nivåer så har kostnaderna för mat och hyra fortsatt att öka snabbt.

Höga kostnader för mat och boende har lett till stora svårigheter för hushåll med små ekonomiska marginaler. Antalet personer som lever i materiell och social fattigdom har ökat de senaste åren. Enligt den senaste statistiken från SCB uppskattades nästan 700 000 personer leva i materiell och social fattigdom under 2024.

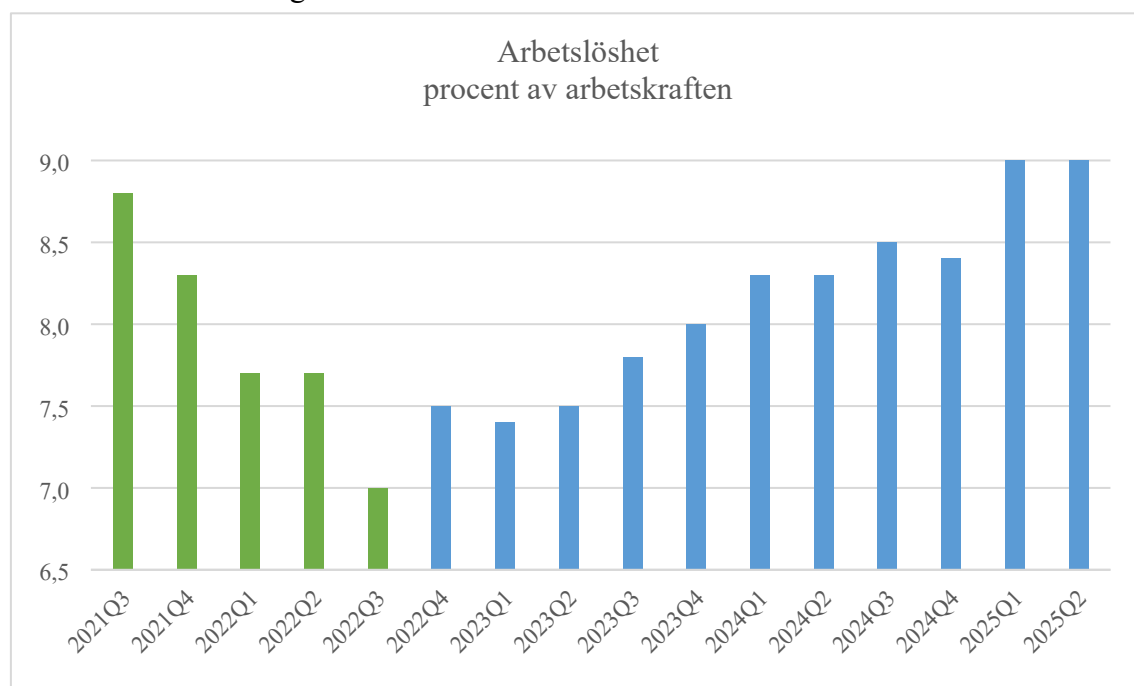
Källa: SCB.

2.2 Historiskt hög arbetslöshet

Arbetslösheten i Sverige ligger kvar på historiskt höga nivåer. Nästan en halv miljon svenskar är arbetslösa, nära nio procent av arbetskraften. Bland ungdomar i åldern 15–24 år uppgick antalet arbetslösa till 164 000 personer. Det motsvarar ett arbetslöshetstal på 23,8 procent. Även långtidsarbetslösheten har stigit under de senaste åren. 50 000 fler personer är i långtidsarbetslöshet nu jämfört med för två år sedan.

Arbetslösheten väntas nå toppnivån under 2025 och sedan fortsätta att ligga kvar högt under 2026. Arbetslösheten har således bitit sig fast på höga nivåer. Borträknat pandemin ligger arbetslösheten kvar på nivåer vi inte sett sedan finanskrisens efterdyningar. Sedan hösten 2022 har arbetslöshetens trend dessutom varit stigande, efter att tidigare ha sjunkit efter pandemin. Det krävs kraftiga åtgärder, både strukturella och konjunkturanpassade, för att komma tillrätta med den historiskt höga arbetslösheten.

Den så kallade Beveridgekurvan, som visar på sambandet mellan antalet arbetslösa och antalet lediga arbeten, är fortsatt på en högre nivå än normalt. Det är ett tecken på dålig effektivitet i matchningen på arbetsmarknaden. Det är svårt för de arbetslösa att hitta ett arbete samtidigt som det är svårt för arbetsgivare att hitta lämplig arbetskraft. Även om matchningen förbättrats något efter pandemin är den kvar på nivåer över det normala. Detta tyder på att de arbetsmarknadspolitiska insatser som satts in sedan pandemin varit otillräckliga.

Källa: Konjunkturinstitutet. Gröna staplar innan regeringsskiftet och blå staplar efter.

2.3 Allt större påverkan från extremväder

I takt med att klimatet blir varmare blir det också allt vanligare med extremväder. Torka, översvämningar och skogsbränder hotar människors liv, hälsa och egendom. Medeltemperaturen i Europa ökar snabbare än det globala genomsnittet och sommaren 2025 har flera europeiska länder drabbats av intensiva extremväder.

Forskning visar att sommarens extremvärme i Europa skördade nära 25 000 människoliv. Hela 16 500 av dessa dödsfall kan kopplas till den globala uppvärmning som orsakats av mänsklig aktivitet. År 2025 blev det värsta brandåret i Europa sedan mätningarna

startade 2006. I Spanien, Grekland, Frankrike, Portugal och flera andra länder har människors hem och egendom förstörts i omfattande skogbränder. Forskarnätverket World Weather Attribution har kunnat visa att sannolikheten för sommarens extrema brandväder i södra Europa (kombinationen av torka, höga temperaturer och vindstyrka) har ökat med en faktor 40 på grund av människans utsläpp. Utan dessa utsläpp av växthusgaser hade den här typen av extremväder inträffat en gång på 500 år. Med nuvarande grad av global uppvärmning kan vi räkna med den här typen av förhållanden vart 15:e år.

I Sverige har sommaren präglats av varningar för vattenbrist och låga grundvattennivåer i södra Sverige. I augusti gick ett meddelande ut om akut vattenbrist i Stockholm. Orsaken var att vattnet i Mälaren blivit för varmt för att kunna renas effektivt. I september drabbades Västernorrland av omfattande skyfall som resulterade i ett dödsfall. Ovädret orsakade stora skador på infrastruktur och hem. Ett fyrtiotal vägar förstördes, järnvägsräls översvämmades och två tåg spårade ur. De senaste åren har flera skyfall och översvämningar drabbat andra platser i Sverige, däribland Hörby, Jönköping, Västerås, Sala, Gävle och Åre. Dessa typer av extrema väderhändelser kommer att bli mer frekventa och intensiva till följd av klimatförändringarna.

Studier visar att det blir flera gånger dyrare att betala kostnaderna för klimatförändringarnas konsekvenser och utebliven anpassning än att investera i att förebygga klimatrelaterade skador. En rapport från Boverket 2021 uppskattade kostnaderna för att enbart klimatanpassa Sveriges fastigheter till 205 miljarder kronor till 2100.

En rapport skriven av forskare anslutna till Europeiska centralbanken visar att extremväder redan nu har en tydlig påverkan på den ekonomiska aktiviteten i flera europeiska regioner.¹ Utöver en kortsiktig ekonomisk effekt visar rapporten också effekter på medellång sikt, med effekter på investeringar, efterfrågan och produktivitet. Effekterna kan också variera beroende på hur rik den påverkade regionen är, vilket bidrar till ökad regional ojämlikhet.

2.4 En orolig omvärld

Under 2025 har den globala ekonomin påverkats av handelspolitiska beslut i USA och andra orosmoment. President Trumps återinförda och utökade tullar på bland annat stål, aluminium och fordonsdelar, i vissa fall på nivåer upp till 50 procent, har ökat kostnaderna i internationella värdekedjor. Företag som är beroende av insatsvaror från utlandet har sett stigande produktionskostnader, vilket drivit upp priser för konsumenter. Detta har samtidigt bidragit till att leverantörskedjor omstruktureras, med osäkerhet och förskjutningar i världshandeln som följd.

För en liten och exportberoende ekonomi som Sveriges innebär utvecklingen särskilda risker. Svensk industri är starkt knuten till internationella leverantörskedjor. Insatsvaror blir dyrare och efterfrågan på export minskar när den globala ekonomin bromsar in. Det visar sig också i de undersökningar som görs av läget i exportindustrin, se tabell nedan. Under den nuvarande regeringens tid har styrkan i svensk exportindustri avtagit, vilket är negativt för svensk ekonomi i stort.

¹ Going NUTS: the regional impact of extreme climate events over the medium term, Usman et al (2025).

Källa: Konjunkturinstitutet.

3 Den ekonomiska politikens inriktning

Sverige behöver en ny inriktning på den ekonomiska politiken. Efter tre år med Tidöpartierna har lågkonjunkturen tillåtit sig fast, välfärden urholkats och arbetslösheten stigit till rekordnivåer. Utsläppen av växthusgaser har ökat kraftigt och den gröna omställningen har bromsats.

För att vända lågkonjunkturen behövs det en ekonomisk politik som är rättvis och effektiv. Det är väl belagt att träffsäkra stöd till hushåll med små ekonomiska marginaler är mer effektivt för att stötta ekonomin än skattesänkningar som framförallt gynnar dem med högre inkomster.

Tidöpartiernas konjunkturpolitik har varit både ineffektiv och orättvis. Skattesänkningar för höginkomsttagare har prioriterats framför åtgärder som verkligen hade gjort skillnad för de som har små ekonomiska marginaler. De prioriteringarna har bidragit till ökade klyftor och en utdragen lågkonjunktur.

Att Sverige lyckas med den gröna omställningen är helt avgörande för vår framtida konkurrenskraft. Vi ska bli ett rikare och mer hållbart land genom att ligga i framkant av utvecklingen. Det kräver en politik som säkerställer att klimat- och miljövänliga innovationer gynnas framför gammal och förorenande teknik. Genom en offensiv industri- och klimatpolitik kan nya jobb skapas i sektorer som är viktiga för vår framtida konkurrenskraft och för att minska klimatutsläppen.

3.1 Bryt lågkonjunkturen och stärk hushållen

Tidöpartiernas konjunkturpolitik har misslyckats. Under lång tid har politiken varit alltför passiv och tillåtit att lågkonjunkturen bitit sig fast. I budget efter budget har man prioriterat skattesänkningar för höginkomsttagare istället för att stärka hushåll med mindre ekonomiska marginaler – det är en politik som är både orättvis och ineffektiv för att vända lågkonjunkturen. En effektiv och rättvis konjunkturpolitik prioriterar istället att stärka ekonomin för alla de som kämpar med att få pengarna att räcka hela månaden. Det är väl belagt att det ger mer stimulerande effekt att stärka ekonomin för hushåll med små marginaler än att gå fram med skattesänkningar som framförallt gynnar personer med högre inkomster.

3.2 Värna välfärden – stopp för vinstjakt och automatiska nedskärningar

Många kommuner och regioner har försatts i en tuff ekonomisk situation de senaste åren när Tidöpartierna prioriterat stora skattesänkningar framför att värna välfärden. Det har tvingat fram nedskärningar i vården, skolan och kollektivtrafiken. Det bristfälliga statliga stödet till välfärden har också lett till skattehöjningar i flera kommuner och regioner.

Det behövs ett skifte i den ekonomiska styrningen av välfärden. Med dagens system minskar statens bidrag till välfärden automatiskt i takt med inflationen. Det som presenteras som en satsning på välfärden kan i vissa fall till och med inte ens räcka för att täcka kostnadsökningarna. Vi vill se ett system där de generella statsbidragen till kommuner och regioner ökar med kostnadsökningarna. Vi vill se ett stopp för de automatiska nedskärningarna i välfärden. Med en sådan välfärdsreform kommer kommuner och regioner över tid kunna upprätthålla och stärka kvaliteten i välfärden, istället för ett konstant tryck att skära ned på vård, skola och omsorg.

Misslyckade marknadslösningar har skapat en mer ojämlik välfärd där pengar läcker till aktieägare istället för att gå till barn, sjuka och äldre. Det är ett grundläggande systemfel att vinstdrivande företag tillåts plocka pengar ur välfärden. När vinstintresset tillåts styra hur välfärdens resurser fördelas så ökar också ojämlikheten. Välfärden ska vara tillgänglig för alla och ska bidra till att utjämna livschanser. Därför vill vi få bort vinstintresset ur välfärden.

3.3 Värna naturen och hållbara gröna näringar

Fungerande ekosystem är en förutsättning för fungerande samhällen, men många av ekosystemen hotas av överexploatering. I budget efter budget har Tidöpartierna nedprioriterat skydd och skötsel av natur vilket både drabbar de människor som vill vistas i naturen och ekosystemen. Tillräckliga resurser behöver avsättas för att skydda och sköta skyddsvärda skogar och naturområden. Då kan vi stoppa förlusten av våra mest artrika och värdefulla ekosystem – både på land och i vatten.

Den ekonomiska politiken behöver främja och skapa förutsättningar för hållbara gröna näringar som bidrar med resiliens och skapar miljö- och klimatnytta. Det ska bli mer lönsamt att bruka skogen med naturnära metoder; därför vill vi bland annat ge Naturvårdsverket i uppdrag att utforma ett så kallat bonus malus-system som gynnar klimat- och miljövänliga metoder. Förutsättningarna för svenskt jordbruk behöver stärkas.

3.4 En rättvis grön omställning

Miljöpartiet vill att alla ska ges möjlighet att vara en del av den gröna omställningen. En rättvis omställning innebär att vi fasar ut vårt beroende av fossila bränslen samtidigt som vi bygger ett samhälle som är mer jämlikt. Det kräver att en ambitiös klimatpolitik går hand i hand med en stark fördelningspolitik.

Vår klimatpolitik bygger på principen om att förorenaren betalar. För att minska utsläppen och finansiera satsningar som möjliggör för fler hushåll att minska sina körkostnader och utsläpp vill vi att det ska införas ett handelssystem där bränslebolagen måste betala för att släppa ut växthusgaser. De pengar som tas in ska användas för att se till att de som behöver bilen kan byta till en elbil, eller till kontantstöd under en övergångsperiod. Så ser vi till att klimatpolitiken är både effektiv och rättvis.

För att omställningen ska vara just grön krävs också ett fokus på resurseffektivitet, ökad cirkularitet och minskad miljöpåverkan.

4 Det finanspolitiska ramverket

Det finanspolitiska ramverket ska bidra till långsiktiga spelregler i den ekonomiska politiken och består av flera mål och principer, bland annat ett saldomål för offentlig sektor, ett skuldankare och utgiftstak.

Miljöpartiet anser att det är viktigt med ett finanspolitiskt ramverk som skapar förtroende för de offentliga finanserna och förutsättningar för att möta de historiskt stora investeringsbehov som Sverige står inför. Ett transparent och tydligt ramverk skapar förtroende för de offentliga finanserna och kan, rätt utformat, skapa goda möjligheter för offentliga investeringar. Vi anser att klimatinvesteringar som skapar stora samhällsnyttor för oss och för framtida generationer ska kunna lånefinansieras. I vårt budgetförslag för 2026 matchar vi regeringens ordinarie reformutrymme men avsätter en procent av BNP till klimatinvesteringar för att sätta fart på den gröna omställningen som Tidöpartiernas politik hållit tillbaka.

4.1 Sverige står inför stora investeringsbehov

Under 2024 presenterades en överenskommelse om hur det finanspolitiska ramverket ska se ut mellan 2027 och 2034. Tidöpartierna, Socialdemokraterna och Centerpartiet kom då överens om att överskottsmålet för den offentliga sektorns finanser skulle ersättas med ett balansmål. Man kom också överens om att låta skuldankaret ligga kvar på 35 procent av BNP.

Miljöpartiet ställde sig inte bakom denna överenskommelse eftersom man inte beaktade behovet av offentliga investeringar i den gröna omställningen. Att inte genomföra dessa investeringar drabbar framtida generationer genom att samhällsnyttiga investeringar inte genomförs och genom att utsläppen av växthusgaser inte minskar tillräckligt snabbt. Att inte satsa på det som bygger Sverige starkt för framtiden hotar vår konkurrenskraft och vårt framtida välstånd.

I juni 2025 ställde sig Miljöpartiet tillsammans med övriga riksdagspartier bakom en kompletterande överenskommelse om det finanspolitiska ramverket och utbyggnaden av totalförsvaret. Överenskommelsen innebär att man inför en totalförsvarsfond vid sidan av

balansmålet som skapar ett ekonomiskt utrymme på upp till 300 miljarder kronor för en snabb utbyggnad av totalförsvaret. En viktig del i uppgörelsen är att upp till 50 miljarder kronor frigörs för investeringar i civilt försvar och att stärka den civila beredskapen.

Miljöpartiet anser att man utöver totalförsvarsfonden bör införa ett investeringsutrymme som möjliggör investeringar i den gröna omställningen och i Sveriges framtida gröna konkurrenskraft. Sverige kan och bör utnyttja den låga statsskulden till att genomföra nödvändiga investeringar nu. Om inte dessa investeringar i till exempel infrastruktur, elnät och klimatanpassning görs nu, kommer kostnaderna bli större i framtiden. Det är således samhällsekonomiskt lönsamt att investera nu.

Miljöpartiet anser att det är viktigt med ett finanspolitiskt ramverk som skapar ordning och transparens gällande offentlig sektors finanser. Rätt utformat kan ett sådant ramverk också dra nytta av Sveriges starka statsfinansier och skapa förutsättningar för nödvändiga investeringar i vår infrastruktur.

4.2 Investeringsmål för den gröna omställningen

För att Sverige ska nå sina klimatmål, inklusive nettonollutsläpp senast 2045, och samtidigt stärka sin internationella konkurrenskraft krävs en kraftfull och snabb grön omställning av industrin och energisystemet. Därför bör balansmålet för den offentliga förvaltningens sparande kompletteras med ett investeringsmål och ett investeringsutrymme. Det investeringsutrymme som skapas ska användas för att möjliggöra investeringar i grön omställning. Finanspolitiska rådet bör få i uppdrag att kontrollera att utrymmet används för nödvändiga och samhällsekonomiskt effektiva investeringar i grön omställning.

Flera av de teknologiska språng som krävs är förknippade med mycket stora investeringar, långa ledtider och betydande tekniska och kommersiella risker. Detta gäller för projekt inom exempelvis:

- Storskalig energilagring som vätgaslager
- Investering i och klimatanpassning av järnvägsnät
- Investering i och upprustning av kraftnät
- Energieffektivisering i tung industri
- Storskalig materialåtervinning, exempelvis i kritiska råmaterial
- Investeringar i anläggningar för koldioxidinfångning och lagring (CCS/CCU).

För investeringar av denna magnitud är enbart privat kapital otillräckligt för att projekten ska kunna realiseras i den takt som krävs. Statligt delat risktagande är därför avgörande för att mobilisera privat kapital och accelerera omställningen.

Ett investeringsmål som kompletterar det finanspolitiska ramverket om budgetbalans ligger i linje med flera expertorgans bedömningar. Klimatpolitiska rådet har uttryckt att det finanspolitiska ramverket inte får utgöra ett hinder för att genomföra nödvändiga klimatinvesteringar nu som minskar kostnaderna för kommande generationer. I sin rapport för 2023 resonerade Finanspolitiska rådet om att den gröna omställningen kan innebära en s.k. investeringspuckel som kan motivera en finanspolitik som tillfälligt är mer expansiv för att ta sig över investeringspuckeln.

Även Långtidsutredningen från 2023 resonerar kring att klimatinvesteringar kan motivera en tillfällig ökning av statens investeringsutgifter:

Samtidigt kan det vara önskvärt med stora temporära utgiftsökningar under kommande år för att kunna finansiera klimatinvesteringar. Tillfälliga utgiftsökningar bör lånefinansieras snarare än att finansieras med tillfälliga skatthöjningar eftersom det är samhällsekonomiskt ineffektivt med varierande skattesatser. Med ett långsiktigt ankare för Maastrichtskulden på 40–50 procent av BNP skulle de offentliga finanserna alltså karaktäriseras som mycket starka.

Även flera av EU:s ledande industrinationer vidtar nu kraftfulla åtgärder för att accelerera utvecklingen. Tyskland har exempelvis inrättat en klimat- och transformationsfond (KTF) med målet att mobilisera betydande medel för att finansiera den gröna omställningen.

Av ekonomiska effektivitetsskäl och av klimatskäl är det motiverat att inrätta ett investeringsmål med ett särskilt investeringsutrymme för att ta oss över den investeringspuckel som vi nu står inför. Alternativet är att framtida generationer får bära bördan via alltför höga utsläpp och en infrastruktur som inte är anpassad till ett hållbart samhälle, eller stora skatthöjningar i kombination med nedskärningar i välfärden. Investeringarna bör finansieras genom att bemyndiga regeringen att besluta om lån i Riksgäldskontoret på det sätt som regeringen föreslår för investeringar i ny kärnkraft.

5 Det klimatpolitiska ramverket

Sverige har utöver ett finanspolitiskt ramverk också ett klimatpolitiskt ramverk. Att föra en ekonomisk politik som är förenlig med och bidrar till att Sverige uppnår sina klimatåtaganden är en huvuduppgift för den ekonomiska politiken. Miljöpartiet verkar för en rättvis grön omställning där den ekonomiska politiken bidrar till att klimatomställningens fördelar kommer alla till del och utmaningarna hanteras solidariskt.

Det klimatpolitiska ramverket antogs i bred enighet av riksdagen år 2017. Miljöpartiet var drivande i att få ramverket på plats för att skapa ordning och reda i klimatpolitiken. Ramverket består av klimatlagen, klimatmålen och ett klimatpolitiskt råd. Varje regering har en skyldighet att bedriva en klimatpolitik som utgår från de klimatmål som riksdagen har antagit. Klimatpolitiska rådet är ett oberoende tvärvetenskapligt expertorgan vars uppgift är att utvärdera den förda klimatpolitiken. Det långsiktiga målet för klimatpolitiken är att Sverige 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Det finns även etappmål för bland annat utsläppen från inrikes transporter och utsläppen i den så kallade icke-handlande sektorn som inte omfattas av EU:s utsläppshandelssystem ETS.

Via EU-samarbetet har Sverige åtagit sig att minska utsläppen inom den icke-handlande sektorn med 50 procent till 2030 jämfört med år 2005. Sveriges åtagande gentemot EU är uppbyggt som en utsläppsbudget – släpper man ut för mycket måste man ta igen det kommande år. Sverige har även åtagit sig att binda in mer koldioxid i skog och mark inom den så kallade LULUCF-sektorn. När Sverige inte sina åtaganden som medlemsstat i EU väntar bötesbelopp i mångmiljardklassen.

5.1 Sveriges klimatmål ska skärpas

Sedan Sveriges klimatmål beslutades har de globala utsläppen fortsatt att öka och det kvarvarande utsläppsutrymmet för att hålla den globala uppvärmningen under 1,5–2 grader krympt drastiskt. För att Sveriges klimatmål ska vara förenliga med

Parisavtalet krävs att de skärps. Dessutom behöver ett antal luckor täppas till och svagheter hanteras.

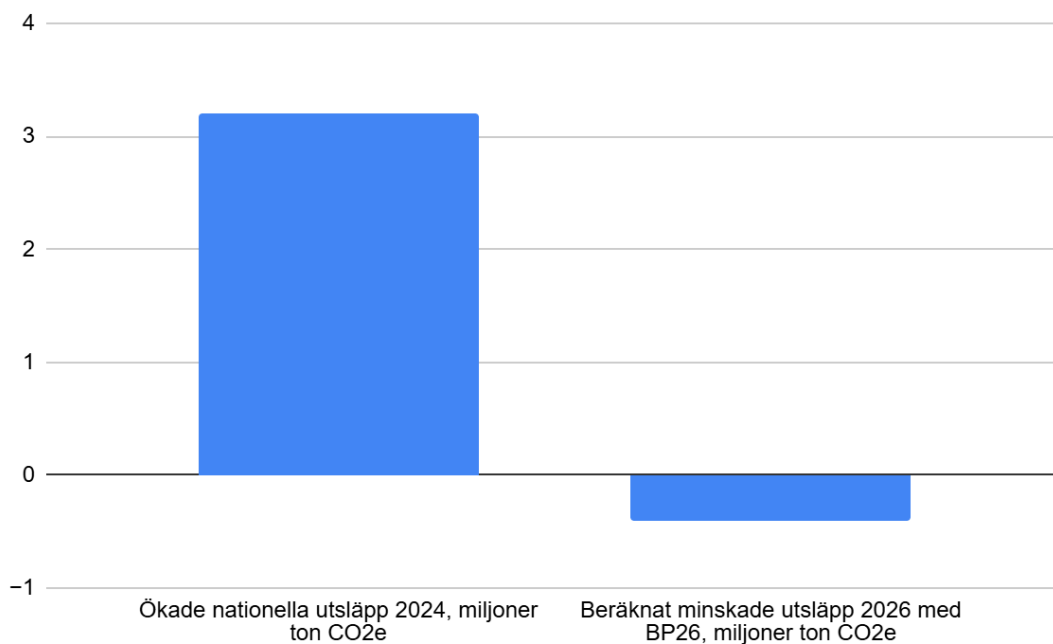
Det svenska etappmålet till 2030 anger att utsläppen i den icke-handlande sektorn (ESR-sektorn) år 2030 ska vara 63 procent lägre än 1990. En viss del av etappmålet kan uppnås genom det som kallas kompletterande åtgärder, istället för genom utsläppsminskningar. De tre åtgärder som regelverket idag föreslår som kompletterande åtgärder är verifierade utsläppsminskningar i andra länder (artikel 6-åtgärder), ett ökat nettoupptag av koldioxid i skog och mark samt CCS. Regelverket kring vad som får räknas som kompletterande åtgärder behöver förtydligas.

Att Sverige finansierar klimatprojekt i utvecklingsländer är nödvändigt och bra, men klimatnyttan är ofta svår att mäta med avseende på additionalitet och permanens. Att likställa sådana projekt med verkliga utsläppsminskningar i Sverige är oseriöst. Den här möjligheten att köpa sig fri genom klimatprojekt utomlands finns inte i EU:s lagstiftning och bör inte heller kunna användas för att uppnå de svenska klimatmålen.

Vad gäller ökat upptag i skog och mark saknas idag bestämmelser om vad som får räknas in. Regelverket anger inte jämfört med vad upptaget ska öka, eller på vilket sätt (naturlig variation eller till följd av politiska åtgärder). Vi föreslår att enbart det netto-upptag som överstiger Sveriges bindande åtagande gentemot EU ska kunna räknas som en kompletterande åtgärd mot de svenska klimatmålen.

5.2 Tidöpartierna ökar utsläppen och missar samtliga klimatmål

Under 2024 ökade Sveriges utsläpp med 7 procent. Det är den största utsläppsökningen på 15 år och ett direkt resultat av regeringen och Sverigedemokraternas politik. Efter tre år med Tidöpartierna vid makten bedöms Sverige nu missa samtliga nationella och EU-beslutade klimatmål – till 2030, 2040 och 2045 – med stor marginal. Gapet till Sveriges nationella etappmål för 2030 ligger på 6 miljoner ton och gapet till Sveriges EU-mål för ESR-sektorn beräknas till 5,8 miljoner ton. Budgetpropositionen för 2026 bedöms enligt regeringens preliminära beräkningar minska utsläppen med 0,4 miljoner ton år 2030 och med 1,5 miljoner ton totalt under perioden 2026 till 2030. Det efter att regeringen ett enskilt år (2024) ökade utsläppen med nära 3 miljoner ton.

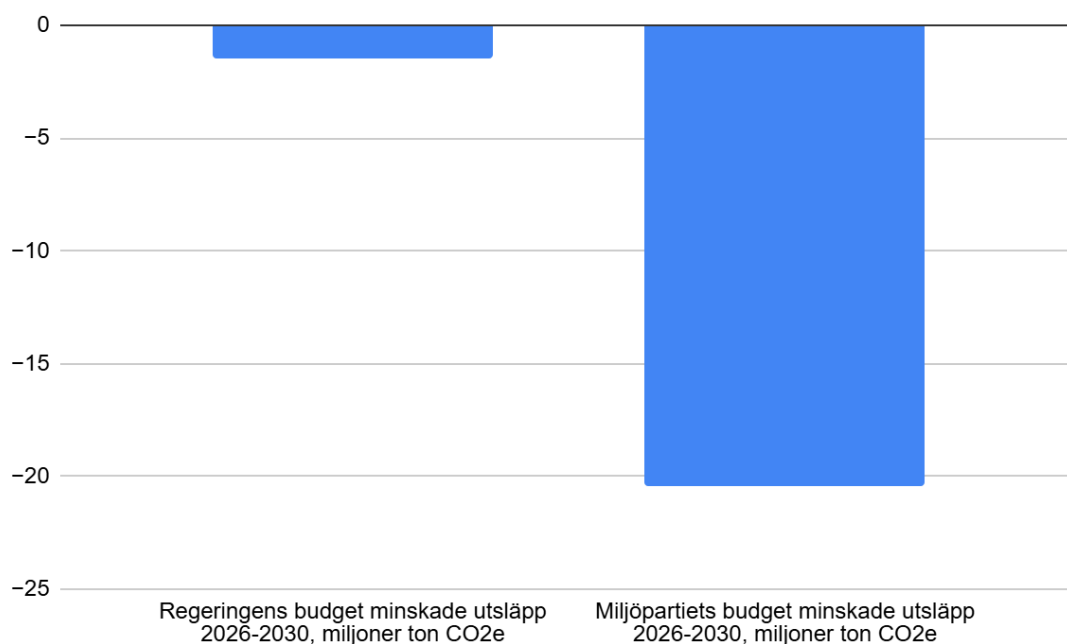

Källa: Naturvårdsverket och regeringens klimatredovisning.

De senaste åren har klimatomställningen i allmänhet och elektrifieringen av transportsektorn i synnerhet bromsat in. Klimatpolitiska rådet har tidigare slagit fast att Tidöregeringen är den första på 20 år som med aktiv politik ökar Sveriges utsläpp. Enligt Eurostats statistik är Sverige ett av de länder i EU vars utsläpp ökade mest under 2024. Flera oberoende expertorgan har de senaste åren granskat och kritiserat Tidöregeringens politik med avseende på klimatomställningen. Finanspolitiska rådet har konstaterat att regeringen saknar en sammanhållen och begriplig klimatstrategi och att avsaknaden av en sådan leder till att klimatomställningen blir dyrare än nödvändigt. Klimatpolitiska rådet konstaterar att regeringen två år i rad har satsat betydligt mer på åtgärder som bromsar klimatomställningen än på åtgärder som främjar klimatomställningen. I den internationella rankningen Climate Change Performance Index har Sverige rasat från näst högsta placering (2021) till plats 37 (2024) i kategorin klimatpolitik. När OECD granskade Sveriges klimatpolitik hösten 2024 konstaterade organisationen att Sverige historiskt har varit en ledare inom klimatområdet, men att nuvarande regerings politik har skapat en osäkerhet kring Sveriges möjligheter att nå målet om nettonollutsläpp till år 2045. Av Naturvårdsverkets årliga underlag till regeringens klimatredovisning framgår även att gapet till det långsiktiga målet om nettonollutsläpp till 2045 i princip har slutat att minska.

5.3 Med Miljöpartiets politik kan Sveriges klimatmål nås

Med Miljöpartiets budget minskar utsläppen med över 20 miljoner ton fram till år 2030, drygt tio gånger så mycket som med regeringens budget. Det gör att vi inte bara klarar EU-målet för ESR-sektorn utan också skapar en buffert för att täcka upp delar av ett eventuellt underskott i skogssektorns klimatmål. Med regeringens budget bedöms gapet till Sveriges nationella etappmål för 2030 ligga på 5,6 miljoner ton, med beslutade kompletterande åtgärder inräknade. Med Miljöpartiets budget nås det nationella etappmålet för 2030.

Källa: Regeringens klimatredovisning och egna beräkningar.

6 Velfärd och trygghetssystem

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Stärkta generella statsbidrag	2 500
Förstärkt sektorsbidrag och omfördelning av kömiljard	3 000
Primärvårdssatsning	1 500
Satsning på kvinnors vård och hälsa	600
Stärk psykiatri	500
Förstärk vårdkompetensrådet	10

6.1 Mer pengar till vård och skola

Under mandatperioden har välfärden urholkats på grund av att Tidöpartierna valt att sänka skatten för höginkomsttagare istället för att värna välfärden. Många kommuner och regioner har därför tvingats till nedskärningar och skattehöjningar för vanligt folk.

För att stärka kommuner och regioners möjligheter att satsa på skola, vård och omsorg föreslår vi att 2,5 miljarder kronor tillförs i generella statsbidrag under 2026.

Utöver utökade statsbidrag för 2026 vill Miljöpartiet se ett skifte i hur välfärden finansieras. Med dagens system urholkas statens finansiering av välfärden som bedrivs i kommuner och regioner automatiskt om inga aktiva beslut om höjning av statsbidragen fattas. Det innebär att utgångspunkten är att välfärden urholkas över tid. Dessutom blir det svårt för kommuner och regioner att planera långsiktigt när staten i ett sent skede ger besked om förändringar av statsbidragen.

Vi vill också se en regelförändring för att de generella statsbidragen till kommuner och regioner automatiskt ska räknas upp med kostnadsutvecklingen. På så sätt sätter vi stopp för de automatiska nedskärningarna i kommuner och regioner och ger dem samtidigt bättre förutsättningar att långsiktigt planera sina verksamheter.

Miljöpartiet vill också höja sektorsbidraget till vården med tre miljarder kronor. Utan ett förstärkt ekonomiskt stöd till regionerna riskerar vårdens kris att fördjupas, vilket skulle leda till än sämre arbetsvillkor, ökad personalflykt och större ojämlikhet i vården. Att fortsätta att göra satsningar på prestationsbaserad ersättning för att korta vårdköer anser vi är fel väg att gå. Den gör bättre nytta när regionerna själva kan prioritera resurserna, varför vi istället lägger medlen på höjt sektorsbidrag.

6.2 Stärk arbetet med en god och nära vård

Sveriges regioner har gått igenom ett stålbad på grund av kostnadskrisen och Tidöpartiernas underfinansiering av vården. Det har försvårat omställningen till en god och nära vård. Miljöpartiet anser att en stark primärvård är nödvändig för att långsiktigt utveckla vården. Samtidigt behöver akutvården värnas – primärvården ska inte stärkas på bekostnad av akutsjukvården. Vi vill omgående se ett primärvårdslyft. Det handlar om att tidigt kunna förebygga respektive upptäcka sjukdomstillstånd som gör att behovet av såväl akutvård som mer avancerad vård ska bli mindre. Detta både för patienten och för att minska kostnaderna. För att minska trycket på inläggningar på sjukhus och specialistsjukvård krävs att det finns möjlighet till ett strukturerat och långsiktigt arbete.

För att regionerna ska ha möjlighet att fortsätta arbetet med att stärka primärvården utan att åsidosätta akutvården föreslår vi att 1,5 miljarder kronor tillförs regionerna under 2026 och 2027 för att stärka primärvården.

6.3 Satsning på kvinnors hälsa, mödrahälsovård och förlossningsvård

Inom vården råder bristande kunskap om kvinnospecifika sjukdomar och brister både vad gäller kontinuitet i behandling och diagnosticering. Inom vissa områden sker en underbehandling. Många kvinnor upplever att sjukvården inte lyssnar på dem och att deras problem inte tas på allvar. Regeringen ingår årligen överenskommelser med SKR om satsningar för förbättrad förlossningsvård och insatser för kvinnors hälsa. Målet är att uppnå en mer säker, tillgänglig, personcentrerad, kunskapsbaserad och jämlik vård som bidrar till att främja kvinnors hälsa. I årets budget drar dock regeringen ned på den särskilda satsningen med mer än en tredjedel jämfört med förra året. Miljöpartiet väljer att återställa satsningen till fjolårets nivå om 1,6 miljarder kronor.

6.4 Stärk psykiatrin

Allt fler unga i Sverige mår dåligt samtidigt som stödet till psykiatrin är otillräckligt. Det behövs stora satsningar i hela vårdkedjan för att inga människor ska falla mellan stolarna.

Därför vill Miljöpartiet satsa 500 miljoner kronor på psykiatrin. Satsningen görs brett, men med ett särskilt fokus på unga vuxna. Satsningen syftar till att ge regioner och profession utrymme att själva styra utifrån var behoven är som störst. Miljöpartiet

ser exempelvis att det skulle kunna handla om att stärka övergången mellan BUP och vuxenpsykiatri, till samarbete mellan regionerna eller kompetensutveckling och anställning av mer personal.

6.5 Förstärk vårdkompetensrådet

Vårdkompetensrådet fyller en mycket viktig funktion vad gäller den långsiktiga bemanningen i Sverige, utbildningsbehov med mera. De har fått förstärkning, vilket är bra, men vi anser att mer krävs för att jobba närmare och utveckla arbetet tillsammans med de regionala vårdkompetensråden. Det ger möjligheter att fånga upp behov, utveckla och hitta nya fungerande arbetssätt för att få en hälso- och sjukvård som ska fungera i hela Sverige och parallellt ha fungerande strukturer för förebyggande arbete. I takt med att mer digitaliseras finns både nya möjligheter och nya utmaningar. Vi avsätter därför 10 miljoner kronor om året för detta ändamål.

7 Funktionsrätt

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Höjd sjuk- och aktivitetsersättning	500
Höjd schablonersättning för assistans	900
Avgiftsfri ledsagning	70
Personligt ombud till fler	150
Stöd till funktionsrättsorganisationer	8

7.1 Höjd sjuk- och aktivitetsersättning

Personer som lever med långvarig sjukdom eller betydande funktionsnedsättning ska inte tvingas till ekonomisk utsatthet. I dagsläget är många med sjuk- eller aktivitetsersättning fast i en situation där ersättningen inte täcker grundläggande behov och där varje krona måste balanseras mot hyra, medicin och mat. Regeringen har aviserat att den så kallade funkisskatten avskaffas 2026, ett efterlängt beslut som Miljöpartiet lade fram förslag om när vi satt i regering. Men det räcker inte. En höjning av sjuk- och aktivitetsersättningen är nödvändig för att säkerställa värdighet, hälsa och förutsättningar för rehabilitering. Miljöpartiet föreslår ett tillägg i sjuk- och aktivitetsgarantin med 500 kronor per månad, vilket kostar 500 miljoner kronor om året.

7.2 Höjd schablonersättning för assistans

För personer som är beroende av assistans är nivån på schablonen för personlig assistans avgörande. Det handlar om vilka arbetsvillkor som kan erbjudas för personliga assistenter. Regeringen har i flera års tid gjort uppskrivning på mycket låga nivåer. Det innebär att man legat under de kollektivavtalade lönehöjningarna år efter år, vilket utarmar förutsätt-

ningarna att kunna bedriva en personlig assistans med rimliga villkor för personliga assistenter.

Regeringen har tidigare aviserat att man haft för avsikt att presentera ett förslag på indexuppräknings av schablonen inför höstens budget. Men nu kan vi konstatera att förslaget på indexuppräknings uteblev och att regeringens uppräknings på 1,5 % är alldeles för låg.

Vi anser istället att nivån bör skrivas upp med 3 % under nästa år. Vi avsätter 475 miljoner kronor för detta. Vi anser också att regeringen snarast bör återkomma med förslag på en långsiktig, stabil och förutsägbar modell för indexuppräknings (baserad på löneindex) av assistansersättnings framöver.

7.3 Avgiftsfri ledsagning

Kostnadsfri ledsagning för personer med blindhet eller grav synnedsättning är hårt begränsad eller obefintlig i många av landets kommuner. Det skapar ofrivillig isolering och strukturell diskriminering. Bland annat har FN:s kommitté som bevakar rättigheter för personer med funktionsnedsättning riktat kritik mot Sverige för att inte garantera synskadade personer möjligheter att delta i samhället och utöva grundläggande medborgerliga och politiska rättigheter. Miljöpartiet vill omedelbart ändra på detta och tillsätter 70 miljoner kronor årligen för att ge synskadade personer kostnadsfri ledsagning.

7.4 Personligt ombud till fler

Vi vill utöka reformen personligt ombud. Det är en välriktad reform eftersom den kommer personer med psykiska funktionshinder direkt till del. Ombuden hjälper enskilda att få tillgång till den hjälp de har rätt att få, från kommunen, regionen och olika stödenheter. Fler behöver få tillgång till ett ombud, staten behöver finansiera reformen fullt ut och vi anser också att målgruppen behöver ses över. Vi avsätter 150 miljoner kronor 2026 och 200 miljoner kronor de kommande åren.

7.5 Stöd till funktionsrättsorganisationer

Funktionshindersorganisationer spelar en viktig roll för personer som har olika funktionsvariationer. Anslaget har legat på samma nivå under ett antal år – samtidigt som fler organisationer fått del av anslaget. Därför var det högst välkommet att regeringen tillfälligt utökade bidraget med 20 miljoner per år för 2026, 2027 och 2028. Tyvärr föreslår regeringen i årets budgetförslag att den tillfälliga höjningen avslutas efter 2027. Det innebär att funktionshindersorganisationerna 2028 kommer få lika mycket i statliga bidrag som 2015, trots att alla omkostnader ökat betydligt sedan dess.

Miljöpartiet avsätter därför 8 miljoner kronor i permanent förstärkning till funktionshindersorganisationer från 2026 och framåt.

8 Stoppa mäns våld mot kvinnor, sexuellt våld och hedersrelaterat våld och förtryck

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Gratis vård för personer som utsatts för sexuella övergrepp	18
Pott till regioner för att etablera stödmottagningar	250
Statlig medfinansiering för skyddat boende	260
Flyttpeng vid våld	100
Stöd till kvinno- och tjejjourer	30
Stöd till organisationer som motarbetar psykiskt, fysiskt, sexuellt eller digitalt våld	20
Skydda barn i mål om vårdnad, boende och umgänge	338

8.1 Förbättra förutsättningarna för kvinnojourerna och öka tillgången till skyddade boenden

Under lång tid fick kvinnojourernas ideella krafter bära hela ansvaret för våldsutsatta kvinnors situation medan samhället såg åt ett annat håll. Idag finns, tack vare det arbete som gjorts av jourerna, en annan kunskap om våld, hedersrelaterat våld och vad som krävs för att förbättra kvinnornas situation.

Miljöpartiet vill utveckla lagstiftningen för att ge kvinnor som utsatts för våld, även det så kallade eftervåldets alla dimensioner, bättre skydd. Vi ser också att kvinno- och tjejjourernas arbete är helt centralt för den samhällsförändring som krävs för att bryta våldsamma normer. Trots att regeringen ökar statsbidraget till kvinno- och tjejjourerna, ser vi fortfarande att tillräckliga resurser saknas för att ge kvinnor det stöd de faktiskt behöver. Både den öppna verksamheten och de skyddade boenden som drivs med jourernas kompetens bör stärkas. Vi satsar därför 30 miljoner kronor utöver regeringen i permanent satsning på kvinno- och tjejjourernas verksamhet.

I april 2024 trädde en ny lagstiftning i kraft som bland annat innehåller tillståndsplikt för skyddat boende. Vi sympatiserar med lagstiftningens ambition att stoppa oseriösa aktörer från att bedriva skyddat boende. Efter ett år ser vi dock kraftiga brister i implementeringen. Rättsosäkerheten för kvinnor och barn i behov av skyddat boende har ökat; kunskapen hos socialtjänsten och resurserna hos kommuner varierar. Konsekvenserna blir att för få kvinnor erbjuds skyddat boende, och att barn tvingas stanna kvar hemma med förövaren – den förälder som utsatt barnet och dess mamma för våld.

Om den nya lagen om tillståndsplikt ska göra skillnad måste den leda till att fler kvinnor och barn beviljas placeringar på boenden av hög kvalitet. Då behöver staten ta ansvar för en del av kostnaden. Miljöpartiet föreslår därför att staten står för halva kostnaden för placeringar på skyddade boenden. Systemet finns sedan innan i Danmark med goda resultat. Vi avsätter 260 miljoner kronor för detta.

8.2 Skydda barn i mål om vårdnad, boende och umgänge

I flera uppmärksammade fall, inklusive det mycket tragiska fallet med pojken Tintin, har det blivit tydligt att samhället måste bli bättre på att skydda barn som på olika sätt far illa i hemmet, i umgänge med en våldsam förälder eller i vårdnadstvister. Det är

uppenbart att mer måste göras för att säkerställa att barns röster hörs i kontakt med socialtjänst och polis och i rättsprocesser. Även domstolarna behöver mer kunskap om barns rättigheter i mål som rör vårdnad, boende och umgänge.

De senaste åren har flera åtgärder vidtagits för att stärka barnrättsperspektivet. Numera har barn rätt till ett eget biträde i ärenden om skyddat boende, men även i vissa fall som rör vårdnadsöverflyttning. Vi i Miljöpartiet menar däremot att barns rätt till eget juridiskt biträde behöver utökas till fler fall för att barns rättigheter fullt ut ska kunna tas tillvara. Så sent som 2023 bedömde en statlig utredning att barn bör tilldelas ett eget juridiskt biträde i fall där föräldrarna inte kan komma överens om umgänge, vårdnad eller var barnet ska bo. Syftet med ett sådant biträde skulle vara att företräda barnets intressen och bevaka barnets rätt under processen samt säkerställa barnets rätt till information under handläggningen i domstol. Detta är särskilt angeläget i mål där barnet har bevittnat eller själv utsatts för våld av en närstående, eller på annat sätt farit illa i hemmet. I syfte att ge alla barn rätt till eget juridiskt biträde i alla mål om vårdnad, boende och umgänge avsätter vi 338 miljoner kronor.

8.3 Gör det enklare att söka vård efter övergrepp och våld

För Miljöpartiet är det självklart att vård för personer som utsatts för sexuellt våld eller sexuell exploatering måste finnas tillgänglig och vara likvärdig i hela landet. Den som har utsatts för sexuella övergrepp och vänder sig till vården får aldrig hindras av kostnaden. Flera regioner har gått före och slopat patientavgiften för personer som söker vård efter sexuellt våld. Miljöpartiet anser att staten bör säkra att detta gäller i alla regioner. Vi avsätter 18 miljoner kronor för detta.

I flera regioner finns även specialistmottagningar, antingen med fokus på vård efter sexuellt våld eller s.k. Mikamottagningar som arbetar med sexuell exploatering – till exempel vid sex mot ersättning, sexuellt självskadebeteende eller att ha varit utsatt för människohandel för sexuella ändamål. Vi avsätter därför 250 miljoner kronor för att alla regioner ska kunna etablera motsvarande specialistmottagningar.

8.4 Flyttpeng för att underlätta en väg ut ur eftervåldet

Personer som försöker lämna en våldsam relation eller hedersrelaterad kontext, eller bor på skyddade boenden, kan ofta ha en mycket ansträngd ekonomisk situation. Vi vill införa ett nytt stöd, en särskild ”flyttpeng” i socialförsäkringssystemet, för att inte brottsoffer ska behöva drabbas ekonomiskt när till exempel sekretessen brustit eller återkommande flyttar krävs på grund av skyddade personuppgifter. Förutom de uppenbara inkomstbortfall som följer av att tvingas bryta upp från sitt hem, sitt arbete och sin omgivning så drabbas många våld utsatta kvinnor av stora kostnader när uppgifter röjs och de tvingas lämna bostaden med mycket kort varsel. Vi menar att staten måste hjälpa familjerna som redan är i en mycket utsatt situation så att de inte också ska gå på knäna ekonomiskt. Vi avsätter 100 miljoner kronor för detta.

8.5 Stöd till organisationer som motarbetar psykiskt, fysiskt, sexuellt eller digitalt våld

Flera civilsamhällesorganisationer gör ett oerhört viktigt arbete för att stötta barn som upplever våld och för att motarbeta till exempel psykiskt, fysiskt, sexuellt eller digitalt våld. Organisationernas stödlinjer erbjuder ett bra stöd. Därför vill Miljöpartiet göra en särskild satsning för att stärka finansieringen till dessa stödverksamheter för barn och unga, både för att de ska kunna fortsätta och för att de ska kunna skala upp sin verksamhet. Vi avsätter 20 miljoner kronor till dessa organisationer.

9 Industrin och företagens omställning

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Accelerera industrin och företagens omställning	6 781
Klimatklivet förstärks	2 500
Industriklivet förstärks	3 000
Återvinningsklivet införs	1 000
Moderna, effektiva tillståndprocesser och bättre regional samordning	61
Kompetenslyft för klimatet	200

Anm. Avgörande för industrins omställning är att få fram mer grön energi till konkurrenskraftiga priser i närtid. Miljöpartiets satsningar på energi listas i avsnitt 10 Mer förnybar energi i närtid.

9.1 Miljöpartiets satsningar Klimatklivet och Industriklivet utökas

Industrin står för en tredjedel av Sveriges utsläpp, och näringslivet spelar en avgörande roll i klimatomställningen och för möjligheterna att bygga ett samhälle inom planetens gränser. Klimatklivet och Industriklivet är två av de viktigaste gröna framstegen för Miljöpartiet i regeringsställning. Satsningarna leder till industriomställning, näringslivsutveckling och en hållbar samhällsutveckling som kommer hela landet till del. Industriklivet används för att finansiera forskning, förstudier och investeringar som minskar industrins utsläpp, bidrar till negativa utsläpp eller insatser som är strategiskt viktiga för industrins klimatomställning. Klimatklivet används bland annat för att finansiera utbyggnad av laddinfrastruktur, produktion av biogas och olika typer av energikonverteringar. För att möjliggöra en ökad takt och omfattning av utsläppsminskningar som genereras av båda initiativen krävs budgetförstärkningar. Miljöpartiet föreslår att lägga 2,5 miljarder mer än regeringen per år på Klimatklivet, samt att förstärka Industriklivet med tre miljarder mer än regeringen år 2026. Över tre år satsar Miljöpartiet 9,5 miljarder kronor på Klimatklivet, utöver regeringens anslag, och satsningen permanentas till 2030.

För att klara kompetensförsörjningen till Sveriges omställningsindustrier krävs även åtgärder för att främja bostadsbyggande, hållbar samhällsutveckling samt kompetensförsörjning inom välfärdsyrken på de aktuella platserna. Flera av våra budgetsatsningar i avsnitt 16 *Bra bostäder för alla* samt avsnitt 13 *Hushållens ekonomi och arbetsmarknad* har även bäring på att möjliggöra industrin och företagens omställning.

9.2 Inför ett återvinningskliv

Centralt för en hållbar omställning är att ställa om från en linjär till en cirkulär ekonomi. Även med stort fokus på ökad resurseffektivitet i våra transport- och energisystem kräver klimatomställningen kraftigt ökad tillgång på kritiska metaller och mineral. Det är varken tillräckligt eller hållbart att enbart förlita sig på traditionell gruvbrytning för att möta de ökade behoven. För att klara klimatomställningen är det helt centralt att skapa cirkulära flöden av kritiska metaller och mineraler. Det finns även stora problem med resurs-slöseri kopplat till material som plast, textil, papper och kartong. Idag saknas till stor del anläggningar för sortering och återvinning i industriell skala. I flera rapporter pekar Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien på behov av investeringar i anläggningar för återvinning. Det handlar om returaffinaderi för plast, andra kolbaserade ämnen och cellulosa-baserade ämnen, sorteringsanläggningar för textil och spinning av textiltrådar samt anläggningar för återvinning av kritiska metaller och mineral.

I syfte att accelerera arbetet med att skapa cirkulära flöden av resurser föreslår Miljöpartiet ett nytt investeringsstöd — Återvinningsklivet. Stödet ska kunna användas för utgifter kopplade till forskning, förstudier och investeringar som bidrar till att öka industrins kapacitet att skapa cirkulära flöden av kritiska metaller och mineral, plast och andra kolbaserade ämnen, cellulosebaserade ämnen samt textil. Miljöpartiet satsar en miljard på Återvinningsklivet 2026.

9.3 Moderna och effektiva tillståndprocesser och bättre samordning

För moderna och effektiva tillståndprocesser som stödjer en grön samhällsomställning krävs satsningar på myndigheter och domstolar som arbetar med miljöprövning, tillståndprocesser och tillsyn. Regeringen har i tidigare budgetar aviserat kraftiga neddragningar på Naturvårdsverket och 2024 varslade myndigheten 65 anställda. Med färre anställda riskerar myndighetens kritiska arbete med miljöprövning och tillståndprocesser att bromsa in. Inte heller i budgeten för 2026 möter regeringen Naturvårdsverkets äskande för arbetet med tillstånd och tillsyn. Miljöpartiet satsar totalt 33 miljoner mer än regeringen på Naturvårdsverkets arbete med tillsyn och tillståndprocesser kopplat till den gröna omställningen. Vidare satsar Miljöpartiet 20 miljoner på länsstyrelsernas regionala arbete med energiplanering och klimatomställning som bland annat samordnar och ger stöd till näringslivet.

10 Mer förnybar energi i närtid

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Mer förnybar energi i närtid	20 030
Investeringsstöd för grön baskraft	6 000
Energieffektivisering för företag	3 000
Energieffektivisering för bostäder, flerbostadshus och lokaler	6 000
Ersättning till kommuner för vindkraft	400
Ersättning till regioner för vattenkraft	700
Nytt produktionsstöd för elektrobränslen och avancerade biodrivmedel	3 000
Skattelättnader för sol*	930

*Förslagen är beskrivna i avsnittet om skatter

10.1 Investeringsstöd för grön baskraft

Vid sidan om ett planeringsmål för elproduktion ser Miljöpartiet även att Sverige bör införa ett mål för och investeringsstöd för effekt. Vi har föreslagit ett mål om 10 GW grön baskraft till 2030. I begreppet grön baskraft inrymmer vi alla kraftkällor och tekniker som kan lagra energi och snabbt reglera effekten. Redan idag är det grön baskraft i form av lagrad energi i våra vattenmagasin som i stor utsträckning reglerar elsystemet. I målet om 10 GW grön baskraft till 2030 ingår höjd effekt i vattenkraften, mer flexibilitet i och effekt från kraftvärmen och gasturbiner drivna av förnybara bränslen. Även energilagring i form av vätgas, pumpkraft och värmelagring ingår, samt flexibilitet exempelvis i form av smart styrning av elbilsladdning, tvåvägsladdning, och smart styrning av värmepumpar. Miljöpartiet satsar sex miljarder på ett investeringsstöd för dessa kraftkällor och tekniker.

10.2 Omfattande satsningar på energieffektivisering

Det enskilt billigaste och snabbaste sättet att få fram mer tillgänglig el är genom energieffektiviseringar. Energimyndigheten bedömer att det genom lönsamma tekniska lösningar samt ökad flexibilitet är möjligt att frigöra cirka 25 TWh till 2030. Det motsvarar mer än årsproduktionen från två storskaliga kärnreaktorer. För att realisera potentialen i energieffektiviseringar föreslår Miljöpartiet att återinföra och bredda de stöd till energieffektivisering av industriföretag (Energisteget) och flerbostadshus som regeringen avvecklat. Totalt satsar vi nio miljarder kronor mer än Tidöpartierna på energieffektivisering varav tre miljarder går till att återinföra och bredda Energisteget så att även mindre företag omfattas och stöd kan erhållas för upp till 60 procent av kostnaden för åtgärden. Restande sex miljarder kronor används för att täcka 60 procent av kostnaderna för energieffektiviseringsåtgärder för flerbostadshus, bostäder och lokaler. Våra energieffektiviseringsåtgärder för bostäder och lokaler finns beskrivna i avsnitt 16 *Bra bostäder för alla*.

10.3 Ersättning till kommuner och regioner för förnybar elproduktion

En central åtgärd för att öka utbyggnaden av vindkraft på land är att kommuner ges ersättning för den nytta de skapar genom att producera förnybar el. Miljöpartiet är kritiska till att regeringen initialt hindrade incitamentsutredningen *Värdet av vinden* (tillsatt av tidigare regering) från att lägga fram förslag om statligt finansierad ersättning. Det förslag som regeringen nu trots allt lagt fram är inte på tillräckliga nivåer. Vi avvisar regeringens förslag om ersättning till kommunerna till förmån för vårt eget förslag. Med vårt förslag får kommunerna 1 öre per kWh för befintlig vindkraftsproduktion och 3 öre per kWh för tillkommande produktion kommande tio år. Regionerna får 1 öre per kWh för befintlig vattenkraft. För vindkraftskommunerna innebär detta 400 miljoner kronor 2026, 500 miljoner samt 600 miljoner att dela på. För regionerna handlar det om en konstant summa på 700 miljoner om året.

10.4 Produktionsstöd för elektrobränslen och avancerade biodrivmedel

Avancerade biodrivmedel och elektrobränslen som tillverkas av vätgas och infångad biogen koldioxid kommer båda att fylla viktiga funktioner i framtidens transportsystem och energisystem. Miljöpartiet föreslår ett nytt produktionsstöd för elektrobränslen och avancerade biodrivmedel och satsar tre miljarder per kommande tre år för detta.

10.5 Nej till regeringens dyra och klimatskadliga kärnkraftssubvention

I valrörelsen 2022 talade Ulf Kristersson om att ny kärnkraft skulle byggas utan statliga stöd. I budgetpropositionen för 2026 vill regeringen bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden om 440 miljarder genom statliga lån och 400 miljarder genom 40-åriga pris-säkringsavtal för ny kärnkraft. Det ska täcka kostnaderna för att bygga 2 500 MW ny kärnkraft, motsvarande drygt sex procent av regeringens planeringsmål för 2045. Motsvarande el och effekt från förnybar energi och grön baskraft kan byggas till en bråkdel av kostnaden.

Forskare och myndigheter har varnat för att regeringens omfattande statliga stöd till ny kärnkraft riskerar att tränga undan investeringar i annan fossilfri elproduktion – både i effekthöjningar och livstidsförlängningar av befintlig elproduktion och i ny förnybar elproduktion. Det statliga kärnkraftsstödet ökar därmed risken för elbrist i närtid och bromsar elektrifieringen. En försenad elektrifiering leder till högre totala utsläpp. Naturskyddsföreningen har visat att stödet till ny kärnkraft uppskattningsvis kan leda till utsläpp av över 200 miljoner ton koldioxidekvivalenter mer jämfört med om det förnybara byggs ut istället. Det motsvarar fem gånger Sveriges årliga utsläpp.

Ny kärnkraft kommer mest troligt inte att kunna bidra till ett enda av Sveriges klimatmål, varken till 2030, 2040 eller 2045. En studie från Handelshögskolan i Köpenhamn och Berlins tekniska universitet visar att aktuella kärnkraftsprojekt i EU i snitt har blivit över tio år försenade. Regeringen har satt ett mål om motsvarande två storskaliga reaktorer till 2035. Givet en genomsnittlig försening hamnar vi då bortom 2045. Mycket tyder på att tidplanen kommer att spricka. Vattenfall har meddelat att man kan ta ett eventuellt

investeringsbeslut tidigast år 2029. Ingen av de SMR-leverantörer som Vattenfall har fortsatt dialog med har hittills byggt en enda färdig reaktor.

Regeringen kan i nuläget inte redogöra för hur de statliga lånen kommer att påverka Sveriges offentliga finanser då detta beror på om lånen klassificeras som offentliga eller privata i nationalräkenskaperna, vilket i sin tur baseras på EU:s statistikmyndighet Eurostats bedömning. Regeringens huvudscenario är att de statliga lånen ska redovisas som offentliga utgifter, vilket innebär att de kommer att påverka offentlig sektors finansiella sparande negativt under investeringsfasen. I klartext innebär det att kärnkraftsprogrammet under byggfasen kommer att tvinga fram nedskärningar i välfärden och/eller tränga undan andra offentliga investeringar.

Miljöpartiet avslår den föreslagna bemyndiganderamen för statliga lån om 440 miljarder kronor samt bemyndiganderamen för prissäkringsavtal om 400 miljarder. Vi avvisar regeringens anslag för subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer samt för differenskontrakt för nya reaktorer. Vidare avvisar vi medel till genomförande av kärnkraftsprövningsutredningen samt de satsningar som görs på tillståndprocesser specifikt öronmärkta för kärnkraft. Det handlar om totalt 212 miljoner kronor för 2026, 280 miljoner för 2027 och 430 miljoner för 2028.

11 Hållbara transporter för alla kräver rätt lösning på rätt plats

Hållbara transporter för alla

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Hållbara transporter för alla	43 300
Rättvis elbilsbonus	1 200
Elbilstöd riktat mot medel- och låginkomsttagare i landsbygd	1 000
Klimatpremier förstärks	500
Bonus för konvertering av fossilbil	200
Sverigekortet – billigare och enklare kollektivtrafik	11 100
Investeringsstöd kollektivtrafik	4 000
Utveckla stadsmiljöavtal och landsbygdsavtal	900
Laddinfrastruktur förstärkning	400
Investeringar i järnväg	18 000
Underhåll av järnväg	6 000

Miljöpartiet vill att alla ska kunna resa hållbart till en låg kostnad i hela landet. Givet att vitt skilda förutsättningar råder i olika typer av storstäder, tätorter samt lands- och glesbygder behöver politiken utformas efter devisen ”rätt lösning på rätt plats”. I städer och tätorter behöver biltrafiken minska och alternativ som kollektivtrafik, cykel och gång främjas. I lands- och glesbygder med långa avstånd där bilen är en förutsättning för att få ihop vardagen behöver fler ges möjlighet att byta eller konvertera till elbil eller biogasbil. Miljöpartiet vill genomföra stora investeringar i infrastruktur för framtidens hållbara transporter. Vi behöver rusta och bygga ut järnvägen i hela landet. Mer transporter behöver ske på tåg och till sjöss istället för på väg. Miljöpartiet vill se en historisk satsning på järnvägen i Sverige.

Vägtransporterna orsakar idag omkring en tredjedel av utsläppen av koldioxid inom Sverige och försämrar luftkvaliteten i städer och längs trafikleder. Barn och vuxna blir allvarligt sjuka av dålig luft och detta orsakar för tidig död för många människor. För att minska utsläppen från transporterna behöver vi arbeta med tre områden. Det handlar om att byta drivmedel från fossilt till i första hand el och fossilfria bränslen, effektivisera transporterna och minska behovet av vägtransporter samt stimulera övergången till andra effektiva färdmedel. Vi kan minska behovet av transporter och förändra valet av färdmedel genom att planera samhället smartare. Styrmedel och politiska beslut ska driva på för mer energieffektiva lösningar och för att hållbar energi används för godstransporter och personresor. Vi välkomnar nya tekniska innovationer som kan minska utsläppen och förändra beteendemönster och vi vill att lagstiftningen ska ligga i framkant och anpassas till morgondagens transportsystem.

11.1 Låt fossilbolagen betala för omställningen

År 2027 ska Sverige implementera EU:s nya utsläppshandelssystem ETS 2 för framförallt transportsektorn. Handelssystemet omfattar i huvudsak fossila drivmedel men även uppvärmning av fastigheter och mindre industrier. Enbart styrningen från ETS 2 kommer inte att räcka för att Sverige ska klara varken nationella klimatmål eller klimatåtaganden gentemot EU, därför krävs även nationella styrmedel. Miljöpartiet föreslår att det ska införas ett svenskt handelssystem som kopierar utformningen av EU ETS 2 men styr mot snabbare utsläppsminskningar i linje med Sveriges klimatmål. Intäkterna från det svenska handelssystemet ska gå tillbaka till hushållen i form av utdelning/transportstöd och omfattande elbilstöd.

Fördelarna med ett handelssystem är många. Det är ett teknikneutralt och kostnads-effektivt styrmedel som bygger på principen att utsläpparen betalar. Till skillnad från reduktionsplikten men i likhet med koldioxidskatter genererar handelssystemet intäkter som kan delas ut för att hjälpa hushållen att hantera högre drivmedelspriser. Intäkterna i systemet beror på priset på att släppa ut – blir priset högre finns också mer intäkter att dela ut.

För att det ska vara möjligt att klara Sveriges klimatmål krävs nya åtgärder under 2026. Ett svenskt handelssystem kan införas fullt ut först år 2027, samtidigt som EU-systemet införs. Därför föreslår Miljöpartiet att under 2026 fasa in det svenska handelssystemet genom att i ett första steg höja klimatkraven på drivmedel och höja priset på koldioxid för att sedan övergå till marknadsfasen. Genom att påbörja infasningen av ett handelssystem som sänker utsläppen redan 2026 minskar risken för stora prispåslag när EU:s handelssystem träder i kraft 2027. Omställningen av transportsektorn blir därmed mer förutsägbar och kontrollerad.

Under infasningen av systemet höjs reduktionsplikten för diesel till 25 procent och för bensin till 12 procent, samtidigt som koldioxidskatten på bensin höjs för att motsvara prispåslaget på diesel. Prispåslaget vid pump beräknas till runt 2,2 kronor per liter och intäkterna under den preliminära fasen uppgår till 4,05 miljarder kronor. Intäkterna från den höjda koldioxidskatten ska gå tillbaka till hushåll i lands- och glesbygd med lägre inkomster genom en grön utdelning. Den gröna utdelningen uppgår till 2 900 kronor per vuxen för år 2026. Barn är berättigade till halva beloppet. Utdelningen mer än täcker kostnadsökningen för den som kör 1 800 mil om året.

11.2 En nationell elbilsoffensiv rullas ut

I stora delar av landet är bilen helt nödvändig för att vardagen ska gå ihop, men för att klara klimatmålen behöver användningen av fossila drivmedel snabbt fasas ut. Därför måste alternativen till fossilbilen bli billigare och tillgängliga för fler. Regeringen har arbetat för det motsatta genom att slopa stöd till elektrifiering och sänka priset på fossila drivmedel. Det har låst fast svenska hushåll i fossilberoendet och riskerar att slå hårt mot hushållens ekonomi när priset på fossila drivmedel går upp i samband med att EU:s nya utsläppshandelsystem träder i kraft 2027.

Miljöpartiet vill att staten rullar ut en nationell elbilsoffensiv bestående av olika stöd. Sedan flera år tillbaka föreslår Miljöpartiet att införa ett inkomstprövat stöd för leasing av elbil riktat till boende i lands- och glesbygd, inspirerat av den franska leasingchecken som riktar sig till personer med lägre inkomster och långa pendlingsavstånd. Intresset för det franska stödet har varit stort. Genom EU:s sociala klimatfond finns från och med år 2026 EU-medel tillgängliga för åtgärder som bidrar till en rättvis klimatomställning. Vi föreslår ett stöd på 70 000 kronor motsvarande över 1 900 kronor i månaden i 36 månader som riktar till hushåll med lägre inkomster som bor i landsbygd eller i områden med sämre tillgång till kollektivtrafik. Med hjälp av stödet är det möjligt att leasa en elbil för 1 500 kronor i månaden. Både begagnade och nya elbilar som kostar under 500 000 kronor ska vara berättigade till stöd. Vi avsätter en miljard kronor mer än regeringen under 2026 och skalar upp det över tid för att fler ska få möjlighet att minska sina körkostnader.

Vad gäller den differentierade elbilsbonusen föreslår vi ett pristak på 550 000 kronor samt olika bonusnivå beroende på bilens pris. En klimatbonusbil med inköpskostnad upp till 399 999 kronor ska ge en bonus på 50 000 kronor och en klimatbonusbil med inköpskostnad om 400 000 upp till 550 000 kronor ska ge 30 000 kronor i bonus. Det innebär att stödet mer träffsäkert når inkomstgrupper med större behov av bonus och inte går till dyra lyxbilar. För de 1,7 miljoner vuxna individer som bor i tätortsnära landsbygdskommuner, glesa landsbygdskommuner samt mycket glesa landsbygdskommuner föreslår vi en extra bonus på 10 000 kronor utöver de generella bonusnivåerna beskrivna ovan. För den som bor i någon av dessa kommuntyper och köper en elbil till ett pris under 400 000 ges en bonus på 60 000 kronor. Bonusen gäller enbart för rena elbilar. Vi avsätter 1,2 miljarder kronor för år 2026 och skalar upp det över tid fram till 2030.

11.3 Förstärk klimatpremien för miljöarbetsmaskiner, elbussar, tunga miljölastbilar och lätta ellastbilar

Syftet med klimatpremien är att främja introduktionen av vissa miljöfordon på marknaden i syfte att bryta fossilberoendet och minska utsläppen av växthusgaser. Klimatpremien kan sökas av företag, kommuner och regioner och användas för medfinansiering vid inköp av elbussar, miljöarbetsmaskiner, tunga miljölastbilar och lätta ellastbilar. Stödet har varit populärt och bidrar till Sveriges klimatmål. Regeringen har tagit beslut om att utesluta stadselbussar från stödet, vilket fått stark kritik från både regioner och kollektivtrafikens branschorganisation. Miljöpartiet motsätter sig fortsatt denna omriktning och förstärker premien med 300 miljoner årligen för att åter inkludera stöd till stadselbussar. Vidare föreslår vi att förstärka premien med ytterligare 200 miljoner kronor med fokus på lätta ellastbilar. Sammanlagt förstärker vi anslaget med 500 miljoner

kronor år 2026 och med totalt 1,6 miljarder över tre år och satsningen permanentas till 2030.

11.4 Bonus för att konvertera en fossilbil till eldrift eller biogasdrift

För att minska utsläppen från den befintliga fordonsflottan och samtidigt minska behovet av inblandning av biodrivmedel i bensin och diesel vill Miljöpartiet införa ett marknadsintroduktionsstöd för konvertering av fossilbilar till eldrift. Ett sådant stöd finns i Frankrike och uppgår till 6 000 euro. Vårt förslag är ett stöd som uppgår till 60 000 kronor för konvertering av fossilbil till eldrift. Stödet för elkonvertering får maximalt uppgå till 80 procent av konverteringskostnaden. Vi föreslår även ett stöd för konvertering av fossilbilar till biodrivmedel och biogasdrift, där stödet maximalt får uppgå till halva konverteringskostnaden. Förslaget beräknas kosta 200 miljoner kronor under 2026.

11.5 Satsning på fortsatt utbyggnad av laddinfrastruktur

Vi vill se nationella planer för utbyggnad av laddinfrastruktur, biogas och vätgas. Vi vill även se förbättrad tillgång till laddinfrastruktur längs med de större vägarna samt för att boende ska kunna ladda hemma i såväl villa som bostadsrätt och hyresrätt. Vi satsar 400 miljoner mer än regeringen på fortsatt utbyggnad av laddinfrastruktur.

11.6 Bygg ut järnvägen – fler ska komma fram fortare

Vi behöver kraftigt rusta och bygga ut järnvägen i hela landet. Mer transporter behöver ske på tåg och till sjöss istället för på väg. Miljöpartiet vill se en historisk satsning på järnvägen i Sverige. För att finansiera satsningar på framtidens järnvägsinfrastruktur som nya stambanor i södra Sverige med nav i Jönköping, dubbelspår på nya Ostkustbanan och utbyggnad av Norrbottenbanan, Malmabanen samt Oslo–Stockholm behöver investeringarna i järnvägen höjas med 18 miljarder kronor under 2026. Mer pengar behövs till underhåll av järnväg genom en satsning på 6 miljarder kronor för 2026. Medel behövs både i närtid och långsiktigt för att komma ikapp med järnvägsunderhållet och öka tillförlitligheten för järnvägen. För att järnvägsunderhållet ska bli effektivt och avsatta medel ska nå ut till underhållet av järnvägen behöver järnvägsunderhållet tas tillbaka i egen regi. Idag ligger järnvägstransporterna betydligt närmare att stå för sina externa kostnader än vägtransporterna, framförallt inom godsleveranser. Exempel på externa effekter är avgasutsläpp, slitage, partiklar, trafikolyckor, buller och trängsel som påverkar andra negativt både i och utanför trafiksystemet. Miljöpartiet anser att alla trafikslag ska stå för sina externa kostnader och att styrmedel för detta behöver utvecklas.

11.7 Utveckla stadsmiljöavtal och landsbygdsavtal

Stadsmiljöavtalen ska behållas och utökas kraftigt för mer och bättre infrastruktur för cykel och kollektivtrafik samt effektiva varustransporter. Miljöpartiet satsar 600 miljoner kronor för 2026 på stadsmiljöavtalen. Vi vill utveckla ett landsbygdsavtal för att fler kommuner ska kunna ansöka och ta del av nationella pengar. Landsbygdsavtal innebär

kontrakt mellan staten, landsbygdskommuner, regioner och privata aktörer för att skapa bättre alternativ för hållbart resande och minska transportbehovet på landsbygden. Landsbygdsavtal kan bland annat innebära satsningar på kollektivtrafik i glesbygd, grannskapskontor, förstärkt digital tillgänglighet, bibehållen eller förbättrad lokal service, bättre förutsättningar för cykelpendling och smarta mobilitetslösningar inklusive anropsstyrd kollektivtrafik. Miljöpartiet satsar 300 miljoner kronor på landsbygdsavtalen.

11.8 Sverigekortet – billigare och enklare att resa med kollektivtrafiken

Det ska vara billigare att resa med kollektivtrafiken än med bilen. Men de senaste åren har priserna i kollektivtrafiken ökat mer än bränslepriserna. Vi föreslår att ett Sverigekort införs som ger möjlighet till resor med lokal och regional kollektivtrafik i hela landet för 499 kronor per månad för vuxna och 250 kronor per månad för ungdomar, studenter och pensionärer. Sverigekortet beräknas kosta 11,1 miljarder kronor för 2026.

11.9 Stärk kollektivtrafiken

Ett investeringsstöd för utveckling av kollektivtrafik införs för att bidra till att kollektivtrafikhuvudmännen runt om i landet kan investera för att utveckla sin regionala kollektivtrafik. Satsningen är på 4 miljarder kronor för 2026. Finansieringen av ett nationellt biljettsystem för kollektivtrafiken behöver återställas i syfte att få till ett flexibelt, robust system som inte stannar vid länsgränsen. Vi vill införa en kollektivtrafikmyndighet för att mer effektivt än idag kunna arbeta med dessa frågor. Det finns flera viktiga regionala tåglinjer som är i behov av nationellt stöd. Vi gör ett tillskott på 197 miljoner kronor för år 2026 till upphandlade trafikavtal för att stärka tillgängligheten. Regeringen anslår inte de medel som Trafikverket anser behövs för att ens upprätthålla dagens tillgänglighet. Sedan tidigare har nattåg Göteborg–Norrländ slutat rulla och nattåg till Trondheim kom aldrig igång eftersom medel saknades. Även dessa linjer ingår i Miljöpartiets anslag för 2026. Regeringen tar även bort medel för tågtrafik ut i Europa, och Miljöpartiet tillför 30 miljoner kronor för 2026 och 95 miljoner kronor till 2027 respektive 2028 för att tågen ska fortsätta rulla. Det är viktigt att det finns goda förutsättningar för tåg ut mot Europa.

Följande nu hotade linjer finns finansierade i Miljöpartiets budget

- Tåg i Bergslagen
- Stångådalsbanan
- Norrtåg
- Buss i de fyra nordligaste länen
- Buss i norra Dalarna
- Nattåg Hamburg/Berlin

Utöver dessa finansieras i Miljöpartiets budget för 2026 även den nedlagda nattågslinjen Göteborg–Norrländ samt den planerade nattågslinjen till Trondheim.

11.10 Gör det lättare att cykla och åka kollektivt

För att vi ska nå våra klimat- och miljömål måste samhället bli mer transporteffektivt. Elbilar är ett bättre val än fossildrivna bilar, men för många är det bästa alternativet att gå, cykla eller åka kollektivt när en resa väl behöver ske. Vi vill sänka taxorna och bygga ut kollektivtrafik med hög kvalitet och stor kapacitet, bland annat genom spårtrafik och bussfiler i fler städer. Med tät och pålitlig kollektivtrafik och med moderna och säkra cykelbanor ger vi fler möjligheten att i vardagen välja smidiga och effektiva alternativ framför bilen. Det kommer behövas statlig medfinansiering för regionala investeringar. De statliga investeringarna i cykelinfrastruktur behöver öka och servicenära cykelinfrastruktur på landsbygden behöver tillskapas. Miljöpartiet höjer anslaget för utveckling av transportinfrastrukturen med 18 miljarder kronor per år för att möjliggöra fler nationella åtgärder som kommer regioner och kommuner till del inom järnväg, kollektivtrafik och cykel. En viktig del i detta är även höjda anslag för länsplanerna samt stadsmiljöavtal och landsbygdsavtal.

11.11 Planera samhället hållbart

Många aspekter av vårt transportsystem grundläggs när vi bygger transportinfrastrukturen och planerar bostäder och samhällsservice. Vi vill ge ett särskilt uppdrag till Trafikverket, Boverket och andra berörda myndigheter att arbeta för ett mer transportsnålt samhälle samt att ta fram en plan för ökad transporteffektivitet. Det behövs ett vägtrafikminskningsmål och ett paket av åtgärder för att ge kommunerna fler verktyg för att kunna arbeta med detta mål. Ett vägtrafikminskningsmål behöver differentieras med olika målbilder beroende på storstad, större städer, tätort och landsbygd. En minskad vägtrafik i storstäder och tätorter innebär som bärande grundprincip att det inte behövs en fortsatt utbyggnad av vägnätet. Ny väginfrastruktur som är nödvändig utifrån nyetableringar av olika verksamheter kommer fortsatt behöva byggas men det behövs inte kapacitetshöjande väginvesteringar. Regeringens anslag för väginvesteringar bör i ökad grad fokusera på åtgärder för ökad trafiksäkerhet samt vid behov kunna flyttas till drift och underhåll av statliga vägar och spår. I ett transporteffektivt samhälle är det av största vikt att befintlig infrastruktur för såväl väg som spår håller en hög standard och god trafiksäkerhet i hela landet. Även statlig medfinansiering av fyrstegsprincipens steg 1- och steg 2-åtgärder ska kunna ske via nationell plan. Sammanslagningen av Banverket och Vägverket till Trafikverket har inte skapat den effektiva myndighet som var avsikten. Vi vill att Trafikverket delas upp i två myndigheter utifrån järnvägs- respektive vägansvar.

11.12 Ett reformerat och rättvist reseavdrag

Det reseavdrag som regeringen valt att behålla dras med omfattande fusk på flera miljarder kronor, gynnar främst höginkomsttagare i storstadsområden, ökar utsläppen från vägtrafiken och cementerar orättvisorna mellan trafikslagen. Miljöpartiet vill införa den skattereduktion för arbetsresor som riksdagen beslutat om och som regeringen valt att inte införa. Detta skulle innebära ett färdmedelsneutralt och mer rättvist system, där också de som pendlar på annat sätt såsom med kollektivtrafik omfattas. Vi anser att det krävs en kostnadsneutral reform av reseavdraget.

11.13 Flygets utsläpp ska minska

För att minska flygets klimatpåverkan krävs en kombination av minskat resande och omställning till förnybara bränslen och på sikt elflyg och elektrobränslen för de flygresor som inte kan ersättas på annat sätt. Utbudet på förnyelsebara bränslen kommer sannolikt vara begränsat och tekniker kommer ta lång tid att utveckla och introducera brett på marknaden. Förnyelsebara bränslen kommer att följa EU:s reduktionspliktsnivåer som ligger på låga nivåer. Flyget behöver betala för sina utsläpp enligt den princip som är väl etablerad om att förorenaren betalar. Men arbetet går idag för långsamt.

Driftsbidraget för regionala flygplatser sänks, men Miljöpartiet behåller 68 miljoner kronor av regeringens ökade statliga bidrag till kommuner för driftstöd till icke statliga flygplatser. Vi bedömer att det finns ett antal flygplatser i norra delen av landet som är i behov av detta stöd. Anslagen för flygtrafiktjänst och ersättning för beredskap för flygplatser behålls.

12 Klimatanpassning för att rusta samhället mot klimatförändringarnas konsekvenser

Satsningar på klimatanpassning

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Satsningar på klimatanpassning	1 445
Storskaliga klimatanpassningsåtgärder	3 000
Klimatanpassningsmedel till länsstyrelserna	95
Klimatanpassning bebyggd miljö	1 000
Ras- och skredsäkring längs med Göta älv	70
Klimatsäkring ytterligare nationella riskområden	50
Klimatanpassning jord- och skogsbruk	230

12.1 Storskaliga klimatanpassningsåtgärder

Miljöpartiet anser att det behöver tas fram en nationell plan för riktad statlig finansiering till ett antal storskaliga projekt på lokal och regional nivå, där statligt finansieringsstöd är särskilt motiverat. Vi avsätter tre miljarder om året för storskaliga klimatanpassningsåtgärder.

12.2 Klimatanpassningsmedel till länsstyrelserna återförs och förstärks

Under 2024 förlorade länsstyrelserna den särskilda finansieringen för uppdraget om klimatanpassning, vilket har lett till att insatserna minskat avsevärt och till och med avvecklats. Samtidigt är det tydligt att de utmaningar Sverige står inför idag i form av extrema väderhändelser kommer att öka i omfattning. För att säkra det viktiga arbetet med att begränsa samhällets sårbarhet till följd av klimatförändringarna satsar Miljö-

partiet i enlighet med myndighetens äskande 95 miljoner 2026 på länsstyrelsernas arbete med klimatanpassning samt stöttning gentemot MSB.

12.3 Klimatanpassning av bebyggd miljö

En rad olika åtgärder behöver genomföras för att klimatanpassa den bebyggda miljön. Det handlar bland annat om förstärkt grönstruktur, hållbar dagvattenhantering, höjdsättning av mark och byggnader samt skydd mot översvämningar. Miljöpartiet vill möjliggöra för olika offentliga, privata och ideella aktörer att klimatanpassa redan bebyggd miljö mot skyfall och värmeböljor. Sveriges kommuner behöver kartlägga klimatrelaterade risker för människor och infrastruktur för att kunna prioritera var åtgärder behövs och därefter utföra prioriterade åtgärder. För detta behövs både expertstöd och långsiktig finansiering. Vi föreslår en långsiktig satsning på en miljard kronor per år under 2026, 2027 och 2028 för klimatanpassning av bebyggd miljö.

12.4 Ras- och skredsäkring längs med Göta älv

Sedan 2018 har Statens geotekniska institut (SGI) i uppdrag att samordna arbetet med ras- och skredsäkring längs med Göta älv. Miljöpartiet avsätter 70 miljoner mer per år 2026 till 2028 för arbetet med ras- och skredsäkring längs Göta älv. Vår satsning är i nivå med vad ansvarig myndighet SGI äskat. Det är mycket viktigt att myndigheten får de resurser som äskas eftersom situationen runt Göta älv är allvarlig, vilket inte minst skredet på E6 visade.

12.5 Stärk arbetet med att säkra nationella klimatriskområden genom ökad statlig styrning

MSB och SGI har identifierat tio nationella riskområden med avseende på ras, skred, erosion och översvämning. För enbart ett av dessa områden – Göta älv – finns ett tydligt utpekat statligt ansvar att utreda, initiera och genomföra förebyggande åtgärder. För övriga riskområden gäller att kommuner som vill vidta åtgärder kan söka medel från MSB, men det innebär inte sällan en stor utmaning för kommunerna att själva utreda, kartlägga och initiera sådana åtgärder. Vi föreslår att upprätta ett arbetssätt liknande det som sedan 2018 finns på plats för ras- och skredsäkring längs med Göta älv, för ytterligare riskområden. De tio områdena är indelade i fyra riskkategorier. Miljöpartiet föreslår att ge SGI eller annan lämplig myndighet i uppdrag att upprätta motsvarande arbetssätt kring de riskområden som ingår i någon av de tre högsta riskkategorierna. Det handlar om Mälardalen-Stockholm, Skåne-Hallandskusten, Norra Vänernområdet, Mellersta Norrlandskusten och Blekinge-Kalmarkusten. För att starta upp arbetet med den nya organiseringen avsätter vi totalt 50 miljoner kronor år 2026.

12.6 Klimatanpassning av skogsbruket

Klimatanpassning av skogsbruket är centralt för att förebygga exempelvis torka, skogsbränder och översvämningar men också för att bättre kunna hantera klimatförändringarnas effekter och förbättra återväxten. Hyggesfria metoder har stora fördelar både ur ett klimat-

anpassningsperspektiv och för stärkt kolinlagring och främjad biologisk mångfald. Miljöpartiet vill satsa på en nationell rådgivningskampanj riktad till enskilda skogsägare för att arbeta med klimatanpassning, ökad miljöhänsyn och hyggesfria metoder. Vi vill satsa 100 miljoner kronor 2026. Övriga förslag för att stimulera klimatanpassning inom skogsbruket återfinns i avsnitt 15.

12.7 Klimatanpassning av jordbruket

Miljöpartiet vill öka stödet till jordbruket för förebyggande klimatanpassningsåtgärder. Vi vill höja nivån i investeringsstöden för förebyggande åtgärder, som anläggande av våtmarker, täckdikning och bevattningsdammar, och vi vill säkra att lokala vattenrådgivare finns tillgängliga för att hjälpa lantbrukare genom hela processen med att stärka vattenförsörjningen. Miljöpartiet vill avsätta 50 miljoner för ökade nivåer i investeringsstödet och 50 miljoner på samma anslag för rådgivning om klimatanpassningsåtgärder.

Klimatpolitiska rådet lyfter fram att det saknas renodlade satsningar på innovation för jordbrukets klimatåtgärder, men att det finns behov av ökade satsningar på forskning och innovation inom jordbruket, i likhet med innovationsstöd i andra sektorer. Även innovativ matproduktion och livsmedelsföretag behöver stimuleras. Miljöpartiet vill därför införa ett särskilt innovationsstöd för klimatåtgärder inom jordbruket, innovativ matproduktion och livsmedelsföretag. Vi vill till att börja med lägga 30 miljoner på ett sådant stöd för 2026.

13 Hushållens ekonomi och arbetsmarknad

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2026
Summa	16 360
Stärk Sveriges barnfamiljer med höjt barnbidrag	8 900
Höjt bostadsbidrag för barnfamiljer med små marginaler	500
Höjt studiebidrag för studenter	1 000
Tandvård för unga	300
Högekostnadsskydd för läkemedel	2 160
Aktiv arbetsmarknadspolitik	625
Stärkt lokal närvaro i Arbetsförmedlingen	300
Tryggare och mer rättvis a-kassa	300
Ersättning för arbetsgivare med höga sjuklönekostnader	2 100
Åtgärder för unga som varken arbetar eller studerar	50
Individuell etablering	150

13.1 Stärk Sveriges barnfamiljer med höjt barnbidrag

Kostnadskrisen och den utdragna lågkonjunkturen har slagit hårt mot många barnfamiljer. Värde på barnbidraget har urholkats kraftigt av stigande priser och är nu på den lägsta

nivån på 50 år. Idag täcker barnbidraget endast 25 procent av kostnaderna för en 10-åring.² Att stärka Sveriges barnfamiljer är viktigt i sig – men det har också positiva effekter på resten av ekonomin. Att höja barnbidraget är en rättvis och effektiv konjunkturåtgärd. Hushållens pessimism håller tillbaka den ekonomiska återhämtningen och barnfamiljer tillhör de som har det tuffast.

Vi föreslår därför att barnbidraget höjs med 350 kronor i månaden och att det fortsätter öka i takt med inflationen under 2027 och 2028. Med vårt förslag får en tvåbarnsfamilj där föräldrarna tjänar 36 000 kronor i månaden mer pengar i plånboken än med regeringens föreslagna jobbskatteavdrag. För en tvåbarnsfamilj där föräldrarna tjänar 30 000 i månaden uppgår skillnaden till 228 kronor i månaden.

Vi föreslår också att studiebidraget för gymnasieungdomar höjs lika mycket som barnbidraget.

13.2 Höjt bostadsbidrag för barnfamiljer med små marginaler

Bostadsbidraget har urholkats sedan det infördes 1997, eftersom varken inkomstgränser eller bostadskostnadstak har höjts i takt med löner och hyror. Resultatet är att allt färre hushåll omfattas – inte för att behovet minskat utan för att reglerna är föråldrade. För en klar majoritet av barnfamiljer som får bostadsbidrag ligger bostadskostnaderna över den nivå som bidraget faktiskt beräknas på. Det är enbart vid inkomster kring 12 000 kr/mån som ett hushåll kan få fullt bostadsbidrag, alltså maxbeloppet. Bostadskostnadstaket, den gräns som staten ersätter för bostadskostnader ligger långt under faktiska hyror – särskilt i storstäderna. Det drabbar barn i ekonomiskt utsatta familjer, med trångboddhet, sämre studiero och skolresultat samt ökad ohälsa som följd. När regeringen dessutom tog bort tilläggsbidraget på 2 100 kr för barnfamiljer förvärrades situationen. Ett halvår för sent väljer de att höja bostadsbidraget, men endast med upp till 1 000 kronor i månaden. Miljöpartiet anser att nivån på bostadsbidraget bör höjas ytterligare och föreslår en höjning av tilläggsbidraget för barnfamiljer på 20 %, utöver den förändring regeringen föreslår. Det innebär att man, inklusive regeringens förslag, kan få upp till 2 250 kronor mer i månaden.

13.3 Höjt studiebidrag för studenter

Studenter är en grupp med mycket små ekonomiska marginaler och den ekonomiska stressen påverkar många studenter negativt. Miljöpartiet gör flera satsningar som underlättar för att kunna studera. När Miljöpartiet satt i regering drev vi igenom en höjning av studiebidraget med 300 kronor i månaden och såg till att studenter med särskilda skäl får sjukskriva sig på deltid. Vi vill jobba vidare för att alla studenter ska omfattas av a-kassa och sjukförsäkring på samma villkor som de som yrkesarbetar.

Miljöpartiet satsar nu en miljard kronor årligen för att kunna höja studiemedlet med ytterligare 300 kronor per månad. Denna höjning skapar bättre förutsättningar för att fler ska välja att vidareutbilda sig och för att klara sig ekonomiskt. Bidragsdelen i studiemedlet har länge släpat efter prisutvecklingen och ensamboende studenthushåll tillhör en grupp som har drabbats hårt av den höga inflationen.

² <https://news.cision.com/se/swedbank/r/barnbidraget-halkar-efter---lagsta-nivan-pa-50-ar,c4137419>.

13.4 Tandvård för unga

Från den första januari 2025 sänktes åldersgränsen för den avgiftsfria tandvården från 23 till 19 år. Miljöpartiet har varit kritiska till denna försämring av vårdtillgången för unga. Tandhälsan påverkar människors hälsa hela livet och det är därför särskilt viktigt att unga människor får in en vana att ta hand om sina tänder och att regelbundet gå till tandläkaren. Regeringen har heller inte presenterat någon annan reform som skulle minska behovet eller de ekonomiska konsekvenserna för unga. Miljöpartiet vill därför återinföra den avgiftsfria tandvården från 19 år och avsätter 300 miljoner årligen för detta.

13.5 Återställ högkostnadsskyddet för läkemedel

Regeringen har försämrat högkostnadsskyddet för läkemedel så att varje sjuk individ får betala 3 800 kr ur egen ficka – det är 900 kr mer än tidigare. Organisationer såsom Sveriges läkarförbund, Vårdförbundet och flertalet pensionärsorganisationer har uttryckt stark kritik mot förslaget. Det riskerar att leda till att patienter med begränsad ekonomi avstår från nödvändig medicinering, vilket i sin tur kan leda till ökade sjukvårdskostnader och ett större tryck på vården. Höjningen av egenavgiften slår särskilt hårt mot kroniskt sjuka, äldre och personer med funktionsnedsättningar, som ofta har en stor andel av sina inkomster bundna i vård- och läkemedelskostnader. Många kan även antas vara sjuk-skrivna eller ha sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning, vilket innebär en oproportionerligt stor belastning för dem. Vi har krävt en konsekvensanalys av hur de förändrade reglerna kommer att drabba olika grupper, men det har regeringen valt att avstå. Vi avvisar därför samtliga föreslagna neddragningar och ökar anslaget med 2,16 miljarder 2026 och 2,7 miljarder 2027 och 2028.

13.6 Aktiv arbetsmarknadspolitik mot massarbetslösheten

Som avsnitt 2.2 visade har regeringen misslyckats fullständigt med sin politik när det gäller att ge människor möjlighet att ha ett arbete att gå till. Det råder en historiskt hög arbetslöshet i Sverige, en massarbetslöshet. Detta gäller särskilt ungdomar. Miljöpartiet satsar betydande resurser på att bryta ned massarbetslösheten.

Under de senaste åren har vi sett en försämring inom Arbetsförmedlingens insatser, vilket skapat stor oro. De personalintensiva insatserna, som riktar sig till personer långt ifrån arbetsmarknaden, har minskat, och stödet till personer med funktionsnedsättning har försämrats. Vi har konsekvent motsatt oss tidigare neddragningar och anser att det behövs en förstärkning för att utöka arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Även riktade arbetsmarknadsutbildningar har en stor potential och bör utökas. Detta är särskilt viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv, för att hjälpa kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden, och för att skapa varaktiga förändringar. Vi vill satsa på korta yrkesutbildningar i kombination med språkstudier, särskilt riktade mot kvinnor och bristyrken. Miljöpartiet satsar 480 miljoner på utökade arbetsmarknadspolitiska insatser och riktade arbetsmarknadsutbildningar.

Miljöpartiet föreslår även en satsning på att utveckla lokala jobbspår för vuxna, enligt en modell som har fungerat väl för unga, där arbetsgivare, Arbetsförmedlingen och kommuner samverkar. Vi vill även att evidensbaserade modeller som prövats med goda resultat ska kunna erbjudas. För detta avsätter vi 120 miljoner för 2026.

Arbetsstagarorganisationer har djup kunskap om respektive område och kan därför i hög grad bidra så att program hos Arbetsförmedlingen blir så väl utformade som möjligt. Det är dumsnålt att som regeringen avskaffa bidraget för samråd med arbetsstagarorganisationer om man är mån om så väl riktade resurser som möjligt hos Arbetsförmedlingen. Vi återinför därmed detta och avsätter 25 miljoner kronor årligen.

13.7 Stärkt lokal närvaro i Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingens lokala närvaro har minskat drastiskt sedan 2019. Antalet kommuner med fast bemannade kontor har sjunkit från cirka 170 vid ingången av 2019 till 81 år 2024. Samtidigt har antalet arbetsförmedlare minskat med cirka 31 procent under perioden. I 81 kommuner saknar myndigheten i dag helt egen fysisk närvaro eller samarbetslösning. Detta har försvårat matchningen mellan arbetssökande och arbetsgivare, vilket kan förvärra den höga arbetslöshet som Sverige nu upplever. Bristerna har lett till att arbetssökande, särskilt unga, inte får det stöd de behöver, men också att arbetsgivare i lokala tillväxtområden inte har någon att vända sig till för att säkra sin kompetensförsörjning. Resultatet blir sämre matchning på arbetsmarknaden och högre arbetslöshet. Samtidigt har styrningen av Arbetsförmedlingen misslyckats, med en kombination av privatiseringar, nedskärningar och detaljstyrning som har fått negativa effekter på myndigheten.

För att öka Arbetsförmedlingens lokala närvaro ges ett särskilt uppdrag till Arbetsförmedlingen kombinerat med ett ökat förvaltningsanslag med 300 miljoner kronor. Arbetsförmedlingen får själv avgöra på vilket sätt den lokala närvaron bäst stärks utifrån lokala behov och myndighetens strategi. Förstärkningen kan exempelvis användas till återetablering av bemannade kontor i kommuner där sådan närvaro i dag saknas, utveckling av fler samarbetslösningar med kommuner och förstärkt lokalt arbete gentemot arbetsgivare för att förbättra matchningen. Arbetsförmedlingen får i uppdrag att återrapporera hur den lokala närvaron har stärkts.

13.8 Tryggare och mer rättvis a-kassa

Arbetslöshetsförsäkringen ska ge en trygghet för löntagare under den period som man ställer om från ett arbete till ett annat. En stark a-kassa bidrar också till en starkare samhällsekonomi genom att jämna ut konjunktursvängningar. Vi anser att den nya, brantare nedtrappningen av ersättningen ska tas bort. Avtrappningen är för brant och riskerar att slå hårt mot människor som redan befinner sig i, eller på gränsen till, en utsatt situation.

Miljöpartiet föreslår att göra nedtrappning i ersättning från a-kassan mindre brant genom att halvera nedtrappningen i ersättningsgraden i arbetslöshetsförsäkringen efter de första 100 dagarna. Därmed sänks ersättningen med 5 procent istället för 10 procentenheter. Det gör även att följande nedtrappningar görs från en högre nivå. Därmed blir nedtrappningen mer rättvis och ger en högre trygghet i motsats till regeringens branta nedtrappning. Miljöpartiet tillför 300 miljoner för detta ändamål.

På sikt vill Miljöpartiet dock se ett helt annat system där arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring slås ihop till ett och samma trygghetssystem. I dagsläget är det många människor som faller mellan stolarna. Mycket resurser går till administrativt utredande som inte hjälper individen att förändra sin situation. Vi vill se ett effektivt och heltäckande system utan onödig administration, och som inte går att missbruka.

13.9 Ersättning för arbetsgivare med höga sjuklönekostnader

Regeringen har beslutat att successivt avskaffa ersättningen för höga sjuklönekostnader från 2025. Idag får omkring 60 000 arbetsgivare stöd, varav de flesta är småföretagare. Ersättningen motsvarar i snitt cirka 5 % av företagets totala sjuklönekostnader, men för en mindre arbetsgivare kan en enskild sjukskrivning innebära en mycket större ekonomisk belastning. Utan stödet riskerar det att bli svårare för små företag att anställa personer med sjukdomshistorik, trots att de i övrigt är fullt arbetsföra. Därför anser vi att ersättningen bör finnas kvar för att underlätta för småföretagare och främja fler anställningar. Vi avsätter 2,1 miljarder för ändamålet. Det är en stor reform för att förbättra förutsättningarna för Sveriges mindre företag.

13.10 Åtgärder för unga som varken studerar eller arbetar

Det är ca 130 000 unga i Sverige som varken studerar eller arbetar. Många av dem har inte studerat eller arbetat på flera år. När arbetslösheten är hög ökar också behovet av stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden. Gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar består av personer med behov av olika typer av insatser. Det finns ofta ett behov av stöd från flera olika delar av samhället, vilket innebär ett behov av samverkan och samarbete. Vi föreslår därför att 50 miljoner kronor ska skjutas till för att hjälpa unga vuxna att komma in i samhället och på arbetsmarknaden. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har ett pågående uppdrag på detta område som bör förstärkas. Medlen bör användas till att stärka målgruppen via åtgärder på kommunal nivå eller hos samordningsförbund.

13.11 Individuell etablering

Etableringsprogrammet behöver erbjuda större individanpassning. Asylsökande är ingen homogen grupp, utan kommer med olika förutsättningar och erfarenheter. Etableringsprocessen måste därför i högre grad anpassas till individens behov och förmågor. Programmet ska kunna vara både kortare och längre beroende på individuella omständigheter, och statens ekonomiska ansvar bör kunna förlängas i särskilda fall där det behövs. För detta avsätter vi 150 miljoner kronor.

14 Natur och miljö

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2026
Skydd av värdefulla skogar	4 960
Klimatavtal för skogsägare	1 404
Restaureringsmiljard	1 000
Stärkt biologisk mångfald, hotade arter och skötsel	1 046
Satsning på nationalparker och friluftsliv	73
Havsmiljömiljard	1 061
Åtgärder mot PFAS och andra miljögifter	740

14.1 Omfattande satsningar på starka ekosystem

Den globala krisen för världens ekosystem är tydlig också i Sverige, där vi ser en starkt negativ utveckling för många arter, naturtyper och ekosystem. Orsakerna är främst förstörda livsmiljöer, exploatering, klimatförändringar, invasiva arter och miljöföroreningar.

Sverige har genom det globala naturavtalet inom FN, Kunming-Montrealavtalet, skrivit under på att vända förlusten av biologisk mångfald till år 2030. Miljöpartiet vill göra omfattande satsningar för att skapa mer motståndskraftiga ekosystem, stärka den biologiska mångfalden, säkra att Sverige når de nationella målen och bidra till målen internationellt.

14.2 Skydd av djur och natur

För att vända artkrisen i skogen, säkra fungerande och motståndskraftiga ekosystem och nå miljömålen krävs omfattande satsningar på att bevara och återskapa värdefulla naturområden för framtiden. I dagsläget är över tusen skogslevande arter hotade, och ett omfattande problem är bristen på större sammanhängande områden med höga naturvärden, som är ett krav för många arter. Avverkningstakten för värdefulla naturskogar är redan mycket hög, enligt myndigheternas utvärderingar. Det handlar nu både om att säkra bevarandet av det sammanhängande bälte av fjällnaturskogar som pekats ut i propositionen *Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen* (prop. 2021/22:58) och som Sverige har ett internationellt ansvar för att bevara, och om annan värdefull natur över hela landet, som att bevara de sista resterna av ur- och naturskog.

Pengar till skydd av värdefull natur finns både hos Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. Totalt på båda myndigheters arbete med värdefull natur vill vi satsa 5 miljarder kronor mer än regeringen 2026, och totalt 16 miljarder mer än regeringen över tre år.

På Naturvårdsverkets arbete med skydd av värdefull natur vill vi satsa 3,8 miljarder kronor mer än regeringen 2026. Totalt över tre år satsar vi ca 12,2 miljarder mer än regeringen.

På Skogsstyrelsens arbete med ersättning till markägare för områdesskydd satsar vi 1,1 miljard kronor 2026 och totalt 3,5 miljarder över tre år.

14.3 Åtgärder för värdefull natur, hotade arter och naturtyper

Även pengarna för finansiering av arbetet med skötsel, stärkt biologisk mångfald och olika åtgärder för värdefull natur behöver öka. Efter att regeringen skurit ned på anslaget under hela mandatperioden finns även en omfattande åtgärdsskuld som måste åtgärdas. Det behövs exempelvis ett förstärkt arbete med kunskapsuppbyggnad kring statusen för den biologiska mångfalden och kunskapsuppbyggnad om hot och status för arter och habitat, planering av grön infrastruktur och riskanalyser. Det behövs också omfattande insatser för skötsel av redan skyddade områden. I många områden hotas exempelvis naturvärdena av igenväxning och av att hävden upphört. Det gäller exempelvis många gräsmarker. Det handlar också om fortsatta insatser mot invasiva arter och för hotade arter, som pollinatörer, och andra satsningar på att stärka den biologiska mångfalden.

Miljöpartiet vill genomföra en omfattande satsning på åtgärder för värdefull natur, med totalt 1,2 miljarder kronor mer än regeringen 2026, 1,4 miljarder 2027 och 1,8 miljarder 2028. Inom ramen för denna nivåhöjning vill vi göra en specifik satsning på hotade arter och naturtyper på 629 miljoner år 2026, vilket också möjliggör förstärkningar

av arbetet med bland annat skötsel av skyddad natur, planering av grön infrastruktur och lokala naturvårdssatsningar (LONA).

14.4 En miljard för restaurering av naturen

EU:s nya restaureringslag har trätt i kraft och ska nu implementeras i Sverige. Lagstiftningen är ett av EU:s viktigaste verktyg för att säkerställa att medlemsländerna uppfyller det globala naturavtalet, Kunming-Montrealavtalet, inom ramen för FN:s konvention för biologisk mångfald (CBD), som är det viktigaste verktyget på global nivå för att stoppa den dramatiska förlusten av arter och fungerande ekosystem. Lagen syftar till att återställa ekosystem och livsmiljöer för arter som annars riskerar att försvinna eller dö ut, och innebär bland annat att 20 procent av EU:s land och hav ska restaureras till 2030.

Det kommer att krävas mycket omfattande satsningar på restaurering av förstörd natur. Miljöpartiet vill därför satsa 1 miljard kronor 2026 på att genomföra restaureringslagen. Satsningen ska fördelas på samtliga ansvariga myndigheter, för att möjliggöra organisering, planering, kunskapsuppbyggande, samordning och inte minst arbete med praktiskt genomförande av restaureringsåtgärder.

För att snabbt inleda arbetet med att exempelvis ta fram utökade kunskapsunderlag om arter och livsmiljöer, kartering av naturmiljöer, grön infrastruktur och konnektivitet, åtgärdssamordning, IT-utveckling med mera vill vi därutöver lägga 65 miljoner på anslag 1:3, samt 25 miljoner för att samtliga länsstyrelser ska kunna inrätta en långsiktig organisation med åtgärdssamordnare för restaurering, på samma anslag. Att stärka lokala och regionala organisationer som kan bidra till genomförandet av förordningen kommer att vara en mycket viktig komponent i arbetet.

14.5 Förstärkning av myndigheterna för att möjliggöra omställningen

Det är viktigt att grundfinansieringen av våra miljövärdande myndigheter säkras och att denna också tillåts att öka för att finansiera nödvändiga satsningar. I den förstärkning av budgetutrymmet för natur och miljö som Miljöpartiet vill göra ingår nivåhöjningar på samtliga myndigheter. Miljöpartiet satsar 63 miljoner på Naturvårdsverkets förvaltningsanslag för att möjliggöra en generell ambitionshöjning av myndighetens arbete och möta upp de omfattande satsningar vi gör på de olika sakanslagen.

På Havs- och vattenmyndigheten satsar vi 150 miljoner per år på förvaltningsanslaget, för att möta upp den generella nivåhöjning av myndighetens arbete som vår satsning på en havsmiljard, som beskrivs längre ned, innebär.

För att möjliggöra ett skifte till ett hållbart skogsbruk satsar vi 258 miljoner på Skogsstyrelsens förvaltningsanslag för år 2026, och totalt 765 miljoner över tre år. Övriga myndigheter redogörs för under respektive avsnitt nedan.

14.6 Inför möjligheten att teckna klimatavtal i skogen

För att maximera både kolinlagring och andelen virke lämplig för långlivade produkter är det centralt att skogarna får växa sig äldre och inte avverkas för tidigt. I dag görs allt fler avverkningar innan skogen uppnått den rekommenderade slutavverkningsåldern.

Samtidigt blir forskningen allt mer samstämmig: att minska avverkningsnivåerna är ett av de överlägset snabbaste sätten att minska halten koldioxid i atmosfären.

För att bidra till ökad kolinlagring och motverka att skogarna huggs ner långt innan både det ekonomiska värdet och kolinlagringen maximeras, vill vi införa möjligheten att teckna så kallade klimatavtal i skogen. Det innebär att skogsägare ska kunna få ersättning för mängden koldioxid som lagras in, mot villkoret att skogen inte avverkas förrän en bra bit över den rekommenderade avverkningsåldern. En variant på förslaget har utretts av Miljömålsberedningen och måste införas i närtid. Vid justerade avtalstider på upp till 40 år, samt dubbla arealer som ingår i ett program för klimatavtal, har Riksdagens utredningstjänst beräknat kostnaden för staten till 1,4 miljarder för 2026. Beräkningen är ungefärlig. Miljöpartiet vill införa en satsning på klimatavtal i skogen, och satsar 1,4 miljarder kronor för 2026.

14.7 Återvätning av dikade torvmarker – en nyckelåtgärd för både klimat och miljö

Våtmarker som dikats ut läcker stora mängder växthusgaser, men dessa läckage kan stoppas genom att marken återväts. Återvätning har också många positiva effekter för djur och växter. Den biologiska mångfalden stärks, näringstillförseln och övergödningen i sjöar, vattendrag och hav kan minska och den vattenhållande förmågan i landskapet stärks, vilket bidrar till ökad klimatanpassning.

Miljöpartiet föreslår en omfattande satsning på återvätning av utdikade våtmarker. Under kommande mandatperioder måste Sverige öka kolinlagringen i landskapet markant, bland annat till följd av kraven i EU:s klimatlag. Vi satsar 200 miljoner kronor över regeringens nivå, för återvätning av våtmarker inklusive nedlagd jordbruksmark, för 2026.

14.8 Biologisk mångfald i odlingslandskapet

Naturbetesmarkerna är oerhört artrika, men närmare hälften av de hotade arterna är knutna till dessa marker. Skötsel av ängs- och betesmarker och slåtterängar har därför en nyckelroll för att nå miljömålen för kulturlandskapet.

Miljöpartiet föreslår en särskild satsning om 80 miljoner kronor för restaurering och skötsel, på det nationella ersättningsprogrammet för ängs- och betesmarker. Satsningen ska riktas till markägare och brukare. Kopplat till denna satsning vill vi även satsa 30 miljoner kronor på rådgivning för stärkt biologisk mångfald, för 2026. Totalt satsar vi 375 miljoner över tre år på stärkt biologisk mångfald i odlingslandskapet. För löpande hävd av naturbetesmarker föreslår vi ett system med full kostnadstäckning, som beskrivs närmare i kapitel 15.

14.9 Förstärkt viltförvaltning

Viltförvaltningen behöver förstärkas på flera sätt. Det behövs en särskild satsning på arbete för förbättrad samexistens mellan lokalbefolkning och rovdjur på lokal och regional nivå, förbättrad myndighetsrådgivning, inventeringssystem och genetiskt viktiga vargindivider samt DNA-baserade förvaltningsverktyg. Miljöpartiet vill satsa 40 miljoner kronor för

dess ändamål, för 2026. Det behövs även en ökad satsning på ersättningar för förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp, som exempelvis rovdjursstängsel. Vi vill satsa 30 miljoner kronor för detta ändamål 2026. Vi vill också satsa 10 miljoner kronor per år på förebyggande av rovdjursskador inom rennäringen. Totalt satsar vi därmed 80 miljoner kronor på förstärkningar av viltförvaltningen under 2026, men vi avvisar samtliga av regeringens satsningar på implementering av det nya referensvärdet för varg.

14.10 Permanent satsning mot invasiva arter

Invasiva arter blir ett allt mer påtagligt problem. Arbetet har dessutom tyvärr tappat fart på grund av regeringens neddragningar de senaste åren. Miljöpartiet vill förstärka arbetet med invasiva arter och införa en permanent satsning på detta arbete. Under 2026 vill vi satsa 55 miljoner kronor på landlevande invasiva arter. En sådan nivå tillmötesgår därmed även Naturvårdsverkets bedömning av budgetbehovet, vilket regeringen långt ifrån gör.

Även arbetet mot invasiva arter i hav och vatten behöver stärkas. Vi vill genomföra en satsning på förstärkt biologisk mångfald inklusive arbete mot invasiva arter, om 20 miljoner kronor per år, vilken tillmötesgår Havs- och vattenmyndighetens bedömning av behovet av budgetmedel, och är dubbelt så stor som regeringens tilldelning, som därmed är långt ifrån tillräcklig.

14.11 Förstärkt arbete med nationalparker och friluftsliv

Nationalparker utgör ett mycket starkt naturskydd för framtida generationer och har även positiva effekter på landsbygdsutveckling och arbetstillfällen.

Vi vill fortsätta den satsning på att öka antalet nationalparker som inleddes av Miljöpartiet i regeringsställning, och förstärker detta arbete inklusive arbete med friluftsliv och allemansrätt med 73 miljoner kronor 2026. Utöver denna nivå vill vi också öronmärka 30 miljoner kronor på tätortsnära natur, som är särskilt viktig för människors möjlighet till vardagsnära friluftsliv.

14.12 Stärkt miljöövervakning – ryggraden i svenskt miljöarbete

Miljöövervakningen är ryggraden i svenskt miljöarbete. Arbetet med långa tidsserier är centralt för att kunna förstå och följa tillståndet för exempelvis våra dricksvattentäkter, fisken i hav och sjöar, skogarna och andra ekosystem över hela landet. Det finns ett stort behov av förstärkning av anslaget för att möjliggöra exempelvis utökade satsningar på PFAS-screeningar och andra farliga ämnen, förbättrad klimatstatistik, förbättrad fågelövervakning och hälsorelaterad miljöövervakning. Övervakning av mark- och jordhälsa i skogsmark behöver initieras, liksom övervakning av miljögifter i akvatiska miljöer, enligt myndigheternas gemensamma förslag i den fördjupade utvärderingen av miljömålen. Även för pollinatörer och generell övervakning av genetisk mångfald, vilket krävs enligt FN:s Montrealavtal, är satsningar viktiga. Överlag finns även ett behov av utveckling av nya metoder och AI-teknik, och utveckling samt bättre förvaltning av miljödatasystemen, i enlighet med Miljömålsberedningens förslag i betänkandet Havet och människan (2020:83).

Tyvärr har regeringen drastiskt skurit ned på miljöövervakningen, vilket understryker behovet av satsningar.

Miljöpartiet satsar 162 miljoner kronor mer än regeringen 2026, varav 78 miljoner på den marina miljöövervakningen, vilket tillmötesgår Havs- och vattenmyndighetens bedömning av budgetbehovet och är långt över regeringens tilldelning på 20 miljoner kronor, som alltså är långt ifrån tillräcklig.

14.13 Stärkt miljöforskning i takt med tiden

Även anslagen till miljöforskning bör ökas. En stark miljöforskning är grundläggande för ett träffsäkert, effektivt åtgärdsarbete.

Miljöpartiet anser att miljöforskningen behöver stärkas. Den nuvarande nivån har legat relativt stilla under lång tid och räcker till ett fåtal parallella forskningsprojekt. En nivåhöjning skulle möjliggöra fler parallella projekt och exempelvis kunna täcka viktiga områden som cirkulär ekonomi och spridning av miljögifter, där myndigheterna identifierat behov av mer forskning.

Miljöpartiet vill satsa 26 miljoner kronor på stärkt miljöforskning 2026. I likhet med Miljömålsberedningen anser vi att det behövs ett särskilt anslag i statsbudgeten för havs- och vattenmiljöforskning, för att tydliggöra detta specifika behov. På det nya anslaget Havs- och vattenmiljöforskning vill vi satsa 50 miljoner kronor per år.

14.14 Internationellt miljö- och klimatsamarbete

Sverige har en oerhört viktig roll att spela i att driva på det internationella miljö- och klimatarbetet. Därför är också våra bilaterala miljösamarbeten viktiga. Det handlar delvis om samarbeten med andra länders regeringar, men även om att stärka individer, organisationer och företag som arbetar i sina nationella kontexter med att stärka sina länders klimatarbete. Många av dessa individer och organisationer lever under hot och får betala ett högt pris för sitt arbete; det är viktigt att Sverige fortsätter att stötta deras viktiga arbete.

För att både upprätthålla nuvarande nivå på arbetet samt utöka samarbeten med ytterligare länder anser Miljöpartiet därför att nivån på medel till internationellt miljösamarbete ska höjas, och lägger 7 miljoner kronor mer än regeringen för 2026.

14.15 Kraftsamling för levande hav och vatten genom en havsmiljömiljard

Utvecklingen i våra hav är oerhört allvarlig, och tillståndet för ekosystemen i både Östersjön och Västerhavet är på många sätt akut. Kommande mandatperiod är kritisk för att vända utvecklingen och återuppbygga ekosystemen, och därför behövs omfattande satsningar och en bestående ökning av finansieringen. Även miljöarbetet för vattendrag och sjöar behöver förstärkas, bland annat för att finansiera arbetet med moderna miljövillkor för vattenkraften.

Miljöpartiet vill genomföra en omfattande och långsiktig höjning av Havs- och vattenmyndighetens anslag för havsmiljöarbetet, för ett förstärkt arbete med bland annat ovanstående områden. Budgetmässigt har havsmiljöarbetet länge varit nedprioriterat.

Miljöpartiet anser att en högre ambitionsnivå i havsmiljöarbetet är nödvändig för att vända det kritiska tillståndet för våra havsmiljöer, och därmed är även en markant högre budgetnivå nödvändig.

Vi vill därför satsa drygt en miljard mer än regeringen på havs- och vattenmiljöarbetet för år 2026. Totalt över tre år vill vi satsa ca 3,5 miljarder kronor mer än regeringen på dessa anslag.

14.16 Förstärkt arbete med akvatiska ekosystem, områdesskydd och restaurering

Områdesskydd är ett avgörande verktyg för att bevara starka ekosystem och stärka den biologiska mångfalden, även utanför de skyddade områdena, exempelvis genom skydd av uppväxtområden för fiskbestånd. Sverige behöver öka skyddet av hav och vatten för att leva upp till åtaganden inom FN och EU att skydda 30 procent av hav och vatten; arbetet behöver därmed intensifieras.

Miljöpartiet vill satsa 50 miljoner kronor på arbete med områdesskydd i hav och vatten 2026, och tillmötesgår därmed Havs- och vattenmyndighetens bedömning av budgetbehovet.

För vidare implementering av vår partimotion 2024/25:3037 Kraftsamling för levande hav och vatten, och att snabbt inleda arbetet med akvatiska restaureringsåtgärder, vill vi satsa 296 miljoner kronor 2026.

14.17 Förstärkt arbete mot övergödning och lokalt havs- och vattenvårdsarbete

Övergödning utgör en starkt negativ press på ekosystemen i våra vatten, och det krävs ett långsiktigt åtgärdsarbete med hög ambitionsnivå för att ge effekt. Arbetet med lokala åtgärdsprogram mot övergödning måste förstärkas, på avrinningsområdesnivå, och åtgärder uppströms är en nyckel.

Miljöpartiet vill satsa 300 miljoner kronor per år på arbete mot övergödning, det vill säga 900 miljoner över tre år, och tillmötesgår därmed myndighetens budgetäskande.

Lokala åtgärdssamordnare kan spela en avgörande roll för att initiera och katalysera havs- och vattenvårdsarbetet på avrinningsområdesnivå. Miljöpartiet vill därför genomföra en satsning på lokalt havs- och vattenvårdsarbete på 80 miljoner kronor för 2026.

14.18 Växla upp arbetet med att miljöanpassa vattenkraften

För att Sverige ska kunna uppnå EU:s vattendirektiv behöver arbetet med vattenåtgärder öka och skalas upp. Många åtgärder behöver genomföras varav miljöanpassningen av Sveriges befintliga vattenkraft är en viktig åtgärd. Det är därför av vikt att arbetet med Nationell plan för omprövning av vattenkraft, som antogs av regeringen 2020, fortsätter. Planen är utformad för att ge en nationell helhetssyn i frågan om att verksamheterna ska förses med moderna miljövillkor på ett samordnat sätt, med största möjliga nytta för vattenmiljön, och för nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Miljöpartiet vill satsa 50 miljoner kronor per år på miljöanpassning av vattenkraften för att möjliggöra en utökad åtgärdstakt; exempelvis är det nödvändigt att medel kanali-

seras till domstolarna för att bristande resurser inte ska utgöra ett hinder för prövningsprocesserna. Det behövs även en förstärkning av kompetensen om miljöprövning av vattenkraften vid SLU, vilket myndigheten påpekar. Miljöpartiet vill satsa 5 miljoner kronor för ändamålet.

14.19 En ren havsmiljö – sanering av fartygsvrak, insamling av fiskeredskap och strandstädning

Gamla fiskeredskap, övergivna fritidsbåtar och miljöfarliga vrak utgör ett allvarligt hot mot havsmiljön. Det handlar exempelvis om att tömma gamla vrak på olja eller andra farliga ämnen. Havs- och vattenmyndigheten anger att man arbetar med ca 300 fartygsvrak som klassats som möjligt miljöfarliga, på grund av att de kan innehålla olja och/eller andra miljöfarliga ämnen. Av dessa är ett 30-tal vrak klassade som akut miljöfarliga. Vraken finns i våra hav från Strömstad på västkusten till Gävle på ostkusten.

Eftersom kostnaderna ökat för att genomföra sanerings- och upptagningsinsatser behöver Havs- och vattenmyndigheten förstärkta medel om inte arbetet ska riskera att avstanna. Miljöpartiet vill möta upp myndighetens äskande och satsar 50 miljoner kronor per år för sanering av fartygsvrak, insamling av fiskeredskap och fritidsbåtar.

Även arbetet med strandstädning behöver ökade resurser efter regeringens neddragningar. Miljöpartiet vill därför satsa 10 miljoner kronor årligen, mer än regeringen, för en mer långsiktigt hållbar nivå.

14.20 Återinför förbudet mot industriellt fiske och stimulera hållbara fiskemetoder

Fisket måste bli ekosystembaserat. Trålgränsen för fisket måste omgående flyttas ut till 12 nautiska mil längs hela kusten; inga dispenser ska ges, och ett generellt förbud mot bottentrålning bör införas. Sverige bör verka för att EU tar fram en avvecklingsplan för industriell trålning, och det småskaliga kustnära fisket ska samtidigt stötts genom en nationell omfördelning av den tilldelade svenska kvoten. Det behövs fortsatta satsningar och skärpta krav på övergång till hållbara, skonsamma fiskemetoder.

14.21 Kunskapsuppbyggnad inom ekosystembaserad vatten-, kust- och havsförvaltning

Det behövs ett aktivt kunskapsuppbyggande arbete inom ekosystembaserad förvaltning, inte minst i arbetet med att förbereda och skifta till en ekosystembaserad fiskeförvaltning inom ramen för EU-samarbetet och en ny modell för Ices rådgivning. Det krävs även fler pilotprojekt i samverkan med lokala aktörer, som sedan kan skalas upp. Miljöpartiet vill därför satsa 40 miljoner kronor på kunskapsuppbyggnad inom ekosystembaserad förvaltning, för 2026. Totalt över tre år vill vi satsa 190 miljoner kronor för ändamålet.

14.22 Flytta ut trålgränsen och inför ett omställningsstöd till hållbart fiske

Miljöpartiet vill flytta ut trålgränsen maximalt, längs hela kusten, och stoppa allt industriellt fiske på svenska vatten. För att möjliggöra en utflyttning av trålgränsen och ett stopp för det industriella fisket vill vi införa ett särskilt ekonomiskt stöd, riktat till de fiskare som berörs. Stödet kan ersätta förlorad inkomst och exempelvis möjliggöra redskapsutveckling eller redskapsbyten. Vi vill satsa 60 miljoner kronor på ett sådant omställningsstöd till hållbart fiske för 2026.

14.23 Rädda ålen

Ålen är utrotningshotad. Av det ålbestånd som en gång fanns återstår bara en liten spillra. Hela 99 procent av den europeiska ålen har försvunnit sedan 1950-talet. Ålens överlevnad hänger nu på en mycket skör tråd. Det kan räcka med en ny parasit, en sjukdom eller ett varmare hav till följd av klimatförändringar för att beståndet ska försvagas under alla gränser för återhämtning. Därför behöver vi tillämpa försiktighetsprincipen fullt ut och stoppa ålfisket. Miljöpartiet anser, liksom det internationella havsforskningsrådet, Ices, att allt ålfiske, alla livsstadier, måste stoppas. I väntan på ett sådant stopp, som inte ännu har politisk majoritet i riksdagen, måste vi göra det vi kan för att minska det lagliga ålfisket.

Miljöpartiet vill därför avsätta 25 miljoner kronor under 2026 för att ersätta de fiskare som innehar ålfiskerätter genom ett frivilligt program för återköp av dessa fiskerätter.

14.24 Ökad fiskerikontroll

Fusket inom fisket beräknas vara mycket omfattande; detta har konstaterats i en mängd rapporter från bl.a. myndigheter och organisationer. Oriktiga uppgifter om mängd och artsammansättning av landade fångster samt olagliga utkast bidrar till att utarma fiskbestånden och undergräver både den gemensamma fiskepolitiken inom EU och det nationella handlingsutrymmet.

Miljöpartiet vill öronmärka 30 miljoner kronor för en ökad fiskerikontroll, för 2026.

14.25 Ett giftfritt samhälle

Spridningen av olika gifter i miljön utgör ett allvarligt hot mot både människors hälsa och fungerande ekosystem, djur och växter och alla de tjänster som ekosystemen producerar. Barn är särskilt utsatta för den ökande mängden gifter. De är extra känsliga och på många sätt skyddslösa. Förstärkta insatser krävs för arbetet mot en mängd gifter i miljön. Det handlar bland annat om att förstärka arbetet mot PFAS, läkemedelsrester i dricksvatten och en mängd andra farliga miljögifter. Det behövs kunskapsspridande arbete och olika informationsinsatser för hur farliga ämnen kan bytas ut mot mindre farliga; spridningsvägar i miljön behöver kartläggas och arbetet med att sanera förorenade områden behöver en kraftfull förstärkning. Sverige har en oerhört viktig roll i att driva dessa frågor internationellt och inom EU, och resurser behövs också för att skala upp detta arbete. Ett förstärkt arbete med giftfritt från början är en central del i arbetet för en cirkulär ekonomi.

Miljöpartiet anser att Kemikalieinspektionens arbete är i behov av en permanent budgethöjning, för att fortsätta det viktiga arbetet, inom bland annat EU, som myndigheten bedriver.

Miljöpartiet vill därför tillföra 32 miljoner kronor till Kemikalieinspektionen 2026. Inom ramen för satsningen vill vi förstärka myndighetens arbete mot PFAS och en giftfri framtid med 15 miljoner kronor. Vi vill också satsa på ökade kontroller av e-handeln och så kallad dropshipping, med 5 miljoner kronor. Vidare vill vi återföra de medel som regeringen skar ned i förra årets budget på Internationella kemikaliesekretariatet, Chemsec, liksom substitutionscentrum vid Rise, som arbetar med att hjälpa aktörer som företag att byta ut farliga kemikalier mot mindre farliga, med 1 miljon kronor var för 2026. Regeringens neddragning utgjorde en ansevärd del av dessa verksamheters totala budget.

Vi vill även förstärka arbetet med substitution på en europeisk nivå genom en utvidgning av verksamheten vid Rise. Vi vill satsa 10 miljoner kronor per år för ändamålet.

14.26 Förstärkt arbete mot PFAS, och sanering av förorenade områden

Miljöpartiet har tidigare krävt en nationell kraftsamling i arbetet mot PFAS-föroreningar, i form av en finansierad nationell handlingsplan mot föroreningar i både mark och dricksvattentäkter. I myndigheternas utvärderingar framkommer att resursbrist är en avgörande faktor för att *både* kartläggning av PFAS-föroreningar och åtgärdsarbetet med att sanera förorenad mark som läcker ut i dricksvattentäkter inte går snabbare. Det krävs tydliga signaler om en långsiktig, stabil finansiering, med generösa bemyndiganderamar så att myndigheterna kan planera åtgärdsarbetet långsiktigt. Det är helt centralt att finansieringen också matchar behoven och är långsiktig.

Förorenade områden utgör en mycket allvarlig risk för både människor och ekosystem. Totalt vill vi satsa 751 miljoner mer än regeringen på arbete med sanering och återställning av förorenade områden. Inom ramen för denna satsning vill vi även finansiera arbete med en finansierad handlingsplan mot PFAS.

Inom ramen för denna nivåhöjning av budgetmedel vill vi även satsa 390 miljoner kronor mer än regeringen 2026 på stora åtgärdsprojekt – där vi nu ser en tydlig uppgång och att mer budgetmedel behövs – men även för inventering av förorenade områden, ansvarsutredningar och utveckling av åtgärdsmetoder. Totalt över tre år vill vi satsa 1,1 miljarder kronor på detta arbete.

Inom ramen för satsningen på förorenade områden vill vi även se en satsning på efterbehandling av förorenade områden på 221 miljoner kronor per år.

Nivåhöjningen totalt möjliggör även en ökning av forskningsmedel till SGI för forskning och utveckling av reningstekniker för PFAS och andra miljögifter, på 30 miljoner kronor 2026, och stärkt samordning under Naturvårdsverket.

Fortlöpande behöver forskning och miljöanalys om PFAS och dricksvatten stärkas, varför vi vill satsa 7 miljoner kronor på SLU för ändamålet.

Även länsstyrelserna behöver förstärkning i arbetet med PFAS, då många föroreningskällor och förorenade områden upptäcks just tack vare länsstyrelsernas tillsyn. Miljöpartiet vill satsa 60 miljoner kronor 2026 för stärkt tillsyn för detta ändamål.

15 Gröna näringar: skogsbruk och jordbruk

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2026
Omställning till klimatanpassat och hyggesfritt skogsbruk	538
Levande jordbruk i hela landet (exklusive klimatanpassningsåtgärder inom jordbruket som summeras i tabell för kapitel 12)	948
Modernt va och modern vattenrening	350
Stärkt rovdjursförvaltning – bättre samexistens och högre ersättningsnivåer	80

15.1 Omställning till naturnära och hyggesfritt skogsbruk

Ekosystemet i skogen har utarmats och den biologiska mångfalden är i kris. Över tusen rödlistade arter som lever i skogen är hotade. Skogsvårdslagen behöver revideras för att skogsbruket som helhet ska kunna uppfylla miljömålen, och den behöver också arbetas in i miljöbalken. Myndigheternas arbete med landskapsplanering i samverkan med markägarna behöver fördjupas, för att säkra statens ansvar för ekologisk funktionalitet och för att kunna verka för att identifierade områden med värdefull natur skyddas från negativ påverkan. Ett sådant arbete är nödvändigt för att klara kraven i bland annat EU:s naturvårdsdirektiv, ny EU-lagstiftning som exempelvis restaureringslagstiftningen, rättsutvecklingen på miljöområdet generellt samt det övergripande målet att vända förlusten av biologisk mångfald till 2030, enligt FN:s globala naturavtal.

15.2 Inför ett bonus malus-system för skogsbruk

Inom dagens skogsbruk saknas styrmedel för att stimulera omställning till mer naturnära skogsbruksmetoder. Samtidigt är det svårt för de skogsägare som vill bidra till ökad miljöhänsyn och klimatnytta att få det att gå runt. Kort sagt: det behöver bli mer lönsamt för markägare att bruka skogen på ett sätt som stärker klimatet och naturen, och kosta att använda metoder som försvagar.

Miljöpartiet vill därför införa en bonus till skogsägare för att öka klimat- och miljönyttan på sin mark. Bonusen ska kunna gå till att ställa om skogsbruket från traditionellt kalhyggesbruk till naturnära skogsbruksmetoder, ökad klimatnytta och skydd av skyddsvärda arter.

I linje med förslag från en mängd forskare och experter vill vi därför införa en avgift, en malus, som kopplas till och finansierar bonussystemet, för att öka styrningen mot skonsamma och klimatanpassade skogsbruksmetoder. Malusen ska läggas på kalhyggen där de allra största kalhyggerna, med störst negativa konsekvenser för klimat och miljö, får högst avgift och de allra minsta hyggerna undantas, liksom naturnära, ekosystembaserade skogsbruksmetoder.

Miljöpartiet tillför 5 miljoner kronor till Naturvårdsverket för att utreda införandet av ett bonus malus-system för skogsbruk.

15.3 Omställningsstöd för hyggesfria skogsbruksmetoder

Ett skogsbruk i samklang med ekosystemen kräver en bred övergång till naturnära och hyggesfria skogsbruksmetoder, vilket kräver utveckling av nya affärsmodeller, ökad rådgivning och stöd till skogsbrukarna.

Miljöpartiet vill införa ett omställningsstöd riktat till enskilda skogsägare för övergång till hyggesfria bruksmetoder, och satsar 200 miljoner kronor för ändamålet under 2026.

15.4 Skogslån

Det behövs ett förmånligt, statligt skogslån för att underlätta övergången till hyggesfria skogsbruksmetoder. Lånet ska erbjudas markägare som vill ställa om till naturnära skogsbruk, men som av ekonomiska skäl inte kan avstå från en slutavverkning. Det kan handla om en skogsägare som behöver lösa ut en släkting i samband med ett arvskifte eller som har investerat i dyra åtgärder som markbearbetning och plantering och därför inte kan avstå intäkten från en slutavverkning.

Miljöpartiet vill satsa 10 miljoner kronor för införandet av statliga skogslån.

15.5 Kompetensutvecklingscheck till skogsentreprenörer

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket föreslår att regeringen erbjuder ett temporärt ekonomiskt bidrag, en ”kompetensutvecklingscheck”, till enskilda skogsentreprenörer för att de ska kunna utveckla sin kompetens inom hyggesfritt skogsbruk.

Kompetensutvecklingschecken ska kunna sökas under en femårsperiod. Skogsstyrelsen föreslås få i uppdrag att i samverkan med andra aktörer ta fram ett kurspaket och kursmaterial för hyggesfritt skogsbruk, som olika utbildare kan använda fritt. Ersättningen som kompetensutvecklingschecken erbjuder ska motsvara kostnaden för att kursdeltagarens arbete står stilla under utbildningsperioden.

Miljöpartiet anser att myndigheternas förslag är en viktig pusselbit i övergången till skonsamma och hyggesfria skogsbruksmetoder och bör införas. Vi vill därför satsa 15 miljoner över en treårsperiod och som start tillföra 3 miljoner kronor 2026.

15.6 Oberoende rådgivning för klimatanpassning och hyggesfria skogsbruksmetoder

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har upprepade gånger kritiserat vad de konstaterar är ett marknadsmisslyckande i skogen. Myndigheterna pekar på bristen på oberoende rådgivning för skogsägare och behovet av incitament för att ställa om till hyggesfritt och understryker vikten av nya affärsmodeller där skogens olika nyttor prissätts. Aktörer som anlitas för skogsrådgivning är nästan alltid organisationer som också jobbar med att köpa in virke till skogsindustrin. Råden från dessa virkesköpare utgår främst från vad som snabbast och billigast ger virke till industrin, vilket inte alltid överensstämmer med samhällets behov av klimatanpassning, ökad kolinlagring och stärkt biologisk mångfald. Klimatanpassning av skogsbruket är centralt för att förebygga exempelvis torka, skogsbränder och översvämningar men också för att bättre kunna hantera klimatförändringarnas

effekter och förbättra återväxten. Hyggesfria metoder har stora fördelar både ur ett klimatanpassningsperspektiv och för stärkt kolinlagring och främjad biologisk mångfald.

Miljöpartiet vill satsa på en nationell rådgivningskampanj riktad till enskilda skogsägare för att arbeta med klimatanpassning, ökad miljöhänsyn och hyggesfria metoder. Vi vill satsa 100 miljoner kronor 2026, och totalt 300 miljoner kronor över tre år.

15.7 Systematisk kunskapsuppbyggnad om biologisk mångfald i hela skogslandskapet, inventering och utökad tillsyn

Det är nödvändigt att en satsning på en systematisk, nationell skogsinventering genomförs, som ett kunskapsstöd till skogsägarna och ett viktigt verktyg för landskapsplanering. Både fysisk inventering och fjärranalysmetoder kommer att krävas. Befintliga naturvärden i en mängd skyddade områden behöver bevaras och stärkas genom utökad skötsel, annars riskerar dessa att gå förlorade. Även Skogsstyrelsens tillsynsarbete behöver utökas för att säkra att värdefulla skogar bevaras, och inte avverkas. Tillsynsarbetet behöver även stärkas gällande åtgärdsprogrammen för vatten, där utvecklingen går åt helt fel håll.

Miljöpartiet vill satsa totalt 145 miljoner kronor för dessa områden under 2026, varav 10 miljoner går till utökad tillsyn för genomförandet av vattenförvaltningen. Under kommande tre år vill Miljöpartiet totalt satsa 979 miljoner kronor för dessa arbetsområden.

15.8 Skogsstyrelsen måste ha tillräckliga resurser för ersättning till skogsägare

De kvarvarande resterna naturskogar med höga naturvärden i hela landet måste bevaras och skyddas. Naturen måste sätta ramarna för nyttjandet av skogen. Skogsstyrelsen måste ha tillräckliga resurser för att betala ut ersättningar till skogsägare för skydd av den fjällnära skogen, men även för andra värdefulla skogar i hela landet. Skogsägare ska inte behöva vänta i årtal på besked och utbetalning av pengar; det måste finnas tillräckligt mycket pengar i budgeten för skydd av värdefulla skogar. Därför måste anslagen till Skogsstyrelsen öka. Även skötselåtgärder är mycket eftersatta, och behovet mycket stort. Resurserna för skötsel behöver öka.

Miljöpartiet vill därför satsa 100 miljoner för arbete med områdesskydd och 1 046 miljoner för ersättningar till markägare och skydd av skog. Totalt satsar vi 3,5 miljarder på Skogsstyrelsens arbete med områdesskydd och ersättningar till markägare för hela perioden 2026–2028. Den totala satsningen vi gör i denna budgetmotion, där även medel till Naturvårdsverkets arbete med områdesskydd ingår, framgår i kapitel 14.

15.9 Skogens sociala värden och bevarande av tätortsnära skog

Skogsområden kan ha många olika värden utöver höga naturvärden. I närheten av tätorter är naturområden extra viktiga för många människor, på grund av läget och att det går snabbt och enkelt att ta sig ut. Inte minst ur ett barnperspektiv är det viktigt att tätortsnära skogar med flera bevarandevärden än naturvärden kartläggs, skyddas eller undantas från traditionella kalhyggesmetoder.

Miljöpartiet vill att alla barn ska ha nära till ett naturområde. Skonsamma, hyggesfria skogsbruksmetoder med hög naturhänsyn kan i vissa fall vara ett alternativ i sådana här

områden. Miljöpartiet vill öronmärka 30 miljoner kronor under 2026 inom ramen för befintliga satsningar som vi vill göra på områdesskydd och kunskapsuppbyggnad om biologisk mångfald, för att kartlägga och bevara tätortsnära skogar med höga sociala och kulturella värden.

15.10 Naturnära jobb

De tidigare satsningarna på gröna jobb i skogen var framgångsrika både för den nytta som uppnått i skogen och för att skapa jobb i landsbygd och sänka tröskeln för ett nytt jobb för exempelvis nyanlända.

Miljöpartiet vill satsa totalt 70 miljoner kronor på naturnära jobb under 2026.

15.11 Ett levande lantbruk i hela landet

Det höga kostnads- och ränteläget inom lantbruket har – i en redan ansträngd situation – lett till ett än mer allvarligt läge för svenskt lantbruk. Det är viktigt att både stötta lantbruket och samtidigt fortsätta omställningen till ett fossilfritt lantbruk, med ökad miljö- och klimatnytta. Miljöpartiet vill se ett levande lantbruk i hela Sverige, som säkrar en hög självförsörjning av livsmedel, foder, energi och råvaror. Ett lantbruk där råvaror, energi och tjänster produceras nära konsumenten, där förädlingen i ökad utsträckning sker lokalt och där efterfrågan på svenskproducerade ekologiska livsmedel stadigt ökar. Vi vill att såväl stora som små företag inom de gröna näringarna stimuleras att använda hållbara metoder som stärker biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster.

Jordbrukspolitiken har under lång tid varit inriktad på storleksrationalisering. För att kunna ha ett levande lantbruk i hela landet som bidrar till landsbygdsutveckling ur ett bredare perspektiv, ett mer regenerativt jordbruk, ökad självförsörjningsgrad och mindre sårbarhet måste stödet också särskilt riktas till små och mellanstora jordbruk. Sammanlagt vill Miljöpartiet öka satsningarna på jordbruket med drygt 1 miljard kronor mer än regeringen 2026. De flesta satsningarna inom jordbruket gör vi inom ramen för den nationella medfinansieringen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

15.12 Ökade satsningar på ekologiska jordbruksmetoder

Ekologiskt jordbruk är på många sätt en spjutspets för ökad hållbarhet inom jordbruket och bidrar till en mängd ekosystemtjänster, använder inga naturfrämmande bekämpningsmedel och minskar därmed belastningen av gifter i mark och dricksvattenresurser.

Regeringen har avskaffat målen för ekologisk produktion, och den odlade ekologiska arealen minskar. För att bryta den negativa trenden behöver ekologiskt jordbruk stimuleras, och mål för ekologisk produktion behöver återinföras.

Miljöpartiet vill öka stödnivåerna till ekologiskt jordbruk med 200 miljoner kronor per år.

15.13 Framtidssäkra jordbruket genom kompetensutveckling, rådgivning och satsning på unga

Det svenska lantbruket måste framtidssäkras. Motståndskraften och beredskapen mot kriser i omvärlden och behovet av klimatanpassning måste öka på gårdsnivå, samtidigt som vi måste säkra att en ny generation lantbrukare kliver in och utvecklar den svenska livsmedelproduktionen. Utökad rådgivning och utbildningsprogram behövs för att fler lantbrukare ska få de kunskaper som krävs om hur beredskapen kan stärkas och hur jordbruket ska förhålla sig till ett förändrat klimat. Likaså behövs kunskapssatsningar på integreringen av regenerativa jordbruksmetoder och ökade kunskaper om klimatvinsterna med ekologisk produktion, sett till den lägre kvävetillförseln och avsaknaden av nyproducerat reaktivt kväve som insatsmedel. Det är också viktigt att rådgivning och kompetensutveckling finns tillgänglig i hela Sverige och att det finns sakkunskap inom alla geografiska områden, då jordbrukets förutsättningar skiljer sig från plats till plats. Miljöpartiet vill därför genomföra en satsning på kompetensutveckling och rådgivning.

En del i en satsning är att införa en rådgivningscheck som lantbrukare kan använda för rådgivning och/eller konsulttjänster för att ställa om och utveckla sin verksamhet. Miljöpartiet vill satsa 30 miljoner kronor på en rådgivningscheck under 2026.

Det behövs också riktade åtgärder till unga, för att underlätta ägarskifte och uppstart, men också för att fler ungdomar ska välja ett yrke inom lantbruket. Relevanta myndigheter bör också ges i uppdrag att ta fram ett kompetensutvecklings- och rådgivningspaket riktat till unga och/eller nya lantbrukare.

Miljöpartiet vill genomföra en satsning på kompetensutveckling, rådgivning och utbildning riktad till unga med 30 miljoner kronor under 2026.

15.14 Minska byråkratin för lantbrukare – regelstöd och samlad service

Ett problem som följer med den ökande storleksrationaliseringen är att den byråkratiska bördan är tung för små och mellanstora gårdar medan större enheter ofta har bättre ekonomiska förutsättningar att köpa in administrativa resurser. Miljöpartiet vill främja småskaligt jordbruk och livsmedelsförädling genom minskat regelkrångel. Hinder måste undanröjas för småskaliga livsmedelsföretag inom exempelvis mejeri, chark och slakt, som ständigt stängas mot regler anpassade för storskalig industri. Enligt LRF har lantbrukare i sitt arbete koppling till uppåt 15 myndigheter, där bristfällig samordning mellan myndigheter lätt går ut över servicen och lantbrukarens förutsättningar för att följa regler på rätt sätt.

Miljöpartiet vill ge relevanta myndigheter i uppgift att samordna administrativt och juridiskt rådgivande service gentemot den enskilde lantbrukaren i en så kallad ”one stop shop”, för att underlätta kontakten med myndigheter. Vi vill tillföra 5 miljoner kronor till Jordbruksverkets förvaltningsanslag för att samordna arbetet och inrätta en sådan funktion.

15.15 Ökade satsningar på odling av proteingrödor och frukt och grönsaker

Självförsörjningen av livsmedel behöver öka. Det behövs ökade stöd till grönsaks- och trädgårdsodlingen och ökade stöd till odling av baljväxter. LRF konstaterar att det finns en stor potential för ökad odling av proteingrödor i Sverige. För att möta den ökade efterfrågan på livsmedel av växtbaserat protein kan det behövas ytterligare 8 000 till 12 000 hektar år 2030. Enligt Jordbruksverket finns den arealen tillgänglig. Samtidigt finns det mycket som står i vägen för att bönder ska kunna satsa på produktion av proteingrödor. Exempelvis är avsaknaden av svenska förädlingsanläggningar ett problem. Så länge det inte finns förädlingsanläggningar är det svårt att få upp odlingsvolymerna, och utan att det tillhandahålls stora odlingsvolymerna är det inte lönsamt att investera i inhemska anläggningar. Miljöpartiet vill därför öka satsningarna på grönsaks- och trädgårdsodling med 30 miljoner kronor per år och med 50 miljoner kronor för proteingrödor.

15.16 Biologisk mångfald, ökad kolinlagring och stärkta miljöåtgärder

Omställningen i enlighet med EU:s strategi för jordbruket, Farm to Fork, samt strategin för biologisk mångfald och den kommande växtskyddslagen förutsätter ökade satsningar på ekologiskt lantbruk. Finansieringen av olika miljöåtgärder och ökad biologisk mångfald inom jordbruket samt utveckling och innovation av ekologiska odlingsmetoder behöver stärkas. Miljöpartiet vill därför öka stödet till olika typer av miljöåtgärder för stärkt biologisk mångfald och kolinlagring.

Vi vill stärka ersättningen för trädjordbruk, i linje med bland annat Miljömålsberedningens förslag, med 30 miljoner kronor, och stärka ersättningen för odling av mellangrödor, med 20 miljoner kronor.

Vi vill även öka stödet till miljöförbättrande åtgärder i jordbruket, genom att satsa 15 miljoner kronor utöver regeringens nivå för att stärka försöks- och utvecklingsverksamheten.

15.17 Full kostnadstäckning för naturbetesmarker och ökad rådgivning

Naturbetesmarkerna har en avgörande roll för att nå miljömålen för kulturlandskapet. Hävden av naturbetesmarker behöver stöttas, och för att den ska bibehållas och öka i omfattning behöver stödnivåerna höjas till full kostnadstäckning. Även rådgivning och hjälp till markägare i fråga om naturbetesmarkerna behöver öka.

Miljöpartiet vill satsa totalt 200 miljoner kronor för ökade stödnivåer samt stärkt rådgivning till markägare för 2026. För att värna ett lantbruk i hela landet vill vi även öka stödnivån i kompensationsstöden, inledningsvis med 20 miljoner för år 2026.

15.18 Ökade satsningar på klimatanpassningsåtgärder inom jordbruket

Miljöpartiet vill öka stödet till jordbruket för förebyggande klimatanpassningsåtgärder. Vi vill höja nivån i investeringsstöden för förebyggande åtgärder, som anläggande av våtmarker, täckdikning och bevattningsdammar, och vi vill säkra att lokala vattenrådgivare finns tillgängliga för att hjälpa lantbrukare genom hela processen med att stärka vattenförsörjningen. Miljöpartiet vill avsätta 50 miljoner kronor för ökade nivåer i investeringsstödet och 50 miljoner kronor för rådgivning om klimatanpassningsåtgärder.

15.19 Innovationsstöd för klimatåtgärder inom jordbruket, innovativ matproduktion och livsmedelsföretag

Klimatpolitiska rådet lyfter fram att det saknas renodlade satsningar på innovation för jordbrukets klimatåtgärder, men att det finns behov av ökade satsningar på forskning och innovation inom jordbruket, i likhet med innovationsstöd i andra sektorer. Även innovativ matproduktion och livsmedelsföretag behöver stimuleras. Miljöpartiet vill därför införa ett särskilt innovationsstöd för klimatåtgärder inom jordbruket, innovativ matproduktion och livsmedelsföretag. Vi vill till att börja med lägga 30 miljoner kronor på ett sådant stöd för 2026.

15.20 Säkra ekomålet inom offentlig upphandling av livsmedel

Offentliga upphandlare står för en stor del av konsumtionen av ekologiska och Krav-märkta svenska livsmedel och utgör därför en viktig källa till stabila inkomster för Sveriges ekologiska producenter. Tyvärr ser vi att ett ökande antal kommuner överger sina mål om inköp av ekologiska produkter inom den offentliga upphandlingen, och många är oroad över att behöva göra det framöver, till följd av det höjda kostnadsläget och den ansträngda ekonomin. För att möjliggöra för kommuner och regioner att hålla fast vid sina ekomål och fortsätta att stödja svensk ekologisk produktion bör kommunerna ges möjlighet till ökade ekonomiska resurser. Vi vill avsätta 30 miljoner kronor för detta under 2026.

15.21 Ökad satsning mot matsvinn

Matsvinn utgör en betydande källa till utsläpp av växthusgaser, negativ miljöbelastning och slöseri med resurser. Globalt räknar man att 8–10 procent av alla utsläpp kan härledas till matsvinn. Livsmedelsverket ansvarar för arbetet mot matsvinn, men anslaget låg still på 6 miljoner kronor per år under många år.

Miljöpartiet vill satsa 12 miljoner kronor mer än regeringen på Livsmedelsverkets arbete mot matsvinn, inom ramen för förvaltningsanslaget.

15.22 Satsning på PFAS-rening av dricksvatten och va-investeringar

Det behövs en omfattande satsning för att stärka vattenarbetet i hela landet. Behoven av ökade investeringar och reinvesteringar i va-nätet är mycket omfattande. Det krävs satsningar på avancerad rening som fångar upp miljögifter och läkemedelsrester och på många håll är problemen med PFAS-föreningar mycket omfattande. Många kommuner kan inte på egen hand förväntas klara av de investeringar och reinvesteringar i gamla ledningsnät som krävs för att klara utmaningarna, utan statligt stöd kommer att vara nödvändigt. Utmaningarna är särskilt stora i många landsbygdskommuner. Miljöpartiet vill därför genomföra en särskild satsning för olika typer av vattenåtgärder. Vi vill av-sätta 350 miljoner kronor per år för statlig medfinansiering för investeringar i rent dricks-vatten samt investeringar och reinvesteringar i va-nätet.

15.23 Inför ett jordbruksavdrag och en biopremie

Lantbrukets fossilberoende gör näringen sårbar för instabila oljepriser och försvårar klimatomställningen. Sverige har stor potential att producera biodrivmedel inhemskt, men regeringens försämrade villkor för biodrivmedelsproduktion har fördröjt utvecklingen. Genom att slopa nedsättningen av dieselskatten inom jordbruket och istället införa ett jordbruksavdrag och en biopremie som kompenserar för prisskillnaden mellan fossila och förnybara bränslen kan omställningen göras lönsam och minska beroendet av importerad fossil energi. Miljöpartiet vill därför satsa 100 miljoner kronor på en biopremie för 2026.

15.24 Ökade stöd för förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp

För att möjliggöra för fler djurhållare att vidta förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp, som rovdjursavvisande stängsel, vill vi öka stöden för detta med 30 miljoner kronor 2026. Det behövs även en satsning på 10 miljoner kronor per år för förebyggande av rovdjursskador inom rennäringen. Övriga satsningar på förstärkt viltförvaltning beskrivs i kapitel 12.

15.25 Inför en djurvälståndssättning för ökat bete

Miljöpartiet vill öka antalet djur som får gå ute på bete, utöver minimikraven för bete. Därför vill vi införa en särskild djurvälståndssättning för ökat bete, som stöttar lantbrukare i att öka betet utöver lagstiftningens krav.

Miljöpartiet vill satsa 100 miljoner kronor 2026 på en djurvälståndssättning för ökat bete.

15.26 Hälsorisker med dålig djurhållning – antibiotikaskatt och bättre djurskydd

Dålig djurhållning skapar allvarliga hälsorisker, i första hand för djur men även för människor. Varje år dör hundratusentals människor av sjukdomar orsakade av bakterier

som blivit resistenta mot antibiotika. Missbruk av antibiotika, såsom att antibiotika rutinemässigt används i djuruppfödning i många länder, måste stoppas för att minska utvecklingen av antibiotikaresistens. Miljöpartiet vill införa en skatt på kött där antibiotika överanvänds i djurhållningen. Svenska djurhållare använder överlag lite antibiotika i djurhållningen och kommer därför inte att träffas av skatten, men de missgynnas starkt av konkurrens från importerade produkter från producenter med lägre produktionskostnader, sämre djurhållning och högre antibiotikaanvändning. God djurhållning och låg antibiotikaanvändning bör premieras.

Miljöpartiet vill även satsa 4 miljoner kronor utöver regeringens nivå på djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder. Därmed tillmötesgår vi även Jordbruksverkets budgetäskande på området.

15.27 Satsning på djurfri forskning

Miljöpartiet anser att Sverige behöver utarbeta en nationell plan för övergång till djurförsöksfri forskning och för att leva upp till EU-direktivets mål om att ersätta djurförsök. Regeringen har dragit bort budgetmedlen till kompetenscentret för att ersätta, minska och förfina djurförsök, 3R-centret (reduce, replace, refine), på Jordbruksverket. Det är angeläget att centret får förnyad finansiering via Jordbruksverket. Vi vill satsa 20 miljoner per år för ändamålet.

16 Bra bostäder till alla

Alla har rätt till ett eget hem, en trygg plats att göra till sin. Det behövs bostäder med rimliga kostnader och hyror. Klimatsmarta bostäder som är utformade med god arkitektur, grönska och tillgänglig natur. Vi vill att det byggs blandat och varierat med möjligheten att flytta mellan olika boendeformer genom livets olika faser. Vi vill motverka segregation och hemlöshet.

Dagens bostadsbrist är ett allvarligt problem för både individer och för samhället i stort. Bostadsbyggandet har avstannat, byggtakten ligger långt under behovet. Enligt Boverkets beräkningar behöver det i genomsnitt tillkomma 52 300 nya bostäder per år. Den gröna industriomställningen gör att bostadsbristen är och riskerar att bli mycket stor i vissa orter runt om i Sverige. Det finns utmaningar i att stora grupper i samhället inte har råd att efterfråga nyproducerade bostäder med höga boendekostnader.

Det befintliga bostadsutbudet måste motsvara befolkningens behov. Många familjer är trångbodda, samtidigt som många äldre personer vill ha ett mer behovsanpassat boende. Vi vill stimulera olika boendelösningar och hållbara renoveringar. Förturer i bostadsköer behöver regleras så att bostäder går till de som mest behöver dem, och kraven hyresvärdar får ställa på sina hyresgäster behöver regleras så att det blir rimliga krav. Bostadsbidraget behöver utvecklas och höjas.

Bygg- och fastighetsbranschen står för en femtedel av Sveriges klimatutsläpp och bidrar till stora utsläpp utomlands genom importvaror. Frånvaron av tydliga långsiktiga lagkrav slår undan benen för en konkurrenskraftig klimatomställning i byggsektorn. Med väl avvägda, gemensamma och långsiktiga krav stärks innovationskraften och driver på den teknikutveckling samhället så väl behöver. När Miljöpartiet satt i regering införde vi krav på klimatdeklarationer, och numera måste man redovisa vilken klimatpåverkan

en ny byggnad har. Klimatdeklarationerna behöver vidareutvecklas, och gränsvärden för klimat behöver införas och succesivt skärpas.

Sverige står inför stora utmaningar när det gäller hållbar utveckling och klimatförändringar. Genom att bevara, stärka och öka andelen natur i urbana miljöer kan vi bidra till en ökad livskvalitet och hälsa samtidigt som vi bidrar till biologisk mångfald, klimatanpassning, god vattenkvalitet och naturrestaurering. Vi anser att det finns mycket att vinna och lite att förlora på att öka insatserna för att integrera mer natur i våra urbana miljöer, och att arbeta för en stärkt grön infrastruktur.

16.1 Statliga byggkrediter för fler bostäder med rimliga hyror

Vi vill att det byggs bostäder som kan efterfrågas av fler, inte minst av unga, studenter, äldre och stora familjer. I en tid då byggtakten kraftigt avstannar, behövs ett fortsatt statligt stöd för att bygga bostäder till fler med särskilt fokus på bra klimatsmarta hyresrätter med rimliga hyror. Vi föreslår byggkrediter som statlig medfinansiering till ny-, till- och ombyggnation, för att sänka investeringskostnaderna och den finansiella risken för byggbolag som bygger hyresrätter och studentbostäder. Byggkrediterna ska vara kopplade till olika villkor vad avser hyresnivå, klimatstandard ur livscykelanalyser, sociala hänsyn och arbetsförhållanden. Lånen ges ut till långsiktig statslåneränta (ränta på statsobligation med en löptid på 25 år samt en viss marginal för administrationskostnader). Staten kan låna ut maximalt 20 procent av investeringsbeloppet. Miljöpartiet anslår 50 miljoner kronor under 2026 för administration av byggkrediterna.

16.2 Industriomställningen kräver stora samhällsinvesteringar

I flera kommuner, framförallt i norra Sverige, pågår idag en expansion av hela samhällen som en direkt effekt av industrisatsningar för att ställa om till ett hållbart samhälle. Berörda kommuner och regioner genomgår en strukturomvandling som kommer att påverka samhällen under lång tid framöver. De gröna industrisatsningarna medför ett behov av samhällsinvesteringar i skolor, bostäder och annan samhällsservice. Miljöpartiet anser att regeringens åtgärder på området är otillräckliga. Vi avsätter ett riktat investeringsstöd på 2 miljarder kronor under 2026 för byggande av bostäder och andra samhällsnyttiga byggnader och infrastruktur i expansiva regioner kopplat till större industrisatsningar. Investeringsstödet ska även gå till ombyggnationer och tillbyggnationer av befintliga fastigheter som tillför fler bostäder, och medlen ska täcka delfinansiering för ökat boende i befintliga fastigheter såsom tomställda byggnader och ödehus. Boverket får i uppdrag att ta fram kriterier för stödet.

16.3 Minskad klimatpåverkan och ökad cirkulär ekonomi

Vi ser idag att allt fler aktörer inom byggsektorn går mot ett cirkulärt arbete kring sina fastigheter. Vi vill göra det enklare att bygga med återbrukat material och vi vill se fler byggnader i trä. Rivningar av hela fastigheter behöver minimeras, men när det sker behöver materialet tas till vara. Vi vill att klimatdeklarationer för fastigheter ska utvecklas för att även omfatta rivning och ombyggnation och att material som går att

återanvända inte ska få slängas. Vi vill stimulera såväl småskaligt som storskaligt återbruk i byggsektorn och därmed också minska resursslöseriet.

Vi vill att Boverket får ett utökat uppdrag för att stötta aktörer i att minska resursförbrukning och klimatutsläpp genom ett ökat cirkulärt byggande. Vi lägger 5 miljoner under 2026 på detta uppdrag.

Vi förstärker även Boverket med 5 miljoner kronor under 2026 för ett uppdrag att informera fastighetsägare om förändringar i och med fastighetsnära insamling av material med exempel på hur detta kan iordningställas inom fastigheten.

16.4 Energieffektivisering av flerbostadshus och lokaler

För att skydda medborgarna mot höga elkostnader, samtidigt som vi frigör energi till annan användning och sparar på råmaterial och klimatutsläpp, är det avgörande med ett långsiktigt arbete för energieffektivisering inom bostads- och fastighetssektorn. Regeringen har valt att tidigare ta bort stödet för energieffektivisering av flerbostadshus. Miljöpartiet vill återinföra ett energieffektiviseringsstöd som ska gå till energieffektivisering av lokaler och bostadsfastigheter genom en större satsning på 6 miljarder kronor för 2026. Staten ska betala 60 procent av kostnaden för effektiva åtgärder som genomförs för att minska energianvändningen. Boverket får i uppdrag att utreda formerna för stödet.

Många fastigheter i Sveriges ekonomiskt utsatta områden är eftersatta när det gäller både energieffektivisering och renovering samtidigt som hyresgästerna i dessa områden kan ha extra svårt att klara av en höjd hyra efter renovering. När energieffektivisering ska genomföras i en högre takt än tidigare vill vi införa ett renoveringsstöd för hållbara åtgärder på 250 miljoner kronor för 2026 riktat till ekonomiskt utsatta områden som ska stötta renoveringsåtgärder som inte i sig sänker energianvändning men som utförs i samband med energieffektiviseringsåtgärder. Stödet ska motverka höjda hyror och renoveräkningar i områden med socioekonomiska utmaningar.

16.5 Gröna trygga utemiljöer

Vi vill återinrätta stödet för gröna och trygga samhällen för att främja stadsgrönska, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Miljöpartiet satsar 100 miljoner kronor årligen mellan 2026 och 2028 med syftet att utveckla gröna, trygga och hälsosamma miljöer samt styra mot målen i naturrestaureringslagen. Vi vill stödja skapandet av gröna och trygga samhällen, särskilt i tätbebyggda eller utsatta områden. För oss är det samtidigt viktigt att ge medborgarna större inflytande över vad som kan skapa trygghet i deras bostadsområden.

För Miljöpartiet är det viktigt att människor ska känna sig trygga i sina hem och bostadsområden. Vi vill se trygghetspengar som fastighetsägare i brottsutsatta områden kan söka för trygghetshöjande insatser. För detta tillförs 50 miljoner kronor för 2026. Trygghet ska inte bekostas av redan ekonomiskt utsatta människor genom höjd hyra.

16.6 Bostadsförsörjning – ett delat ansvar

Stat och kommun behöver samarbeta bättre för en hållbar bostadsförsörjning i hela landet. Det behövs ett åtgärdsinriktat och målfokuserat arbete med inte bara lokala handlings-

planer för bostadsförsörjning utan också en nationell sådan. Det behövs ett gemensamt mål för bostadsförsörjningen för kommun och stat som syftar till att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder och att främja jämlika uppväxtvillkor och motverka boendesegregation och hemlöshet. Klimatutsläppen från bygg- och fastighetssektorn måste minska, den cirkulära ekonomin öka, och natur och grönområden i urbana områden stärkas.

17 En långsiktig grön konsumentpolitik

Miljöpartiet anser att det är viktigt med en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion. Flera konsumentmarknader är under snabb omvandling, vilket ger nya utmaningar och möjligheter för konsumenter.

17.1 Främja produkter som håller över tid

En mer hållbar konsumtion ska främjas där miljömässigt bättre produkter och deras leveranser blir enklare att välja och planerat åldrande, där produkten är gjord för att bli oanvändbar i förtid, motverkas medan reparation ska underlättas. Vi vill därför införa en standard där tillverkare/återförsäljare redovisar förväntad livslängd och förväntad servicekostnad på konsumentprodukter. Vi anser att fler produkter behöver en tydligare klimatmärkning för att underlätta för konsumenter och ett tydligt regelverk för vad som ska få kallas klimatkompenserat.

Kända certifierade miljömärkningar som den nordiska miljömärkningen Svanen har en viktig roll att spela för att underlätta för konsumenter och vi anslår 2 miljoner kronor extra för 2026. Vi anser att reklamationsrätten ska följa varan istället för att stanna hos den ursprungliga köparen, samt att det ska vara enklare och lönsamt att reparera. Vi vill återigen sänka momsen på vissa reparationer från 12 till 6 procent.

17.2 Stärk skyddet för enskilda individer

I en lågkonjunktur, kombinerad med höga priser och förändrade räntenivåer, ökar risken för hög belåning och överskuldsättning. Skuldproblem har inte bara stora konsekvenser för den skuldsatte och dennes närstående utan även samhällsekonomiska konsekvenser. Vi vill att skyddet för enskilda individer på kreditmarknaden ska stärkas. Telefonförsäljning och om möjligt sms-lån ska förbjudas. Allt mer komplexa marknader riskerar dessutom att ytterligare öka konsumenternas informationsunderläge, vilket inte minst kan skada sårbara grupper.

För år 2026 tillför vi 10 miljoner kronor till Konsumentverkets arbete med konsumentvägledning för att stödja kommunernas konsumentvägledning för att nå sårbara grupper som behöver stöd på plats och inte enbart digitalt från centralt håll. Medlen syftar till att stärka och utveckla den kommunala konsumentvägledningen för att förebygga överskuldssättning och privatekonomiska problem.

Vi motsätter oss regeringens nedskärningar på konsumentområdet. Det är angeläget att det civila samhällets organisationer fortsatt ges möjlighet att främja konsumenternas intressen och bidra till standardiseringsarbeten. Miljöpartiet inte enbart återinför medel

till det civila samhällets organisationer – utan höjer även medlen till 20 miljoner kronor för 2026.

För att ge människor möjlighet att välja ett mer klimatsmart resande behöver kollektiva resesätt som exempelvis tåg bli enklare att välja. Vi anser att man behöver införa krav på anslutning till en gemensam konkurrensneutral plattform för biljettförsäljning för kollektivtrafikresenärer för en ökad tillgång till biljetter från alla olika utförare.

17.3 Målet för konsumentpolitiken

Målet för konsumentpolitiken är en trygg och väl fungerande konsumentmarknad och en ekonomiskt och ekologiskt hållbar konsumtion inom planetens gränser. Det ska vara lätt att göra rätt. Greenwashing ska motverkas så att seriösa företag premieras och konsumenter får det de har utlovats.

18 En grön feministisk utrikespolitik

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Bistånd 1 % av BNI	19 100
- Varav extra kärnstöd FN	900
- Varav extra medel till utvecklingsforskning	705
Främjandepaket fred, säkerhet och rättvisa	88

18.1 Stärk Sveriges arbete för fred, säkerhet och rättvisa

Sverige ska vara en ledande aktör i det internationella arbetet för fred och säkerhet. I en värld med ökande geopolitiska spänningar måste vi verka för att förebygga och hantera konflikter innan de trappas upp. Därför satsar vi 88 miljoner kronor på att stärka Sveriges internationella arbete för fred, säkerhet och rättvisa, varav 7 miljoner kronor riktas i permanent satsning till Utrikesdepartementets freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet.

Sverige har ett ansvar att stötta fria medier, opposition och demokrati rörelser – även de som verkar i exil. Vi föreslår en förstärkning med 15 miljoner kronor till Svenska institutets arbete med att stödja civilsamhällesorganisationer, inklusive arbete för belarusisk kultur och samarbete runt Östersjön.

Vi behöver också stå rustade för framtidens utmaningar. Ryssland har hotat att använda kärnvapen mot Ukraina. Utvecklingen av nya vapensystem, inklusive autonoma vapen och kemiska vapen, går i en rasande takt. Svensk forskning om nedrustning och icke-spridning måste öka. Vi satsar 11 miljoner kronor för att stärka forskningen via anslag till bl.a. Alva Myrdal-centrum för kärnvapennedrustning, FOI:s CBRN-verksamhet och andra projekt, både i Sverige och utomlands, som genomförs på området.

Inför 2024 kapade regeringen det statliga ekonomiska stöd som i hundra år getts till svenska organisationer inom civilsamhället som arbetar för fred och nedrustning. Flera av dessa organisationer utför också ett oerhört viktigt arbete i att främja dialog och fredsbyggande internationellt. I en tid med ett försämrat säkerhetspolitiskt läge är det freds-

främjande arbetet än viktigare. Vi anser att det är motiverat att inte bara återställa utan dubblera stödet till fredsorganisationerna till 40 miljoner kronor.

18.1.1 Stöd till internationella domstolar

I takt med en ökad konfliktnivå i världen har antalet folkrättsbrott också ökat, samtidigt som respekten för de internationella domstolarna minskar. Det är därför avgörande att vi kraftfullt stödjer dem som arbetar för att granska, motverka och ställa ansvariga till svars.

Särskilt allvarig blir situationen när maktledare som USA:s president Trump aktivt drar in sitt stöd till internationella domstolar. USA:s sanktioner mot ICC har hämmat domstolens arbete, då personal och samarbetspartners har dragit sig ur eller begränsat sin samverkan av rädsla för repressalier. Sådana drag mot internationella domstolar utgör ett allvarligt hot mot folkrätten och rättssäkerheten. Därför vill vi i budgeten säkerställa att Sverige markerar sitt starka stöd för global rättvisa och ansvarstagande genom att tillföra 15 miljoner kronor till Internationella brottmålsdomstolen (ICC), Internationella domstolen för havsrätten (ITLOS) samt Permanenta skiljedomstolen (PCA). Bidraget syftar till att stärka deras möjlighet att driva rättsliga processer oberoende av politiska påtryckningar, att tillhandahålla nödvändiga resurser för utredningar och domar samt att skydda personal och samarbetsorganisationer som drabbas av repressalier såsom sanktioner eller trakasserier.

18.2 Utvecklingssamarbete för en rättvis värld

Behovet av ett rättvist och verkningsfullt utvecklingssamarbete är större än någonsin. På kort tid har det globala biståndet från OECD-Dacs medlemsländer istället halverats och förändrats i grunden.

Nu måste Sverige visa ledarskap. I en tid där konflikter och ojämlikhet ökar i världen samtidigt som demokrati och mänskliga rättigheter backar är ett starkt bistånd inte bara ett solidariskt åtagande – det är en säkerhetspolitisk investering.

I Miljöpartiets budget återinför vi målet om att svenskt bistånd ska uppgå till minst en procent av BNI. Det är en helt avgörande investering för att främja en global rättvis omställning. Grundläggande principer om fattigdomsbekämpning, mänskliga rättigheter, miljöhänsyn och jämställdhet ska styra svenskt utvecklingssamarbete. Genom att öka klimatbiståndet stöttar vi utvecklingsländer i både deras ekonomiska utveckling och genomförande av Parisavtalet. Skydd av skog och hav, inklusive rättvist genomförande av målet att skydda minst 30 procent av både land- och havsområden, kräver långsiktig och rättvis finansiering.

Sverige ska ha ett starkt kärnstöd till FN. Sverige har historiskt varit en stark och pålitlig partner till FN och dess fackorgan, ett förtroende som tyvärr försvagats genom de senaste årens neddragningar i det svenska kärnstödet till centrala FN-organ såsom UNRWA, UN Women, UNDP, UNFPA och UNAIDS. Det är en utveckling som riskerar att kraftigt försämra FN:s möjligheter att agera snabbt och effektivt vid kriser, samt att upprätthålla sitt långsiktiga normativa arbete och arbetet med att bygga upp motståndskraftiga samhällen genom satsningar på hälsa, utbildning, klimatanpassning, infrastruktur, jämställdhet och fredsbyggande. Miljöpartiet anser att Sverige omedelbart bör återupprätta och stärka det flexibla kärnstödet till FN-organ, och vi avsätter 900 miljoner för detta.

Sverige har länge varit en ledande aktör inom forskningsbistånd, vilket stärkt forskningsmiljöer i samarbetsländer, byggt lokal expertis och gett resultat som nya läkemedel

och regionalt miljösamarbete. Men regeringens nedskärningar har slagit hårt: Sidas forskningsstöd har mer än halverats, viktiga samarbeten har pausats och Sverige har tappat i trovärdighet som partner. Vi avsätter därför 705 miljoner kronor till utvecklingsforskningen, fördelat mellan Sidas forskningssamarbete och Vetenskapsrådet.

19 Utbildning och forskning i världsklass

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2026
Utbildning och forskning i världsklass	3 481
Mer resurser till skola och förskola	2 050
Fler barn mer tid på förskola och fritids	750
Mer resurser till högre utbildning och forskning	445
Omställningsstudiestödet	36
Tillgång till CSN för ukrainska flyktingar	200

19.1 Mer resurser och stärkt likvärdighet i skola och förskola

Ett stopp för vinstutdelningen är helt nödvändigt eftersom det ökar segregationen och ojämlikheten mellan skolor. Skolans syfte ska alltid vara utbildning – aldrig vinst. Därför hör aktiebolag med vinstsyfte inte hemma i skolan.

Staten måste fortsätta rikta resurser för att öka likvärdigheten i skola och fritidshem över hela landet. Svensk skola ska vara en skola för alla och staten måste ta ett större ansvar för en likvärdig skola med stark kunskapsutveckling. Sambandet mellan skolmisslyckanden och fattigdom, utanförskap och kriminalitet är starkt och väl belagt i forskningen. Vi gör hela samhället en otjänst när vi sparar på skolorna. Miljöpartiet ökar därför anslaget för likvärdighet och kunskapsutveckling med 1,5 miljarder kronor under 2026. För förskolan skjuter vi till 500 miljoner kronor för kvalitetshöjande åtgärder.

Skolan ska vara en inkluderande miljö och ge förutsättningar till alla barn att lära sig och få kunskap. Vi välkomnar regeringens satsning på elevhälsan men ser det som viktigt att rejält kunna öka personaltätheten för kuratorer. Vi fördelar 80 miljoner kronor till detta.

När Miljöpartiet satt i regeringen tillförde vi medel för höjda lärarlöner. Detta är en viktig fråga för att höja lärarnas status. Ytterligare en viktig fråga är att ge förutsättningar för vidareutbildning. Vi lägger 50 miljoner kronor årligen 2026–2028 för satsningar på vidareutbildning av obehöriga lärare (VAL) samt särskilda medel för att de med utländsk examen ska kunna få nödvändig kompetens för svensk skola. Undervisning ska bedrivas av legitimerade lärare.

19.2 Fler barn ska kunna gå mer på förskola och fritids

Miljöpartiet vill att fler barn ska gå i förskolan. Vi anser att förskolan är en rättighet för barnen snarare än ett stöd till föräldrarna. Vi vet att deltagande i förskolan har betydelse för barnets framtida skolresultat. I Sverige går idag nästan alla barn i förskola, men bland de barn som inte deltar kommer en större andel från familjer som bor i områden

med stora socioekonomiska utmaningar, ofta med annat modersmål än svenska. Vi vill höja minimigränsen för rätten till allmän förskola till 20 timmar i veckan, för barn vars föräldrar är sjukskrivna eller arbetslösa. Barn ska inte ryckas upp från sin pedagogiska omsorg bara för att föräldern blir arbetslös.

Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan. Det ger barnet stöd i lärandet och både social och språklig träning. Fritids kan fylla en viktig roll i att stötta de barn som har tuffast förutsättningar att klara skolan. Men de som har störst nytta av fritids saknar ofta rätten att gå där. Ett barn med långtidsarbetslösa föräldrar eller som av andra skäl befinner sig i en utsatt miljö riskerar att gå miste om fritidshemmets stöd eftersom det idag bara är barn vars föräldrar arbetar som har rätt till fritids. Miljöpartiet vill ge alla barn rätt till mer fritids och förskola och tillför 750 miljoner kronor årligen 2026–2028.

Vi vill även att alla barn som inte går i förskolan aktivt ska erbjudas en förskoleplats från två års ålder och att kommunerna ska följa upp de barn som inte tar del av förskolan.

19.3 Mer resurser till högre utbildning och forskning

Sverige ska vara ett land där alla har möjlighet till livslångt lärande. Vår ställning som kunskapsnation bygger på en välutbildad befolkning och på forskning av hög kvalitet. Idag pågår en orimlig urholkning av lärosätenas finansiering genom produktivitetsavdraget som gör att finansieringen krymper. Det leder till färre undervisningstimmar för studenterna, och lärare och forskare som ska producera mer världsledande forskning på kortare tid. Miljöpartiet avskaffar produktivitetsavdraget och tillför lärosätena 400 miljoner år 2026, 410 miljoner år 2027 och 420 miljoner år 2028 utöver regeringens budget.

Läkarutbildningen är viktig för kompetensförsörjningen av läkare och för klinisk forskning runt om i landet. För Miljöpartiet är det självklart att samtliga lärosäten och regioner där den verksamhetsförlagda utbildningen och kliniska forskningen äger rum har lika villkor. För Örebro universitet beräknas ersättningen på 366 helårsstudenter för 2026, när det prognosticerade antalet är ungefär dubbelt så många. Det innebär att Örebro universitet förlorar drygt 20 miljoner kronor varje år jämfört med övriga lärosäten. Miljöpartiet rättar till detta och tillför 20 miljoner i permanent anslag.

Vi avsätter också 20 miljoner kronor för att återställa nivåerna kring studentinflytande, genom stöd till den kårverksamhet som regeringen satt på svältkur. Vi vill erbjuda fler anhöriga ytterligare timmar för teckenspråksutbildning genom en riktad satsning på 5 miljoner kronor årligen 2026–2028 för att påbörja en utbyggnad av utbildningen i teckenspråk för hörande föräldrar som får döva barn.

19.4 Alla ska kunna studera och vidareutbilda sig

Alla ska kunna studera på högskola eller universitet oavsett var man kommer ifrån i samhället och i landet. Miljöpartiet vill göra det enklare att ta steget att studera vidare genom att förbättra studenters bostadssituation och ekonomiska trygghet. Den som väljer att studera vidare ska kunna klara sig ekonomiskt. För Miljöpartiet är det viktigt att understryka att studiestödet även ska utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och bidra till ökad social rättvisa.

Studenter är en grupp med mycket små ekonomiska marginaler och den ekonomiska stressen påverkar många studenter negativt. Miljöpartiet gör flera satsningar som under-

lättnad för att kunna studera. När Miljöpartiet satt i regering drev vi igenom en höjning av studiebidraget med 300 kronor i månaden och såg till att studenter med särskilda skäl får sjukskriva sig på deltid. Vi vill jobba vidare för att alla studenter ska omfattas av a-kassa och sjukförsäkring på samma villkor som de som yrkesarbetar.

Miljöpartiet satsar nu 1 miljard kronor årligen för att kunna höja studiemedlet med ytterligare 300 kronor per månad. Denna höjning skapar bättre förutsättningar för att fler ska välja att vidareutbilda sig och för att klara sig ekonomiskt. Bidragsdelen i studiemedlet har länge släpat efter prisutvecklingen och ensamboende studenthushåll tillhör en grupp som har drabbats hårt av den höga inflationen.

Miljöpartiet anser även att nivån på studiebidraget för elever på gymnasiet ska höjas med 350 kronor i månaden och dessutom skyddas genom att indexeras, på samma sätt som vi föreslår att barnbidraget ska värdesäkras.

Omställningsstudiestödet är en viktig reform som Miljöpartiet införde när vi satt i regering. Vi tillför nödvändiga medel för att CSN ska hinna hantera ansökningar för omställningsstudiestödet.

19.5 Ukrainska flyktingars tillgång till CSN

Flyktingar från Ukraina som har uppehållstillstånd med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet har inte rätt att få studiestöd (studiebidrag och studielån) från CSN. Vi vill ge ukrainska flyktingar tillgång till CSN och anslår 200 miljoner kronor ytterligare 2026.

20 En stark och livskraftig demokrati

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Summa	478
Åtgärder för att stärka demokratin och mänskliga rättigheter	100
Arbete mot rasism, hot och hat	65
Tillgänglig service i hela landet	140
Nationella minoriteter och urfolket samerna	188

20.1 Åtgärder för att stärka demokratin

Arbetet för att värna och stärka vårt fria och öppna samhälle måste ständigt fortsätta – vi får aldrig ta vår demokrati för given. För att skydda våra demokratiska grundvalar vill Miljöpartiet till exempel göra det svårare att genomföra grundlagsändringar, skydda oberoende medier i hela landet och stärka domstolarnas oberoende. Vi vill också att fler ska engagera sig i demokratin, så att den är stark och motståndskraftig. Ett system med nationella medborgarinitiativ bör inrättas och unga bör i högre utsträckning få möjlighet att vara med och påverka. Vi vill sänka rösträttsåldern vid allmänna val från 18 år till 16 år, i ett första steg på prov i svenska kommuner. Vi vill också genomföra flera av de förslag som föreslås av kommittén *Demokratin 100 år*, bland annat att inrätta en nationell demokratifunktion och ge länsstyrelserna ett demokratifrämjande uppdrag. Vi

tillför 8 miljoner kronor för inrättandet av demokratifunktionen och 6 miljoner kronor för det demokratifrämjande uppdraget.

Samtidigt som vi arbetar för att stärka demokratin, måste vi också skydda demokratin. Hat och hot är ett stort hinder för journalister, forskare och föreningsliv och leder i värsta fall till att opinionsbildare och experter tystas på grund av rädsla att bli utsatt. Här behövs ett samlat strategiskt arbete som kombinerar ett stärkt rättsväsende och stöd till det civila samhället samt krav på de globala plattformsföretagen. En ny samlad strategi för ökad motståndskraft mot desinformation och näthat behövs. Vi vill att handlingsplanen *Till det fria ordets försvar* uppdateras så att den i högre utsträckning omfattar civilsamhället. För det ändamålet satsar vi 3 miljoner.

En grundläggande del i demokratin är skyddet och respekten för mänskliga rättigheter. På flera håll i världen pressas demokratiska framsteg tillbaka, yttrandefriheten begränsas och mänskliga rättigheter kränks. Det är uppenbart att vi aldrig kan ta våra demokratiska principer för givet. Institutet för mänskliga rättigheter är en central aktör för att fortsätta stärka och skydda dessa principer i Sverige. Genom att granska myndigheter, påpeka brister och ge regeringen oberoende råd säkerställs att mänskliga rättigheter säkerställs i praktiken. Miljöpartiet var drivande i att inrätta institutet och för att säkerställa dess långsiktiga existens och oberoende vill vi grundlagsskydda institutets uppgifter och ledningsform. För arbetet med att främja, skydda och övervaka efterlevnaden av mänskliga rättigheter i Sverige tillför vi institutet 23 miljoner kronor 2026, 24 miljoner kronor 2027 och 25 miljoner kronor 2028.

20.2 Ett starkt mediestöd och förbättrad medie- och informationskunnighet för en levande demokrati

En fri, mångfaldig och självständig mediesektor är en grundpelare i demokratin. När informationsflöden koncentreras till ett fåtal aktörer hotas både yttrandefriheten och människors rätt att ta del av olika perspektiv. Miljöpartiet ser därför ett starkt mediestöd som en demokratisk investering. Det handlar om att ge utrymme för allsidig nyhetsförmedling, små redaktioner, lokala nyhetsförmedlare och alternativa röster som annars riskerar att trängas undan av marknadskrafterna. Vi vill ytterligare stärka förutsättningarna för oberoende, granskande journalistik och fortsätta bygga bort lokalområden med svag journalistisk bevakning. Vi skjuter därför till 50 miljoner kronor i ökade medel till mediestöd.

I en tid då desinformation, påverkanskampanjer, snabba nyhetsflöden och AI allt mer påtagligt är del av den digitala miljön är förmågan att kritiskt analysera information och olika källor viktigare än någonsin tidigare. Medborgare som förstår hur information sprids kan skilja mellan fakta och åsikt och navigera i informationsflödet, står bättre rustade mot krafter som vill underminera demokratin. Miljöpartiet vill förbättra samordningen av medie- och informationskunnighetsfrågor (MIK) mellan samhällets olika sektorer. Vi behöver också stärka medie- och informationskunnigheten i befolkningen, vilket inkluderar både text- och bildanalys. Som ett naturligt nästa steg anser Miljöpartiet att en nationell strategi för stärkt motståndskraft mot desinformation och propaganda ska tas fram så att medie- och informationskunnigheten kan stärkas. Ett sådant arbete måste ske i nära samarbete med de aktörer som påverkas i störst mån. För det ändamålet anslår vi 10 miljoner kronor.

20.3 Antirasism, hot och hat

Vi ser hur misstänkliggörandet mot individer och grupper ökar i vårt samhälle och olika typer av rasism blommar upp, bland annat till följd av kriget mellan Israel och Palestina. Judar, muslimer och transpersoner är några av de grupper som fått utstå ökat hat och hot under året. Även arbetet mot funkofofi och afrofofi kräver fortsatta kraftfulla åtgärder. För att förstärka arbetet mot rasism, främlingsfientlighet och diskriminering tillför vi 10 miljoner årligen. Vi utökar också stödet till dem som utsatts för olika typer av hat, genom att inrätta en nationell stömlinje för hatbrott. I dagsläget är det många som utsätts för hatbrott som inte vågar göra en polisanmälan. Därför behövs en stömlinje, bemannad med erfaren och kunnig personal, som kan erbjuda såväl stöd som vägledning för alla typer av hatbrott. Vi avsätter 5 miljoner för en nationell stömlinje.

Regeringen har gjort satsningar för att bekämpa antisemitism, vilket är ett bra och viktigt steg. Samtidigt måste vi också fokusera på andra former av rasism och diskriminering. Med tanke på den aktuella situationen i omvärlden, är insatser mot islamofobi särskilt angelägna. I samma anda gör regeringen en satsning på ökad kunskap om förintelsen genom utökade stöd till Forum för levande historia – något vi välkomnar. Men vi ser också att Forum för levande historia bör få ett utökat uppdrag att bidra till att öka medie- och informationskunnigheten och motverka ökad rasism och hatbrott. Vi avsätter 50 miljoner för detta ändamål.

20.4 Tillgång till statlig service i hela landet

En grundläggande förutsättning för en hållbar samhällsutveckling är tillgången till offentlig och kommersiell service. Regeringen har tidigare gjort stora nedskärningar i finansieringen av Statens servicekontor; i år tillför regeringen ytterligare medel men det kompenseras inte för tidigare neddragningar. Därför lägger vi 40 miljoner kronor extra till Statens servicecenter.

För att ytterligare stärka medborgares åtkomst till offentlig service vill Miljöpartiet göra en satsning både för att bidra till att etablera medborgarkontor i de kommuner som är i behov och för att utveckla studiecirklar och hubbar där medborgarkontoren förslagsvis kan utgöra ett nav. Satsningen behöver bli märkbar i hela landet. För många som genomgår samhällsorientering blir kunskapen ofta fragmenterad. I många fall råder det brist på både information om och möjligheter att fånga upp missad kunskap. Miljöpartiet ser det som oerhört viktigt att människor ska ha en given plats att vända sig till när de behöver hjälp, men även en möjlighet att individanpassa och tillsammans med andra utveckla sin kunskap om det svenska samhället. Av 290 kommuner svarar 99 stycken att de inte har ett medborgarkontor; för 41 kommuner saknas information. Vi avsätter 100 miljoner årligen i detta syfte.

20.5 Långsiktiga satsningar för nationella minoriteter

I förra årets budgetproposition stod det klart att regeringen slopar den språksatsning på 90 miljoner som Miljöpartiet genomförde i regering. Det innebär bland annat en halvering av statsbidraget till organisationer som representerar nationella minoriteter samt att stödet till Sametingets och Isofs språkcentrum nästan helt utraderas. Dessutom sänkte regeringen statsbidraget till kommuner och regioner som ingår i förvaltningsområden

med flera miljoner. Det är skamligt. Regeringens minoritetspolitik är inget annat än stora nedskärningar på alla områden – vilket kommer få stora konsekvenser för lång tid framöver. Det är uppenbart att med mindre resurser kommer färre barn och vuxna som tillhör en nationell minoritet kunna tillvarata sina rättigheter genom att utveckla eller återta sitt språk och sin kulturella identitet. Det kommer dessutom innebära minskad synlighet och kunskap om de nationella minoriteterna bland majoritetsbefolkningen – vilket vi vet riskerar att leda till ännu hårdare klimat och minskad acceptans för minoriteter.

Miljöpartiet vet att det krävs en stark och långsiktig finansiering för att säkra minoritetsspråkens och minoritetskulturernas egenmakt och överlevnad. Vi vill därför göra finansieringen till de nationella minoriteterna permanent. Barn och unga ska ha möjlighet att lära sig sitt minoritetsspråk; judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och samer som vill återta sitt språk och sin kultur ska kunna det; de nationella minoriteternas organisationer behöver utökat stöd och de nationella minoriteternas kultur och historia ska synliggöras för fler. Miljöpartiet tillför en permanent förstärkning på 100 miljoner kronor om året till de nationella minoriteterna. Vi föreslår att en del av denna förstärkning går till att återställa stödet till de organisationer som företräder nationella minoriteter samt Isofs och Sametingets språkcentrum samt Sami Giellagáldu. Vidare tillför vi 13 miljoner årligen för att återställa stödet till kommuner och regioner i förvaltningsområdet. Vi föreslår även att 15 miljoner avsätts för åtgärder för att stärka judiskt liv i Sverige.

Den långsiktiga strategin för romsk inkludering som antogs 2012 måste ges långsiktig och tillräcklig finansiering. Regeringens ansträngningar för att förverkliga strategin lyser tyvärr med sin frånvaro – det blev inte minst tydligt i förra årets budget när man slog ihop anslagen för nationella minoriteter och romsk inkludering. Till exempel hade Statens skolverk och Socialstyrelsen, som en del av den tidigare satsningen på nationella minoriteter, i uppdrag att ta fram utbildningar och göra dem tillgängliga för personer med romsk språk- och kulturkompetens för arbete inom förskola, förskoleklass, skola, fritidshem, vuxenutbildning, socialtjänst och hälso- och sjukvård. När Miljöpartiet satt i regering hade utbildningen ett självklart syfte i att bidra till romsk inkludering. Regeringen måste följa upp detta uppdrag. Inom ramen för strategin tillför Miljöpartiet ytterligare 10 miljoner kronor per år.

20.6 Stärkta insatser för urfolket samerna

Miljöpartiet står upp för samers rättigheter och för ett levande samiskt samhällsliv. Under vår tid i regering och nu som oppositionsparti har vi drivit på för högre ambitioner i politiken för det samiska folket och gör det fortsatt. Vi har fått mycket gjort men mycket mer återstår och behöver göras.

Som en del i att främja det samiska folkets självbestämmande och delaktighet behöver Sametingets organisation och mandat stärkas. I en översyn av Sametingets ledning, styrning och uppföljning har Statskontoret konstaterat att Sametinget inte hinner med sina uppgifter – delvis på grund av att regeringens styrning, beslut och finansiering begränsar Sametingets utrymme. Ytterligare åtaganden i konsultationsordningen innebär också en ökad belastning på Sametinget. För att stärka Sametingets verksamhet höjer Miljöpartiet ramanslaget med ytterligare 50 miljoner kronor årligen.

Som ett led i att stärka Sametinget bör arbetet med en samisk parlamentsbyggnad påskyndas. Det finns ett starkt demokratiskt värde i att Sveriges andra folkvalda parlament får sin egen parlamentsbyggnad. Frågan har diskuterats i mer än trettio år och fortfarande

finns ingen parlamentsbyggnad på plats, trots påtryckningar från Sametinget. Miljöpartiet uppmanar regeringen att ge Statens fastighetsverk i uppdrag att fortsätta med förstudien och projekteringen av parlamentsbyggnaden. Vi föreslår att förstudie och projektering finansieras inom vår föreslagna satsning.

För att möjliggöra samiskt självbestämmande på kulturområdet behöver processen med repatriering av ceremoniella och traditionella föremål prioriteras. Miljöpartiet vill ge Sametinget i uppdrag att tillsätta en samordnande funktion för att kunna hantera processerna med återbördande av samiska kvarlevor och föremål, i linje med de förslag som presenterades av Riksantikvarieämbetet 2024. En del i det uppdraget kan vara att vidare utreda hur samiska ceremoniella föremål ska kunna återbördas till Sápmi på ett tillfredsställande sätt. Vi föreslår att 2,5 miljoner kronor av Sametingets ramanslag ska bekosta inrättandet av en samordnande funktion samt själva repatrieringsprocesserna.

21 En levande kultur och starkt civilsamhälle

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
En levande kultur och starkt civilsamhälle	2 405
Stöd till kulturens infrastruktur och lokaler	80
Stärkta villkor för kulturarbetare	140
Kyrkoantikvariesatsning	20
Stärkt regional kultur	147
Filmfond	300
Stöd till biblioteken	150
Stärkt kulturskola	200
Kulturell allemansrätt	300
Nationella minoriteters kultur	18
Stöd till friluftorganisationer	100
Stöd till idrottsrörelsen	130
Stöd till studieförbund, folkhögskolor, trossamfund, ungdomsorganisationer och ideell sektor	770

21.1 En ambitiös kulturbudget

Kultursverige just nu står vid en kritisk punkt. Ett trefaldigt slag mot kulturen har lett till att situationen nu hotar att utarma ett redan skakat Kultursverige. Det första slaget kom med spridningen av covid-19 och utbredningen av pandemin som innebar en kraftig och oväntad inbromsning. Nästa slag kom med lågkonjunkturen och den höga inflationen som fick verksamhetskostnaderna att rusa. Det tredje slaget kom med Tidöregeringens kraftiga åtstramningar som på bred front har drabbat hela kultursektorn.

I Miljöpartiets budget resonerar vi på annat sätt, och istället för att stå på bromsen vill vi låta kulturlivet gasa ut ur kurvan för att skapa goda förutsättningar för ett starkt och oberoende kulturliv i hela Sverige, med hållbara förutsättningar för kulturarbetare.

När Miljöpartiet satt i regeringen räknades anslag upp automatiskt i takt med kostnadsutvecklingen. Detta har regeringen tagit bort, vilket utsätter både regionala och statliga

kulturinstitutioner för hårda besparingskrav. Miljöpartiet vill återinföra automatisk uppräkning och avsätter medel för både statliga och regionala institutioner för att kompensera för den nedskärning som regeringen gjort.

Miljöpartiet avsätter 18 miljoner till stärkt kulturstöd till nationella minoriteter. Detta inkluderar 8 miljoner kronor mer årligen 2026–2028 för att göra Giron Sámi Teáhter till samisk nationalscen. Giron Sámi Teáhters uppdrag är att producera professionell scenkonst med samisk kultur som grund och främja de samiska språken. Ett nationellt uppdrag stärker samisk scenkonst till gagn för både Sápmi och det svenska majoritetssamhället. Vi avsätter också 20 miljoner till kyrkoantikvariskt stöd.

21.2 Bättre villkor för kulturarbetare

Miljöpartiet prioriterar bättre villkor för kulturarbetare. Miljöpartiet satsar 147 miljoner på regional kultur och kultursamverkansmodellen. Miljöpartiet vill tillföra 30 miljoner kronor mer årligen 2026–2028 till konstnärsstöd och ersättningar. De professionella konstnärerna är själva grunden för ett levande kulturliv. Den konstnärliga utvecklingen är beroende av att professionella konstnärer och kulturskapare har möjlighet att arbeta under rimliga villkor i hela landet. Kulturlivet måste i högre utsträckning fungera som en trygg arbetsmarknad.

Miljöpartiet föreslår att stärka den fria scenkonsten med 30 miljoner kronor årligen. Musik- och scenkonstområdet brottas med ökade kostnader för lokaler, utrustning och personal samtidigt som stöden inte följt utvecklingen. Detta hotar överlevnaden för många aktörer, och i förlängningen hotas tillgången till teater, dans, opera, cirkus och livemusik i hela landet. Vi skjuter också till 40 miljoner till den ideellt organiserade kulturen, såsom amatörteatrar, där Kulturrådet får ett särskilt uppdrag för detta ändamål. Ett särskilt projektbidrag till musikarrangörer på 20 miljoner underlättar tillgången till lokaler, att främja samarbeten och bidra till ökad geografisk spridning av musikscener. Utan förstärkningen riskerar fria grupper att tvingas lägga ner, vilket skulle radera en viktig del av kulturens infrastruktur som är svår att bygga upp igen.

Miljöpartiet vill tillföra 10 miljoner kronor mer årligen till konstnärsallianserna. Allianserna är ett framgångsrikt verktyg för att ge frilansande konstnärer trygghet, kompetensutveckling och möjlighet till konstnärligt arbete. Tillskottet säkerställer att nivån upprätthålls över tid och inte lakas ur till följd av inflationen. Vi skjuter också till 30 miljoner till fristäder för hotade journalister, konstnärer och författare.

21.3 Kulturell allemansrätt, bibliotek och stärkt kulturskola

Alla barn har rätt till kultur – att själva få skapa, möta professionell kultur och växa genom estetiska uttryck. Därför vill vi införa en kulturell allemansrätt för barn och unga.

Vi satsar 200 miljoner kronor extra på att stärka kulturskolan och inför en kulturskolelag som säkrar kvalitet, bredd och långsiktiga förutsättningar i hela landet, vilket också gör att kulturskolan kan nå ut till fler barn.

Vi vill säkra en kulturgaranti i skolan för att långsiktigt stärka både barns uppväxtvillkor och hela Sveriges kulturliv. Vi behöver kartlägga nuläget och återinföra estetiska ämnen som obligatoriska i gymnasiet. 300 miljoner kronor satsar vi på detta, vilket tillsammans med kulturskolans förstärkning blir en halv miljard till barns rätt till kultur. Därtill satsar vi 150 miljoner på stärkta och mer tillgängliga folkbibliotek.

21.4 Filmfond och stärkt kulturnäring

Miljöpartiet vill tillföra 300 miljoner kronor mer årligen till filmsektorn, genom en ny filmfond i enlighet med förslagen i SOU 2025:24, reformer för ett starkare filmland. Miljöpartiet vill även sänka momsen på biobesök till 6 % i linje med den moms som gäller för annan kulturverksamhet.

Filmfonden finansieras genom en avgift om 10 % som läggs på biobiljetter och genom den avgift som läggs på strömningstjänster. Tillsammans beräknas dessa avgifter inbringa 200 miljoner kronor om året. Det krävs också ett tillskott i kulturbudgeten för att inte filmfonden ska ske på bekostnad av befintligt stöd. Filmfonden får fördela ett reformerat produktionsincitament, publikrelaterat stöd, stöd till vissa större filmproduktioner samt finansiera branschgemensam verksamhet. Ett starkare filmstöd säkrar produktion, distribution och tillgång till svensk film. Det gynnar kvalitet, mångfald och exportmöjligheter.

Miljöpartiet stärker också scenkonsten, bild och form, musikarrangörer och icke-statliga kulturlokaler med särskilda satsningar.

21.5 Civilsamhället

Nedskärningarna i civilsamhället är ett hårt slag mot bildningen, integrationen, det fria tänkandet och ytterst demokratin. I civilsamhället och inom folkbildningen möts människor med vitt skilda bakgrunder och förutsättningar och får möjlighet att växa och förbättra sitt lokalsamhälle samtidigt som man övar på demokratiskt beslutsfattande. Politiken har ett ansvar att göra det så lätt som möjligt för människor att ge av sin tid och energi till det gemensamma – det ansvaret är Miljöpartiet beredda att axla.

Vi satsar 500 miljoner mer än Tidöregeringen på studieförbunden och skjuter till 100 miljoner till folkhögskolorna. Vidare förstärker vi ungdomsrörelsen med 50 miljoner, avsätter 80 miljoner till insatser till ideella sektorn, och ytterligare 20 miljoner till trosamfund. Dessutom tilldelar vi 20 miljoner årligen till anslaget för bidrag till allmänna samlingslokaler, för att stärka civilsamhällets infrastruktur. Totalt satsar vi en miljard mer än regeringen på civilsamhället och idrottsrörelsen.

21.6 Idrottsrörelsen och friluftslivet

Vi avsätter 50 miljoner för att få fler att idrotta i områden med lägre socioekonomisk status. 30 miljoner avsätts för att stärka parasporten. Miljöpartiet avsätter 50 miljoner för att utbilda fler ledare över hela landet. Utan tillräckligt många ledare kan inte fler barn tas emot.

Friluftstrenden är stark i Sverige. Den ger jobb i hela landet och ser till att fler människor får komma ut och njuta av vår fantastiska natur. Det är bra för hälsan att komma ut och röra på sig, en motvikt till dagens stillasittande. Vi tycker att det är viktigt att fler får möjlighet att komma ut i naturen. Kunskaper om naturen och möjligheten att vistas i den ger förutsättningar för ett livslångt positivt välbefinnande. Naturens starkaste skydd är också människorna som älskar den. Friluftorganisationerna får ett tillskott på 100 miljoner utöver regeringens tilldelning för att fler ska kunna ta del av vår natur.

Eftersom Friluftsförbundet inte tävlar kan man inte ta del av statens stöd till idrott och motion. Därmed sätter dagens finansieringslösning stopp för att realisera denna folkhälsopotential. Miljöpartiet anser att regeringen bör åtgärda detta.

Vi vill också jämna ut skillnaderna mellan friluftsliv och idrott när det gäller sociala avgifter. Idag finns ett undantag i socialavgiftslagen som innebär att organisationer som är medlemmar i Riksidrottsförbundet kan engagera ledare upp till ett halvt basbelopp utan att behöva betala sociala avgifter för ledarens ersättning. Detta undantag gäller inte för de friluftslivsorganisationer som inte är medlemmar i Riksidrottsförbundet. Här menar vi att friluftslivsorganisationerna, som genomför likvärdiga ledarledda aktiviteter och som tydligt bidrar till folkhälsan, bör åtnjuta samma undantag som medlemmarna i Riksidrottsförbundet.

22 Brottsförebyggande arbete och trygghet

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Summa	1 380
Insatser för barn i riskzon och deras familjer	1 010
Stärk socialtjänstens förebyggande arbete	300
En ny myndighet mot segregation	70

22.1 Stärk upp Kriminalvården

Situationen på Sveriges häkten och anstalter är akut – överbeläggningar gör att risken för hot och våld ökar både för intagna och personal och den snabba expansionen riskerar att försämra vårdkvaliteten och det återfallsförebyggande arbetet. Kriminalvårdens egna beräkningar utifrån regeringens förda politik visar att antalet platser på häkten och anstalter behöver mer än dubbleras de kommande tio åren. Samtidigt ska bemanningstätheten kraftigt minska. Detta trots att hög personaltäthet med gedigen kunskap och erfarenhet är en förutsättning för att både minska återfall i kriminalitet och skapa en god miljö på häkten och anstalter för både personal och intagna.

Vi välkomnar att Kriminalvården får ytterligare medel till utökad kapacitet. Förutsättningarna för att Kriminalvården ska kunna växa, utvecklas och förbättras försämras däremot avsevärt med regeringens omfattande straffrättsreformer som kommer leda till att fängelserna fylls på i en snabbare takt än Kriminalvården rimligen kan hantera. Det är kontraproduktivt. Vi vill istället minska belastningen på anstalterna genom att till exempel låta fler avtjäna sitt straff genom elektronisk övervakning och stärka Kriminalvårdens förutsättningar att arbeta med rehabilitering och avhopparprogram så att färre återfaller i brott. Vi i Miljöpartiet står inte bakom regeringens förslag på ungdomsfängelser eller sänkningen av straffmyndighetsåldern till 13 år. Vi kommer närmare analysera de straffskärpningar regeringen föreslår – men kan redan nu säga att vi har en mycket restriktiv syn på så långtgående ändringar i synen på straff som nu föreslås.

För oss i Miljöpartiet är straff en viktig del av brottsbekämpningen. Genom åren har vi medverkat till att höja ett stort antal straff och gett rättsväsendet flera utökade verktyg för att bekämpa brott. I regering tog vi initiativ till fler än 60 straffskärpningar, bland annat för vapenbrott, våldtäkt och slopad straffrabatt för 18–20-åringar som begår allvarliga brott. Vi tillsatte även Gängbrottsutredningen, som tog fram förslag på flera

straffrättsliga åtgärder. Flera av dessa förslag, som skärpt straff för narkotikabrott och kriminalisering av att rekrytera unga in i gäng, gäller nu.

Enligt vår mening ska straff vara rimliga, proportionerliga och leda till ett liv bort från kriminalitet. Vi ser inte att regeringens förslag på skärpta straff, ungdomsfängelser och straffmyndighetsålder lever upp till det syftet. Många av de rättspolitiska förslag som regeringen nu lägger fram saknar stöd i forskning och har bemötts med omfattande kritik från fackförbund, forskare och civilsamhälle. Samtidigt är Kriminalvården i ett ansträngt läge och behöver utökat stöd för att finansiera utbyggnaden av häkten och anstalter, minska dubbelbeläggningar, anställa och utbilda mer personal och stärka intagnas möjlighet till rehabilitering och vård. Därför behåller vi regeringens föreslagna satsningar till Kriminalvården, men står inte bakom många av de åtgärder som regeringen föreslår att medlen ska finansiera.

22.2 Fler poliser

Under den förra mandatperioden påbörjades den största tillväxten av Polismyndigheten någonsin. Det arbetet måste nu fortsätta. Det behövs fler välutbildade poliser och fler civila handläggare, samtidigt som villkoren för dagens poliskår måste stärkas så att fler vill stanna i yrket. Det är viktigt att polisen har goda förutsättningar att arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande och för det behövs en ökad lokal polisiär närvaro i hela landet, inte minst i storstadsregionerna och i särskilt utsatta områden. Vi vill utbilda och anställa fler områdespoliser, som kan fokusera på att arbeta långsiktigt, bygga relationer och öka människors tillit för polis och rättsväsende. På så sätt ökar vi tryggheten på gator och torg, stärker polisens förmåga att förhindra och upptäcka brott och underlättar människors möjlighet att komma i kontakt med polisen. Vi anser att 500 miljoner kronor av anslaget till Polismyndigheten ska gå till att utbilda och anställa fler områdespoliser och mer civil personal.

22.3 Insatser för barn i riskzon

Vi måste bryta nyrekryteringen så att gängen slutar växa, annars kommer vi aldrig få bukt med våldet. Vi vet att barn under 15 år som utreds för allvarliga brott ofta har en omfattande problembild med flera riskfaktorer. En stor andel av dessa barn har till exempel en sedan tidigare ställd psykiatrisk diagnos, de har uppvisat hög aggressivitet och låg impuls-kontroll och har omfattande skolfrånvaro. Många har också vuxit upp i ett område med socioekonomiska utmaningar och bor med en ensamstående förälder eller en mamma eller pappa som saknar tillräcklig föräldraförmåga. Dessutom är närmare nio av tio barn redan kända av socialtjänsten innan de begår det första brottet. Det är helt uppenbart att nästan alla barn som begår brott tidigt i livet har uppvisat riskbeteenden för att rekryteras till kriminalitet och att både skola och socialtjänst har kännedom om detta. Det finns därmed stora möjligheter att fånga upp dessa barn och deras familjer redan innan det första brottet begås, genom bättre myndighetssamverkan och mer stöd till berörda familjer.

I Danmark har antalet gängkriminella minskat med en tredjedel på tio år. Det är däremot inte strängare straff, visitationszoner eller sänkt straffmyndighetsålder som gett den effekten. Forskare lyfter istället upp långsiktiga, sociala insatser som de starkast bidragande faktorerna. I Danmark används en modell som tidigt identifierar barn med olika riskfaktorer för att dras in i gängkriminalitet. De barn som ingår i modellen punkt-

markeras av socialarbetare, lärare och kontaktpersoner och ges uppföljande stöd och vägledning under flera år. Även i Sverige finns framgångsrika insatser för barn i riskzon, såsom det brottsförebyggande och individanpassade programmet Rätt kurva. Genom programmet identifierar polisen och Socialtjänsten barn som anses löpa stor risk att falla in i grov brottslighet och erbjuder barnet och familjen insatser för att skapa vägar bort från kriminalitet. Polismyndigheten driver redan programmet i sju lokalpolisområden och flera nya områden kommer att ansluta under året.

Miljöpartiet vill skynda på arbetet med att sprida och utveckla metoder för att tidigt fånga upp och stötta barn som riskerar att dras in i kriminalitet. Det är viktigt att staten är med och finansierar dessa metoder och att insatserna inte stannar vid tillfälliga projekt utan ges tillräckliga och långsiktiga resurser. Därför gör vi en storsatsning om en miljard kronor per år, för att nå resultat i det brottsförebyggande arbetet och få bukt med nyrekryteringen av barn och unga.

22.3.1 Utökat stöd till föräldrar och anhöriga

Antalet anhöriga till kriminella som söker stöd har genom åren ökat kraftigt, enligt Brottsofferjouren. Föräldrar, syskon, partners och andra närstående till personer i kriminalitet har behov av dels stöd för att hantera känslor av oro, skuld och skam, dels praktisk vägledning kring att till exempel vittna om eller anmäla brott. Anhöriga kan också leva med en hotbild och därför vara i behov av stöd i form av skyddat boende eller skyddade personuppgifter. Det är uppenbart att när en person är involverad i kriminalitet så påverkar det hela familjen. Staten måste ta ett större ansvar för att möta och stötta den här målgruppen, för att motverka ohälsa och oro hos anhöriga, erbjuda verktyg som i bästa fall kan motverka eller upptäcka brott samt skydda anhöriga.

Anhöriga som behöver stöd och rådgivning kan idag vända sig till Brottsofferjourens ideella verksamhet; anhöriga kan även vända sig till kommun och socialtjänst. Vi tycker att det riktade stödet till anhöriga behöver utökas ytterligare och föreslår därför att lämplig myndighet får i uppdrag att inrätta en nationell stödlinje. På så sätt kan stödet samordnas nationellt och vara likvärdigt över hela landet. För detta ändamål skjuter vi till 10 miljoner kronor årligen till en ny anslagspost.

22.4 Resurser till den största socialtjänstreformen på 50 år

I somras kom den nya socialtjänstlagen – den största socialpolitiska förändringen på nästan 50 år. Kommuner ska nu ställa om socialtjänsten till att vara mer tillgänglig, med uppdrag att arbeta mer förebyggande och kunskapsbaserat. Ambitionshöjningen är efterlängtd men kraftigt underfinansierad. Flera kommuner och särskilt mindre kommuner har redan påtalat att omställningen kräver mer medel, både till personal, kompetenshöjande insatser, stöd för implementeringen och bättre förutsättningar för planering. Socialchefsrapporten 2025, som facket Vision står bakom, visar att underfinansieringen av Socialtjänsten har fått katastrofala följder. För att klara budgeten har drygt en tredjedel av landets socialtjänster minskat personal, avvecklat verksamhet och infört mer restriktiva bedömningar. Åtta av tio socialchefer upplever att det är svårt att ge människor de stöd de har behov av och rätt till. Den ansträngda situationen drabbar inte minst socialtjänstens möjligheter att tidigt fånga upp unga som är på väg in i kriminalitet, enligt rapporten. Regeringens ovilja att satsa på det förebyggande sociala arbetet göder gängen.

För oss i Miljöpartiet är det uppenbart: om den nya socialtjänstlagen ska få det genomslag som är tänkt behövs utökade och långsiktiga medel. Personal måste få möjlighet att utbilda sig inom förebyggande metoder samtidigt som fler kunskapsbaserade metoder behöver tas fram inom socialtjänsten. Om vi satsar stort och långsiktigt nu, så kommer vi på sikt kunna spara pengar genom det förebyggande arbetet. Det handlar om att förhindra att barn och vuxna dras in i fattigdom, psykisk ohälsa, utanförskap eller kriminalitet. För att omställningen ska vara möjlig vill vi tillsätta ytterligare 300 miljoner kronor per år till Socialtjänsten.

22.5 En ny myndighet mot segregation

Segregation är ett stort samhällsproblem som kräver prioritering och ett samlat grepp från staten. Det skapar onödigt utsatthet och problem för både samhället och individen. Minskad segregation kan samtidigt minska behovet av vissa integrationsinsatser, och det är smartare och mer effektivt att bygga ett samhälle som fungerar för alla från början. Miljöpartiet anser att en ny myndighet mot segregation behöver inrättas. Vi avsätter 70 miljarder per år för detta ändamål. Myndigheten ska få möjlighet att genomföra omfattande analyser, stödja lokala initiativ och utveckla långsiktiga handlingsplaner i samarbete med kommuner och andra samhällsaktörer.

23 Migration och bättre mottagande

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026
Summa	
Korta ned handläggningstiderna hos Migrationsverket och migrationsdomstolarna	100
Bättre villkor för asylsökande och personer med tillfälligt skydd från Ukraina	543
Bättre mottagande av ensamkommande barn	90
Ta emot fler kvotflyktingar	300

23.1 Korta handläggningstiderna hos Migrationsverket och migrationsdomstolarna

Handläggningstiderna hos både Migrationsverket och migrationsdomstolarna har länge varit oacceptabelt långa. Justitieombudsmannen (JO) har vid flera tillfällen granskat Migrationsverkets handläggningstider. Vid granskningen som gjordes under 2022 konstaterades att handläggningen var långsam och passiv, särskilt i ärenden som rörde medborgarskap, anknytning och asyl. Då påtalade JO att myndigheten måste göra särskilda ansträngningar för att komma tillrätta med de långa handläggningstiderna. Sedan dess har det däremot fortsatt att komma in ett stort antal klagomål till JO om långa handläggningsärenden. JO inledde därför en ny granskning i början av 2024, som även den visade på ett fortsatt behov av stora ansträngningar från Migrationsverkets sida. Även migrationsdomstolarnas långa handläggningstider i asylmål har kritiserats, bland annat av Riksrevisionen, som i en granskning från 2022 visade att ytterst få mål avgörs inom

fyra månader. Den främsta orsaken till de långa väntetiderna är enligt Riksrevisionen brist på både ekonomiska medel och personella resurser.

Detta är en oacceptabel ordning. Utöver ökade ekonomiska kostnader kan orimligt långa handläggningstider leda till psykiskt lidande och brister i rättssäkerheten. Det riskerar även att försämra förutsättningarna för integrationen när människor lever i ovisshet kring om de kommer få stanna i Sverige eller inte och därmed möjligheterna att planera och investera i en framtid här. Vi föreslår att ytterligare 50 miljoner kronor årligen går till Migrationsverket respektive migrationsdomstolarna i syfte att anställa och utbilda mer personal så att handläggningstiderna kan kortas. Det är viktigt att personalens kompetens säkerställs och att handläggningstiderna inte kortas på bekostnad av rättssäkerheten.

23.2 Höjd dagersättning

Dagersättningen till asylsökande har inte ändrats sedan 1994, utan har legat på 71 kronor per dag för en ensamstående vuxen som bor på Migrationsverkets boende och själv betalar för sin mat. En familj med två vuxna och två små barn får drygt 196 kronor per dag eller ungefär 5 800 kronor i månaden. För trettio år sedan kanske den summan räckte för att bekosta sånt som mat, kläder, skor, tandvård, hygienartiklar, sjukvård och mediciner till en hel familj, men med stigande inflation och höjda priser är det inte längre rimligt. Sedan massflyktsdirektivet aktiverades förväntas dessutom flyktingar från Ukraina med rätt till dagersättning att klara sig på denna låga nivå – det kan vi inte acceptera.

Miljöpartiet vill höja dagersättningen till motsvarande nivå som riksnormen för försörjningsstöd, det vill säga ungefär 130 kronor per dag för en ensamstående vuxen. I syfte att höja dagersättningen för asylsökande och personer med tillfälligt skydd tillför vi 113 miljoner kronor 2026, 100 miljoner kronor 2027 och 90 miljoner kronor 2028.

23.3 Ge asylsökande rätt till sfi

För den som kommer ny till Sverige ska det finnas snabba vägar in i det svenska samhället. Att kunna det svenska språket är avgörande för möjligheten att få ett arbete, ägna sig åt studier eller i övrigt delta i samhällslivet. Miljöpartiet välkomnar att regeringen har föreslagit flera satsningar för att fler ska lära sig svenska. Vi anser dock att det behövs möjligheter till ännu tidigare språkinsatser; därför föreslår vi att svenska för invandrare (sfi) utökas så att det är tillgängligt även för asylsökande.

Idag erbjuds sfi bara till personer som fått besked om uppehållstillstånd. Asylsökande hänvisas istället till den mer begränsade språkutbildningen som ges av vissa studieförbund och frivilligorganisationer. Miljöpartiet menar att det hade varit till fördel för asylsökandes språkinläring och integration om även de gavs rätt till sfi. Sfi har bättre förutsättningar att erbjuda såväl språkutbildning som relevant samhällsinformation, studierna utgår från en tydlig kursplan och kan anpassas efter deltagarnas olika förutsättningar och utbildningsbakgrund. Det erbjuds dessutom i alla Sveriges kommuner.

För att ge alla asylsökande rätt till sfi tillför Miljöpartiet 160 miljoner kronor 2026, 170 miljoner kronor 2027 och 170 miljoner kronor 2028. Det är viktigt att säkerställa tillräckligt med utbildningsplatser och att sfi-lärarna har god kompetens. Det ska även finnas goda möjligheter att kombinera sfi med arbete och yrkesstudier.

23.4 Bättre mottagande av ensamkommande barn

Kostnaderna för kommuner och regioner har inte gått ner, snarare tvärtom. Trots detta har regeringen sänkt schablonersättningen till kommuner och regioner som tar emot ensamkommande barn. Miljöpartiet har upprepade gånger kritiserat det här beslutet, inte minst mot bakgrund av att kommunerna redan befinner sig i ett mycket ansträngt ekonomiskt läge. Det är obegripligt att regeringen i dagens ekonomiska läge gör bedömningen att kommunerna redan får tillräcklig ersättning för sina kostnader vid mottagande av ensamkommande. För att kompensera kommunernas kostnader tillför Miljöpartiet totalt 90 miljoner kronor 2026, 70 miljoner kronor 2027 och 40 miljoner kronor 2028.

23.5 Bättre villkor för ukrainska flyktingar

Migrationsverket måste fortsatt ges goda möjligheter att hantera mottagandet av personer med tillfälligt skydd från Ukraina. Vi står inte bakom Tidöpartiernas omläggning av migrationspolitiken, därför avvisar vi många av regeringens satsningar på migrationsområdet. Vi delar däremot regeringens bedömning om att säkerställa att den löpande verksamheten med att ta emot ukrainska flyktingar fungerar väl, därför behåller vi de medel till Migrationsverket som avser att täcka kostnaderna för att hantera mottagandet av personer med tillfälligt skydd.

Vi är däremot inte eniga med regeringen när det gäller frågan om folkbokföring för ukrainare. Förra året när EU fattade beslut om att förlänga massflyktsdirektivet till och med mars 2026 gjordes bedömningen i Sverige att de ukrainska flyktingar som vid det tillfället hade haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i två år eller mer skulle omfattas av folkbokföringslagen. Det större antal ukrainska flyktingar som kom till Sverige tidigt under kriget fick därmed möjlighet att folkbokföras enligt ”ordinarie” regler. De fick alltså i grunden samma rättigheter och skyldigheter som andra folkbokförda i Sverige, med rätt till bosättningsbaserade rättigheter och möjlighet att delta i etableringsprogram för ny-anlända. Samtidigt föreslog regeringen en ny lag som innebar att ukrainare som haft tillfälligt skydd i minst ett år skulle få folkbokföra sig, men denna grupp skulle undantas från bosättningsbaserade förmåner, såsom barnbidrag, bostadsbidrag, äldreförsörjning, assistansersättning och studiestöd. De ukrainska flyktingar med tillfälligt skydd som blivit folkbokförda i Sverige omfattas därmed av olika regelverk, beroende på hur länge de varit bosatta i Sverige.

Miljöpartiet är mycket kritiskt till regeringens orättvisa reglering. Vi vill att alla ukrainare ges samma möjlighet att få ta del av bosättningsbaserade förmåner. För detta ändamål tillför vi 270 miljoner kronor för 2026.

23.6 Stärkt rättssäkerhet och trygghet vid förvar

Miljöpartiet är kritiska till regeringens breda ansats att införa utökade tvångs- och kontrollåtgärder inne på förvaren, genom bland annat kroppsvisitationer, rumsvisitationer och övervakning av privata besök. Dessa åtgärder riskerar att få negativa effekter på de förvarstagnas välbefinnande och trygghet samt bryta ner förtroendet mellan personal och förvarstagna. Miljöpartiet motsätter sig också regeringens fokus på att utöka antalet förvarsplatser. Vi har på senare tid sett en utveckling där fler människor frihetsberövas

utan brottsmisstanke, ibland på godtyckliga grunder och under lång tid. Vi anser att mindre ingripande åtgärder, såsom uppsikt, bör användas i större utsträckning och i första hand. Detta skulle inte bara vara mer kostnadseffektivt utan också mer i linje med en human och rättssäker migrationspolitik.

Miljöpartiet ser behovet av att öka säkerheten och tryggheten på förvaren. Vid flera tillfällen har Migrationsverket och Justitieombudsmannen rapporterat om problem med införsel av till exempel droger och vapen. Detta är allvarliga uppgifter som innebär uppenbara risker för både förvarstagna och personal och måste åtgärdas. Vi står däremot inte bakom de åtgärder som regeringen föreslår och nu avsätter medel till. Vi vill istället rikta in åtgärderna mot det faktiska problemet – själva införseln av otillåtna föremål vid inpassering till förvaren. Vi anser att allmänna och effektiva kontroller vid inpassering, till exempel genom larmbågar och röntgenkontroller av väskor och jackor, skulle förebygga mycket av problematiken som Migrationsverket och JO uppmärksammat. Det kan dessutom anses som en mindre ingripande åtgärd i den personliga integriteten än till exempel manuell kroppsvisitation. Vi anser att denna typ av kontroll vid inpassering bör vara lika på alla förvar och för alla som tillträder förvaret, förvarstagna, besökare och personal. På så sätt blir kontrollen vid inpassering likvärdig för alla, samtidigt som behovet av de mest integritetskränkande åtgärderna minskar. Vi föreslår att finansieringen ska ske genom att prioritera om användningen av anslagna befintliga medel till 1:1 Migrationsverket och befintliga medel på 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål.

Ta emot fler kvotflyktingar

Kvotflyktingar tillhör de flyktingar som lever i störst utsatthet. UNHCR har upprepade gånger vädjat till EU-länderna om att uppfylla målet att vidarebosätta 40 000 kvotflyktingar, utan resultat. Regeringen har istället kraftigt minskat antalet kvotflyktingar – något vi djupt beklagar. Fler länder behöver ta ansvar för att ta emot flyktingar och vi vill att Sverige tillsammans med andra EU-länder förbinder sig att öka antalet kvotflyktingar.

Sverige bör vara en förebild för global solidaritet. Regeringen har kraftigt minskat antalet kvotflyktingar – något vi djupt beklagar. Fler länder behöver ta ett större ansvar för att ta emot skyddsbehövande och vi vill att Sverige tillsammans med andra EU-länder förbinder sig att öka antalet kvotflyktingar. Vi anslår 300 miljoner för 2026, 800 miljoner för 2027 och 1 100 miljoner för 2027 för att kunna öka antalet kvotflyktingar till 5 000.

24 Skatteförslag och finansiering

24.1 Egna skatteförslag

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026	2027	2028
Halverad moms på reparationer	–100	–100	–100
En mer progressiv kapitalbeskattning			
Höjd malus för nya bilar med stora koldioxidutsläpp	100	300	500
Tillfällig bankskatt	12 500		
Flygskatt	3 500	3 500	3 500
Grön skatteväxling i jordbruket	–2 200		
Antibiotikaskatt	835	835	835
Återinförd utfasning av jobbskatteavdraget och återinförd värnskatt	16 400	17 500	18 300
Sänkt moms på biobiljetter	–200	–200	–200
Sänkt skatt på el från fjärrvärme	–400	–400	–400
Återinför 60-öringen för mikroproduktion av förnybar el	–700	–700	–700
Höjd nivå i det gröna avdraget	–200	–200	–200
Slopad 500 kW-gräns för egenanvänd el	–30	–30	–30
Höjt pris på koldioxid	4 050	4 050	4 050

24.1.1 Halverad moms på reparationer

SD och regeringen valde i budgeten för 2023 att dubblera momsen på vissa reparationer. Miljöpartiet anser att vi måste bort från slit-och-släng-samhället varför reparationer bör uppmuntras. En övergång till ett mer hållbart samhälle och en hållbar ekonomi kräver att resurser används mer effektivt. Att gynna reparationstjänster är en viktig del i det arbetet eftersom det är mer resurseffektivt att laga och reparera varor än att köpa nytt. Att halvera momsen på reparationer av cyklar, hushållsapparater, skor, lädervaror, kläder och hushållslinne beräknas minska skatteintäkterna med 100 miljoner om året.

24.1.2 En mer progressiv beskattning av stora kapitalinnehav

Ägande och inkomster av kapital är mycket ojämnt fördelat. Regeringen har i två steg infört nya regler för investeringssparkonton som gynnar personer med höga inkomster och kapitalinnehav. Regeringens förslag har fått kritik av tunga instanser som Lagrådet, Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket. En mycket stor del av skattesänkningen på ISK kommer träffa personer som redan har stora innehav på sina ISK.

Miljöpartiet anser att sparande ska uppmuntras, men anser att regeringens förslag att skattebefria kapitalunderlag upp till 300 000 kronor är alltför omfattande och ökar ojämlikheten – dessutom till en hög offentligfinansiell kostnad. Vi anser att kapitalunderlag upp till 50 000 kronor ska vara skattebefriade för att gynna småsparare. För att göra kapitalbeskattningen mer rättvis och progressiv föreslår vi en ökad progressivitet i ISK-beskattningen. Förslaget väntas inbringa 11,2 miljarder kronor 2026.

24.1.3 Höjd malus för nya bilar med stora utsläpp

För att snabba på elektrifieringen av fordonsflottan föreslår Miljöpartiet att den så kallade malusen – den del av fordonsskatten som baseras på koldioxidutsläppen – höjs för nya bilar med stora utsläpp. Miljöpartiet föreslår att den lägre gränsen för att betala malus sänks i steg från 65 gram koldioxid per kilometer till 60 gram och därefter 55 gram. Den övre gränsen sänks i tre steg från 115 gram till 110 gram och därefter 105 gram. Förslaget beräknas öka skatteintäkterna med 100 miljoner kronor 2026, 300 miljoner kronor 2027 och 500 miljoner kronor 2028.

24.1.4 Tillfällig bankskatt

Bankerna har tjänat stora pengar under en period då många haft det tufft. Sparräntorna höjdes inte i takt med boräntorna – och på vägen ned sänks boräntorna mindre än Riksbankens styrränta. Detta reflekterar en bristande konkurrens mellan bankerna. Vi vill se en tillfällig skatt på bankernas övervinster. Skatten ska tas ut på räntenettot och väntas inbringa 12,5 miljarder kronor under 2026.

24.1.5 Återinförd flygskatt och skatt på privatjet

År 2025 har 11 europeiska länder flygskatt, inklusive Norge och Danmark. Även EU:s tre största ekonomier har flygskatt. Regeringens beslut att avskaffa flygskatten beräknas öka utsläppen från svenska flygplatser med knappt 90 000 ton koldioxidekvivalenter. Miljöpartiet vill återinföra och dubbla den av regeringen avvecklade flygskatten samt lägga en särskild skatt på privatjet om 20 000 kronor per flygning. En liknande skatt på privatjet finns i Frankrike. Flygskatten väntas totalt inbringa 3,5 miljarder per år.

24.1.6 Grön skatteväxling i jordbruket

Jordbruket är viktigt för Sverige och för omställningen till en hållbar ekonomi. Att svenskt jordbruk är beroende av fossila bränslen är en risk för branschen och för Sverige i stort då höga oljepriser riskerar att slå mot matproduktionen. Politiken måste stötta jordbruket utan att öka beroendet av fossila bränslen. Vi avvisar därför regeringens förslag om sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk till förmån för ett jordbruksavdrag. Jordbruksavdraget väntas minska skatteintäkterna med 2,7 miljarder kronor 2026 och den avvisade skattesänkningen på så kallad jordbruksdiesel ökar skatteintäkterna med 500 miljoner kronor 2026.

Miljöpartiet vill även införa en antibiotikaskatt på kött för att motverka ohållbar och hälsofarlig överanvändning av antibiotika. Svenska jordbrukare använder sig av låga nivåer antibiotika, vilket inte bör vara en konkurrensnackdel. Skatten förväntas inbringa 835 miljoner kronor om året.

24.1.7 Återinförd utfasning av jobbskatteavdraget

I budgeten för 2025 föreslog regeringen och Sverigedemokraterna en riktad skattesänkning enbart för höginkomsttagare genom att ta bort utfasningen av jobbskatteavdraget. Denna förändring påverkar personer som tjänar mer än 65 000 kronor i månaden. Vi föreslår även att det återinförs ytterligare ett steg i den statliga inkomstskatten vid inkomster motsvarande 70 000 kronor i månaden. Förslaget inbringar 16,4 miljarder kronor 2026.

24.1.8 Sänkt moms på biobiljetter

Vi föreslår att momsen på biobiljetter sänks från 25 procent till 6 procent vilket är i linje med den nivå som gäller för övrig kulturverksamhet. En sänkt moms kan locka publik till biograferna och vända trenden för Sveriges biografer.

24.1.9 Sänkt skatt på el från fjärrvärme

En sänkning av skatten på el till fjärrvärmeproduktion till EU:s miniminivå möjliggör för värmeverk och kraftvärmeverk att använda elöverskott, vid låga eller negativa priser, för framställning av fjärrvärme. Det bidrar till att på ett snabbt och billigt sätt bättre balansera ett elsystem med mer förnybar el samtidigt som det sänker fjärrvärmepriserna och gynnar viktig lokal effekt. Vidare frigörs biomassa för andra ändamål, till exempel produktion av förnybara bränslen. Vi föreslår att skatten på el från fjärrvärme sänks till EU:s miniminivå. Förslaget minskar skatteintäkterna med 400 miljoner kronor om året.

24.1.10 Bättre förutsättningar för solel

Tidöregeringen har genomfört ett antal försämringar för privatpersoner som vill producera förnybar el och har samtidigt försämrat förutsättningarna för företag som bidrar till att mer förnybar el kan produceras. Vi föreslår att skattereduktionen för mikroproduktion av förnybar el, den så kallade 60-öringen, återinförs. Förslaget beräknas minska skatteintäkterna med 700 miljoner kronor.

Vi föreslår även att nivån i det gröna avdraget återigen höjs till 20 procent, vilket förväntas minska skatteintäkterna med 200 miljoner kronor. Utöver detta föreslår vi att den så kallade 500 kW-gränsen för egenanvänd el slopas för att fler tak ska kunna användas för att producera förnybar el. Denna förändring förväntas minska skatteintäkterna med 30 miljoner kronor.

24.1.11 Höjt pris på koldioxid

Som en del i att fasa in ett handelssystem höjs priset på koldioxid på bensen i kombination med att klimatkraven på bensen och diesel skärps. De 4,05 miljarderna i intäkt föreslås delas ut via en grön utdelning till låg- och medelinkomsttagare som bor i lands- och glesbygd.

24.2 Avvisade skatteförslag

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026	2027	2028
Nej till ytterligare ett jobbskatteavdrag och följdändringar av det förhöjda grundavdraget	21 400	21 400	21 400
Nej till SINK-förändring	340	680	680
Nej till sänkta arbetsgivaravgifter för unga	6 050	5 590	
Nej till sänkt skatt på jordbruksdiesel till förmån för jordbruksavdrag	500		
Nej till förändrade 3:12-regler	1 010	1 000	980

24.2.1 Nej till ytterligare ett jobbskatteavdrag

Tidöpartierna föreslår i budgeten ytterligare ett jobbskatteavdrag och motsvarande ändringar i det förhöjda grundavdraget för personer äldre än 66 år. Vi avvisar förslaget till förmån för mer träffsäkra åtgärder för att stärka hushållens ekonomi. Finanspolitiska rådet konstaterar i sin rapport 2024 att jobbskatteavdrag inte är en effektiv arbetsmarknadsåtgärd och att satsningar på arbetsmarknadsutbildningar är bättre för att tackla arbetslösheten.

Vi avvisar även förändringen av SINK.

24.2.2 Avvisad tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifter

Utvärderingar av tidigare sänkningar av arbetsgivaravgifter för unga visar att reformen skapar få jobb i relation till dess kostnad. Vi avvisar därför reformen till förmån för andra satsningar.

24.2.3 Avvisad skattesänkning på jordbruksdiesel till förmån för jordbruksavdrag

Svenska bönder och svenskt jordbruk spelar en avgörande roll i vår livsmedelsförsörjning. En robust jordbrukssektor är en viktig del i vår beredskap. Jordbrukets beroende av importerade fossila bränslen utgör därför en sårbarhet både för branschen och för Sverige i stort. Vi behöver stötta svenskt jordbruk utan att öka beroendet av fossila bränslen. Vi avvisar därför regeringens förslag om sänkt skatt på diesel inom jord- och skogsbruk till förmån för ett jordbruksavdrag som gynnar svenska bönder utan att öka vårt beroende av importerade fossila bränslen.

24.2.4 Nej till förändrade 3:12-regler

Vi avvisar förslaget om förändrade 3:12 regler. Förslaget har kritiserats för att det missgynnar vissa småföretagare medan stora konsultbyråer väntas gynnas. Kostnaden för förslaget uppgår till en miljard och avvisas till förmån för andra prioriterade satsningar.

24.3 Andra omprioriteringar

24.3.1 Fritidskortet

Alla barn har rätt till en meningsfull fritid. Regeringens satsning på ett fritidskort är dock inte lösningen på de växande klyftorna i barns och ungas tillgång till fritidsaktiviteter. Det är ett dyrt och ineffektivt system där en stor del av satsningen kommer att gå till administration i stället för till faktisk verksamhet. Den nya satsningen på fritidskortet innebär i praktiken att betydande resurser försvinner i byråkratiska processer i stället för att stärka föreningslivet, kulturskolorna och fritidsverksamheterna där barnen faktiskt deltar. Miljöpartiet vill se ett starkt föreningsliv och civilsamhälle, inte kostsamma system som riskerar att förstärka ojämlikheter i stället för att motverka dem. Vi avvisar därför Fritidskortet till förmån för andra satsningar på föreningslivet och en meningsfull fritid för barn.

24.3.2 Nej till ytterligare försämringar på migrationsområdet

Miljöpartiet anser att inriktningen på regeringens migrationspolitik är helt fel väg att gå. Förslagen om att skärpa kraven för medborgarskap och anhöriginvandring, att öka tandvårdskostnaderna för asylsökande samt att anpassa migrationspolitiken till EU:s miniminivå riskerar allvarligt att skada integrationen och förstärka utanförskapet. Vi motsätter oss också regeringens ökade fokus på återvändande och fortsätter därför att avvisa höjningen av återvändningsbidraget som kritiserats av regeringens egen utredare.

Regeringens förslag riskerar att öka stigmatiseringen, ge sämre förutsättningar för integration och försvaga tilliten till svenska myndigheter. Vi avvisar därför förslagen om skärpta krav för svenskt medborgarskap, skärpta villkor för anhöriginvandring, en ny mottagandelag, avskaffade särregler för avgifter för tandvård, genomförandet av Miniminivåutredningen, nytt regelverk för förvar och medel för genomförandet av EU:s migrations- och asylpakt.

24.3.3 Nej till regeringens fattigdomsreform

Regeringen och Sverigedemokraterna har föreslagit att det ska införas ett så kallat bidragstak som kommer innebära att några av de mest utsatta familjerna i Sverige blir av med flera tusenlappar i månaden. Regeringens egen expertmyndighet IFAU avstyrker förslaget och pekar på tidigare forskning som visat att liknande förslag lett till sämre skolresultat och ökad brottslighet när utsattheten ökar.

Miljöpartiet ser dock positivt på att kommunerna får resurser för att anordna meningsfulla aktiviteter för personer som står långt från arbetsmarknaden i samband med att ett aktivitetskrav införs. Många som får försörjningsstöd är i behov av individanpassade insatser för att stärka sina möjligheter för att komma in på arbetsmarknaden. Det kan handla om att insatser för förbättrade språkkunskaper eller insatser för att man ska kunna börja arbeta eller studera.

Bilaga

Tabell A: Förslag till utgiftsramar 2026

Tusental kronor

Utgiftsområde	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1 Rikets styrelse	21 614 324	−7 000
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	22 038 701	36 000
3 Skatt, tull och exekution	15 511 898	±0
4 Rättsväsendet	94 743 980	1 482 000
5 Internationell samverkan	2 547 401	48 000
6 Försvar och samhällets krisberedskap	225 022 485	−108 000
7 Internationellt bistånd	43 652 932	19 140 000
8 Migration	13 524 360	−1 300 500
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	127 707 301	6 979 000
Ekonomisk trygghet vid sjukdom och		
10 funktionsnedsättning	121 994 196	2 600 000
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	59 321 791	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	104 228 329	8 900 000
13 Integration och jämställdhet	5 866 226	858 000
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	91 162 652	1 475 000
15 Studiestöd	35 787 594	2 441 000
16 Utbildning och universitetsforskning	106 936 696	3 380 000
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	17 337 204	2 405 036
Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt		
18 konsumentpolitik	1 775 128	9 492 000
19 Regional utveckling	4 874 201	300 000
20 Klimat, miljö och natur	19 625 341	25 903 000
21 Energi	7 939 815	12 574 000
22 Kommunikationer	106 704 772	39 492 000
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	22 566 654	3 238 000
24 Näringsliv	8 955 115	±0
25 Allmänna bidrag till kommuner	180 723 354	−3 000 000
26 Statsskuldsräntor m.m.	26 955 200	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	54 199 851	±0
Summa utgiftsområden	1 543 317 501	136 327 536
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	−16 242 000	±0
Summa utgifter	1 527 075 501	136 327 536
Riksgäldskontorets nettoutlåning	16 813 000	±0
Kassamässig korrigering	−1 639 000	±0
Summa	1 542 249 501	136 327 536

Tabell B: Förslag till utgiftsramar 2027–2028*Miljoner kronor*

Utgiftsområde	Avvikelse från regeringen	
	2027	2028
1 Rikets styrelse	75	171
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	34	34
3 Skatt, tull och exekution	±0	±0
4 Rättsväsendet	1 453	1 451
5 Internationell samverkan	17	7
6 Försvar och samhällets krisberedskap	–165	–215
7 Internationellt bistånd	22 390	25 190
8 Migration	–1 193	–1 220
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	7 569	6 069
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	2 413	2 419
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	9 693	10 683
13 Integration och jämställdhet	1 196	1 235
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	2 070	3 465
15 Studiestöd	2 344	2 448
16 Utbildning och universitetsforskning	3 388	3 355
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	2 405	2 495
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	482	477
19 Regional utveckling	300	300
20 Klimat, miljö och natur	16 664	19 254
21 Energi	–451	–271
22 Kommunikationer	11 060	11 360
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	3 395	3 968
24 Näringsliv	±0	±0
25 Allmänna bidrag till kommuner	–2 910	–2 738
26 Statsskuldsräntor m.m.	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0
Summa utgiftsområden	82 229	89 937
Minskning av anslagsbehållningar inkl. SSR	±0	±0
Summa utgifter	82 229	89 937
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0
Summa	82 229	89 937

Tabell C: Inkomster 2026

Tusental kronor

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1100 Direkta skatter på arbete	808 992 340	38 760 000
1111 Statlig inkomstskatt	69 132 050	12 430 000
1115 Kommunal inkomstskatt	1 008 384 699	5 470 000
1120 Allmän pensionsavgift	173 521 706	±0
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	-442 046 115	20 860 000
 1200 Indirekta skatter på arbete	 814 027 500	 6 660 000
1210 Arbetsgivaravgifter	800 382 003	6 720 000
1240 Egenavgifter	11 968 194	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-55 271 066	-60 000
1270 Särskild löneskatt	69 701 943	±0
1280 Nedsättningar	-13 312 716	±0
1290 Tjänstegruppliv	559 142	±0
 1300 Skatt på kapital	 441 787 612	 18 480 000
1310 Skatt på kapital, hushåll	101 352 289	10 330 000
1320 Skatt på företagsvinster	233 081 999	8 150 000
1330 Kupongskatt	10 730 504	±0
1340 Avkastningsskatt	32 581 715	±0
1350 Fastighetsskatt	44 920 230	±0
1360 Stämpelskatt	12 398 180	±0
1390 Riskskatt för kreditinstitut	6 722 695	±0
 1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	 729 183 663	 10 030 000
1410 Mervärdesskatt	602 172 481	1 300 000
1420 Skatt på alkohol och tobak	31 438 744	±0
1430 Energiskatt	36 062 816	-305 000
1440 Koldioxidskatt	24 387 496	4 600 000
1450 Övriga skatter på energi och miljö	4 996 189	4 335 000
1470 Skatt på vägtrafik	21 400 145	100 000
1480 Övriga skatter	8 725 792	±0
 1500 Skatt på import	 8 848 821	 ±0
 1600 Restförda och övriga skatter	 7 601 786	 540 000
 1700 Avgående poster, skatter till EU	 -8 848 821	 ±0
 Offentliga sektorns skatteintäkter	 2 801 592 901	 74 470 000
 1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	 -1 392 172 280	 -5 470 000

Inkomsttitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
Statens skatteintäkter	1 409 420 621	69 000 000
1900 Periodiseringar	10 170 029	±0
1000 Statens skatteinkomster	1 419 590 650	69 000 000
Övriga inkomster	–44 679 988	±0
2000 Inkomster av statens verksamhet	50 555 829	±0
3000 Inkomster av försåld egendom	5 000 000	±0
4000 Återbetalning av lån	499 547	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	24 411 000	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	35 705 428	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	–160 851 792	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Inkomster i statens budget	1 374 910 662	69 000 000

Tabell D: Inkomster 2027–2028

Miljoner kronor

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	
	2027	2028
1100 Direkta skatter på arbete	39 960	41 160
1111 Statlig inkomstskatt	13 130	14 130
1115 Kommunal inkomstskatt	5 470	5 470
1120 Allmän pensionsavgift	±0	100
1130 Artistskatt	±0	±0
1140 Skattereduktioner	21 360	21 460
1200 Indirekta skatter på arbete	6 200	610
1210 Arbetsgivaravgifter	6 260	670
1240 Egenavgifter	±0	±0
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	–60	–60
1270 Särskild löneskatt	±0	±0
1280 Nedsättningar	±0	±0
1290 Tjänstegruppliv	±0	±0
1300 Skatt på kapital	9 470	10 160
1310 Skatt på kapital, hushåll	11 120	11 810
1320 Skatt på företagsvinster	–1 650	–1 650
1330 Kupongskatt	±0	±0
1340 Avkastningsskatt	±0	±0
1350 Fastighetsskatt	±0	±0

Inkomsttitel	Avvikelse från regeringen	
1360 Stämpelskatt	±0	±0
1390 Riskskatt för kreditinstitut	±0	±0
1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	9 730	9 930
1410 Mervärdesskatt	1 300	1 300
1420 Skatt på alkohol och tobak	±0	±0
1430 Energiskatt	–305	–305
1440 Koldioxidskatt	4 100	4 100
1450 Övriga skatter på energi och miljö	4 335	4 335
1470 Skatt på vägtrafik	300	500
1480 Övriga skatter	±0	±0
1500 Skatt på import	±0	±0
1600 Restförda och övriga skatter	880	880
1700 Avgående poster, skatter till EU	±0	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter	66 240	62 740
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	–5 470	–5 570
Statens skatteintäkter	60 770	57 170
1900 Periodiseringar	±0	±0
1000 Statens skatteinkomster	60 770	57 170
Övriga inkomster	±0	±0
2000 Inkomster av statens verksamhet	±0	±0
3000 Inkomster av försåld egendom	±0	±0
4000 Återbetalning av lån	±0	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	±0	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	±0	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	±0	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	±0	±0
Inkomster i statens budget	60 770	57 170

Tabell E: Utgiftstak för staten

Miljoner kronor – avvikelse från regeringen

	2026	2027	2028
Takbegränsade utgifter	136 328	82 229	89 937
Budgeteringsmarginal	±0	±0	±0
Utgiftstak för staten	136 328	82 229	89 937

Tabell F: Kommunsektorns finanser*Miljoner kronor – avvikelse från regeringen*

	2026	2027	2028
Kommunsektorns inkomster	11 280	11 470	10 242
Kommunal inkomstskatt	5 470	5 470	5 470
Kapitalinkomster och övriga inkomster	±0	±0	±0
Statsbidrag under utgiftsområde 25	-3 000	-2 910	-2 738
därav ekonomiska regleringar	-5 500	-5 410	-5 238
Statsbidrag från övriga utgiftsområden	8 810	8 910	7 510
Kommunsektorns utgifter	11 280	11 470	10 242
Finansiellt sparande i kommunsektorn	±0	±0	±0

Tabell G: Den offentliga sektorns finanser*Miljoner kronor – avvikelse från regeringen*

	2026	2027	2028
Offentlig sektors inkomster	74 470	66 240	62 640
Offentlig sektors utgifter	141 608	87 509	95 217
Finansiellt sparande i offentlig sektor	-67 138	-21 269	-32 577
Staten	-67 328	-21 459	-32 767
Ålderspensionssystemet	190	190	190
Kommunsektorn	±0	±0	±0
Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)	-3,39 %	-2,13 %	-1,02 %

Tabell H: Statens budgetsaldo och statsskulden*Miljoner kronor – avvikelse från regeringen*

	2026	2027	2028
Inkomster i statens budget	69 000	60 770	57 170
därav inkomster av försåld egendom	±0	±0	±0
Utgifter i statens budget	136 328	82 229	89 937
därav statsskuldsräntor	±0	±0	±0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0	±0
Statens budgetsaldo	-67 328	-21 459	-32 767

Tabell I: Inkomster i statens budget*Miljoner kronor – avvikelse från regeringen*

	2026	2027	2028
Direkta skatter på arbete	38 760	39 960	41 160
Indirekta skatter på arbete	6 660	6 200	610
Skatt på kapital	18 480	9 470	10 160
Skatt på konsumtion och insatsvaror	10 030	9 730	9 930
Offentliga sektorns skatteintäkter	74 470	66 240	62 740
avgår skatter till andra sektorer	-5 470	-5 470	-5 570
Statens skatteintäkter	69 000	60 770	57 170
Periodiseringar	±0	±0	±0
Statens skatteinkomster	69 000	60 770	57 170
Övriga inkomster	±0	±0	±0
Inkomster i statens budget	69 000	60 770	57 170

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	190 457	±0
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 182 565	±0
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 205 607	±0
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	340 000	±0
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	170 059	±0
2:5 Riksrevisionen	399 403	±0
3:1 Sametinget	66 987	50 000
4:1 Regeringskansliet m.m.	10 722 886	−400 000
5:1 Länsstyrelserna m.m.	4 418 384	114 000
6:1 Allmänna val och demokrati	921 940	8 000
6:2 Justitiekanslern	101 298	±0
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	226 336	±0
6:4 Valmyndigheten	173 740	±0
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	±0
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	54 840	23 000
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	159 271	138 000
8:1 Mediestöd	977 119	50 000
8:2 Mediemyndigheten	97 861	10 000
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	36 371	±0
Summa	21 614 324	−7 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kammarkollegiet	179 196	±0
1:2 Finansinspektionens avgifter till EU:s tillsynsmyndigheter	33 050	±0
1:3 Arbetsgivarpolitiska frågor	2 443	±0
1:4 Statliga tjänstepensioner m.m.	17 279 000	±0
1:5 Finanspolitiska rådet	12 360	±0
1:6 Konjunkturinstitutet	76 622	±0
1:7 Statskontoret	325 130	±0
1:8 Statistiska centralbyrån	711 961	±0
1:9 Bidragsfastigheter	515 000	±0
1:10 Finansinspektionen	893 410	±0
1:11 Riksgäldskontoret	400 432	−4 000
1:12 Bokföringsnämnden	15 028	±0
1:13 Vissa garanti- och medlemsavgifter	264 626	±0
1:14 Statens servicecenter	913 560	40 000
1:15 Finansmarknadsforskning	33 353	±0
1:16 Upphandlingsmyndigheten	125 311	±0
1:17 Utbetalningsmyndigheten	258 219	±0
Summa	22 038 701	36 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Skatteverket	9 434 848	±0
1:2 Tullverket	3 441 754	±0
1:3 Kronofogdemyndigheten	2 538 296	±0
1:4 Kostnader som betalas av staten i konkurser	97 000	±0
Summa	15 511 898	±0

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Polismyndigheten	48 375 533	±0
1:2 Säkerhetspolisen	3 047 500	±0
1:3 Åklagarmyndigheten	2 891 903	±0
1:4 Ekobrottsmyndigheten	1 218 883	±0
1:5 Sveriges Domstolar	8 452 927	-4 000
1:6 Kriminalvården	24 204 721	±0
1:7 Brottsförebyggande rådet	316 670	±0
1:8 Rättsmedicinalverket	716 787	±0
1:9 Brottsoffermyndigheten	80 859	±0
1:10 Ersättning för skador på grund av brott	281 953	138 000
1:11 Rättsliga biträden m.m.	4 404 007	338 000
1:12 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	79 487	±0
1:13 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	20 174	±0
1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete	158 157	1 000 000
1:15 Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd	48 032	±0
1:16 Domarnämnden	14 387	±0
1:17 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	432 000	±0
99:1 Stödlinje för föräldrar och anhöriga	±0	10 000
Summa	94 743 980	1 482 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Avgifter till internationella organisationer	1 691 967	15 000
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	187 545	7 000
1:3 Inspektionen för strategiska produkter	185 134	±0
1:4 Svenska institutet	148 984	±0
1:5 Utrikes- och säkerhetspolitiskt strategiska insatser	333 771	26 000
Summa	2 547 401	48 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	77 066 828	±0
1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	15 306 336	±0
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	71 191 794	±0
1:4 Forskning och teknikutveckling	1 463 905	±0
1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	15 781	±0
1:6 Totalförsvarets plikt- och provningsverk	522 014	±0
1:7 Officersutbildning m.m.	381 980	±0
1:8 Försvarets radioanstalt	3 425 329	±0
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	796 361	±0
1:10 Nämnder m.m.	9 236	±0
1:11 Försvarets materielverk	4 248 967	±0
1:12 Försvarsunderrättelsedomstolen	14 981	±0
1:13 Myndigheten för totalförvarsanalys	93 821	±0
1:14 Stöd till Ukraina	39 725 000	±0
2:1 Kustbevakningen	2 031 678	±0
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	506 850	±0
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	27 580	±0
2:4 Krisberedskap	4 040 508	±0
2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	454 671	±0
2:6 Myndigheten för civilt försvar	2 017 449	±0
2:7 Statens haverikommission	67 141	±0
2:8 Myndigheten för psykologiskt försvar	159 794	±0
2:9 Rakel Generation 2	799 389	±0
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	655 092	-108 000
Summa	225 022 485	-108 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Bistandsverksamhet	41 536 657	19 100 000
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 805 277	±0
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	18 488	±0
1:4 Folke Bernadotteakademin	217 119	40 000
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000	±0
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	25 391	±0
Summa	43 652 932	19 140 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 8 Migration

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Migrationsverket	5 512 282	–159 500
1:2 Ersättningar och bostadskostnader	4 223 000	100 000
1:3 Migrationspolitiska åtgärder	1 600 013	–1 425 000
1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål	915 461	49 000
1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål	160 800	±0
1:6 Offentligt biträde i utlänningsärenden	107 602	157 000
1:7 Utresor för avvisade och utvisade	340 202	±0
1:8 Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	665 000	–22 000
Summa	13 524 360	–1 300 500

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Socialstyrelsen	1 033 151	±0
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	99 354	±0
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	218 442	±0
1:4 Tandvårdsförmåner	12 785 668	–200 000
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	40 975 000	2 160 000
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	9 602 639	5 378 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	705 408	±0
1:8 Bidrag till psykiatri	4 732 393	500 000
1:9 Läkemedelsverket	247 799	±0
1:10 E-hälsomyndigheten	551 394	±0
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	6 632 200	–1 000 000
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	1 052 386	±0
1:13 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	45 024	±0
1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	2 949 500	±0
2:1 Folkhälsomyndigheten	570 323	±0
2:2 Insatser för vaccinberedskap	153 500	±0
2:3 Bidrag till WHO	62 665	±0
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	121 802	±0
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	105 316	±0
2:6 Stöd till främjande av en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga	792 000	–792 000
2:7 Stöd för att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre	100 000	±0
3:1 Myndigheten för delaktighet	72 911	±0
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	208 742	8 000
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	67 607	±0
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	789 714	150 000
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	264 237	±0

4:4	Kostnader för statlig assistansersättning	27 432 553	475 000
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	6 319 740	±0
4:6	Statens institutionsstyrelse	3 060 246	±0
4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	4 860 301	300 000
5:1	Barnombudsmannen	40 973	±0
5:2	Barnets rättigheter	73 761	±0
6:1	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	59 049	±0
6:2	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	921 503	±0
Summa		127 707 301	6 979 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	51 559 676	±0
1:2 Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	53 674 700	500 000
1:3 Merkostnadsersättning och handikappersättning	1 440 000	±0
1:4 Arbetsskadeersättningar m.m.	2 494 000	±0
1:5 Ersättning inom det statliga personskadeskyddet	38 082	±0
1:6 Bidrag för sjukskrivningsprocessen	1 436 700	±0
2:1 Försäkringskassan	11 271 917	±0
2:2 Inspektionen för socialförsäkringen	79 121	±0
99:1 Ersättning för höga sjuklönekostnader	±0	2 100 000
Summa	121 994 196	2 600 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Garantipension till ålderspension	29 757 600	±0
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	7 446 600	±0
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	13 855 700	±0
1:4 Äldreförsörjningsstöd	1 625 800	±0
1:5 Inkomstpensionstillägg	5 795 000	±0
2:1 Pensionsmyndigheten	841 091	±0
Summa	59 321 791	±0

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Barnbidrag	31 659 197	8 000 000
1:2 Föräldraförsäkring	49 640 665	±0
1:3 Underhållsstöd	2 780 875	±0
1:4 Adoptionsbidrag	9 784	±0
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	1 148 200	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:6 Omvårdnadsbidrag och vårdbidrag	7 645 098	±0
1:7 Pensionsrätt för barnår	7 671 200	±0
1:8 Bostadsbidrag	3 673 310	800 000
99:1 Flyttpeng vid våld	±0	100 000
Summa	104 228 329	8 900 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Integrationsåtgärder	101 825	±0
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 389 646	363 000
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	170 437	±0
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	110 919	15 000
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	682 039	310 000
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	188 197	±0
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	48 163	±0
4:1 Åtgärder mot utanförskap	175 000	±0
99:1 Ny myndighet för arbete mot segregation	±0	70 000
99:2 Medborgarkontor, hubbar och studiecirklar	±0	100 000
Summa	5 866 226	858 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	7 821 683	300 000
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och ersättningar till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser	45 973 112	550 000
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	6 073 822	625 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	20 212 263	±0
1:5 Nystartsjobb och etableringsjobb	2 153 201	±0
1:6 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	132 554	±0
1:7 Europeiska socialfonden+ m.m. för perioden 2021–2027	1 864 000	±0
1:8 Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	52 809	±0
1:9 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	86 510	±0
1:10 Bidrag till administration av arbetslöshetsförsäkringen	66 560	±0
1:11 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	8 303	±0
1:12 Bidrag till lönegarantiersättning	2 292 000	±0
1:13 Grundläggande omställnings- och kompetensstöd	3 150 824	±0
2:1 Arbetsmiljöverket	1 010 926	±0
2:2 Arbetsdomstolen	38 613	±0
2:3 Internationella arbetsorganisationen (ILO)	43 722	±0
2:4 Medlingsinstitutet	69 750	±0
2:5 Regional skyddsombudsverksamhet	112 000	±0
Summa	91 162 652	1 475 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 15 Studiestöd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Studiehjälp	4 571 331	1 200 000
1:2 Studiemedel	19 788 041	1 200 000
1:3 Omställningsstudiestöd	7 339 000	±0
1:4 Statens utgifter för räntor på studielån	2 816 050	±0
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	63 150	5 000
1:6 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	27 000	±0
1:7 Centrala studiestödsnämnden	1 163 526	36 000
1:8 Överklagandenämnden för studiestöd	19 496	±0
Summa	35 787 594	2 441 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens skolverk	1 406 011	±0
1:2 Statens skolinspektion	676 633	±0
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	894 052	±0
1:4 Sameskolstyrelsen	68 698	±0
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	5 493 885	80 000
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	293 837	±0
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	5 760 000	500 000
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	206 720	±0
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	130 582	±0
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 109 526	±0
1:11 Skolforskningsinstitutet	47 910	±0
1:12 Praktisknära skolforskning	36 043	±0
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	173 418	±0
1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	9 364 600	1 500 000
1:16 Bidrag till vissa studier	17 525	±0
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	3 712 422	160 000
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	202 724	±0
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 420 166	±0
2:1 Universitetskanslersämbetet	166 446	±0
2:2 Universitets- och högskolerådet	320 330	-88 000
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 207 888	16 000
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 619 766	19 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 572 678	19 000
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 748 425	20 000
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 543 214	19 000
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 941 779	14 000
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 091 947	16 000
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 978 453	15 000
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 694 535	13 000
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 349 615	10 000
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 895 241	14 000
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 199 667	9 000
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	859 998	6 000
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 973 459	14 000
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 435 827	11 000
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 207 400	16 000
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	832 619	6 000
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	530 237	4 000
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	824 443	6 000
2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	311 502	2 000
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 283 484	10 000
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	429 188	3 000
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	966 377	7 000
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	356 479	3 000
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	672 410	5 000
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	311 638	2 000
2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 148 114	9 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	330 179	2 000
2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	746 278	6 000
2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	309 021	2 000
2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	317 252	2 000
2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	119 201	1 000
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	235 787	2 000
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	63 704	1 000
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	131 447	1 000
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	40 885	1 000
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	611 787	5 000
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	119 515	1 000
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	513 590	4 000
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	120 821	1 000
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	564 285	4 000
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	128 297	1 000
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	497 394	4 000
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	115 343	1 000
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	484 014	4 000
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	108 153	1 000
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	386 068	3 000
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	74 265	1 000
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	456 387	3 000
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	104 446	1 000
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	196 524	2 000
2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå	25 943	1 000
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	76 756	1 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	15 839	1 000
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	156 768	1 000
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå	26 092	1 000
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	509 279	4 000
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	140 575	1 000
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	47 704	1 000
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	56 667	1 000
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	4 415 760	32 000
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	991 719	50 000
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	983 700	±0
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	3 039 108	22 000
2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet	50 980	20 000
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	8 072 296	±0
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	212 500	±0
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	1 477 356	±0
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	55 379	±0
3:6 Institutet för rymdfysik	65 811	±0
3:7 Kungl. biblioteket	509 048	±0
3:8 Polarforskningssekretariatet	75 359	±0
3:9 Sunet	49 183	±0
3:10 Överklagandenämnden för etikprövning	5 809	±0
3:11 Etikprövningsmyndigheten	58 495	±0
3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	16 091	±0
3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	89 495	±0
3:14 Gentekniknämnden	5 145	±0
4:1 Internationella program	81 589	±0
4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0
4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	11 906	±0
4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	24 543	±0
99:1 Fler timmar i fritids och förskola för fler barn	±0	750 000
Summa	106 936 696	3 380 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens kulturråd	83 206	±0
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	501 582	354 000
1:3 Skapande skola	226 464	–226 464
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44 153	±0
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 753	40 000
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 692 255	147 000
1:7 Myndigheten för kulturanalys	20 616	±0
2:1 Bidrag till Operan och Dramaten	802 500	±0
2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	358 244	10 000
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249 098	50 000
2:4 Statens musikverk	113 346	±0
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	233 678	±0
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	151 335	±0
3:3 Institutet för språk och folkminnen	78 893	±0
4:1 Konstnärsnämnden	25 302	±0
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	570 530	30 000
5:1 Riksarkivet	618 945	±0
6:1 Riksantikvarieämbetet	341 359	60 500
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	299 782	±0
6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	490 000	20 000
6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000	±0
7:1 Centrala museer: Myndigheter	1 612 476	±0
7:2 Centrala museer: Stiftelser	284 714	±0
7:3 Bidrag till vissa museer	82 218	±0
7:4 Forum för levande historia	65 842	50 000
7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80	±0
7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 518	±0
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	53 708	20 000
8:1 Stöd till trossamfund	82 000	20 000
9:1 Filmstöd	555 444	±0
10:1 Sändningar av TV Finland	9 574	±0
10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 592	±0
10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	733	±0
10:4 Stöd till taltidningar	43 406	±0
11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	87 533	±0
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	240 680	50 000
11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	2 000	50 000
12:1 Stöd till idrotten	2 152 811	130 000
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	20 000
12:3 Stöd till friluftorganisationer	109 785	100 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	±0
12:5 Insatser för den ideella sektorn	223 758	80 000
12:6 Stöd till plats för idrott	250 000	±0
13:1 Statsbidrag till studieförbund	1 496 023	500 000
13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 521 760	100 000
13:3 Bidrag till tolkutbildning	57 331	±0
13:4 Särskilt utbildningsstöd	268 158	±0
14:1 Spelinspektionen	104 855	±0
99:1 Stärkt kulturskola	±0	200 000
99:2 Filmfond	±0	300 000
99:3 Kulturell allemansrätt	±0	300 000
Summa	17 337 204	2 405 036

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Bostadspolitisk utveckling	123 000	±0
1:2 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	4 000	±0
1:3 Boverket	320 063	10 000
1:4 Statens geotekniska institut	58 872	±0
1:5 Lantmäteriet	963 198	±0
2:1 Konsumentverket	197 867	10 000
2:2 Allmänna reklamationsnämnden	68 041	±0
2:3 Fastighetsmäklarinspektionen	36 963	±0
2:4 Bidrag till miljömärkning av produkter	3 124	2 000
99:1 Investeringsstöd för grönt samhällsbygge	±0	2 000 000
99:2 Klimatanpassning av bebyggd miljö	±0	1 000 000
99:3 Energieffektivisering för bostadsfastigheter och lokaler	±0	6 000 000
99:4 Gröna och trygga samhällen	±0	100 000
99:5 Renoveringsstöd i ekonomiskt utsatta områden	±0	250 000
99:6 Trygghetsmedel för fastighetsägare	±0	50 000
99:7 Handläggning av byggkrediter	±0	50 000
99:8 Konsumentområdets civilsamhällesorganisationer	±0	20 000
Summa	1 775 128	9 492 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 19 Regional utveckling

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Regionala utvecklingsåtgärder	2 167 337	±0
1:2 Transportbidrag	455 864	±0
1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och Fonden för en rättvis omställning perioden 2021–2027	2 251 000	±0
99:1 Landsbygdsavtal	±0	300 000
Summa	4 874 201	300 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Naturvårdsverket	787 432	33 000
1:2 Miljöövervakning m.m.	407 714	162 000
1:3 Åtgärder för värdefull natur	1 803 335	1 143 000
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	813 818	751 000
1:5 Miljöforskning	93 825	26 000
1:6 Kemikalieinspektionen	340 325	32 000
1:7 Avgifter till internationella organisationer	329 431	±0
1:8 Åtgärder för minskade kväveutsläpp till luft i jordbrukssektorn	100 000	±0
1:9 Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	336 986	±0
1:10 Klimatanpassning	89 500	±0
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	1 388 565	761 000
1:12 Insatser för internationella klimatinvesteringar	163 450	±0
1:13 Internationellt miljösamarbete	57 400	7 000
1:14 Skydd av värdefull natur	1 185 500	3 814 000
1:15 Havs- och vattenmyndigheten	373 373	150 000
1:16 Klimatinvesteringar	4 490 000	2 500 000
1:17 Klimatpremier	2 703 000	500 000
1:18 Industriklivet	653 000	3 000 000
1:19 Åtgärder för ras- och skredsäkring längs Göta älv	115 000	70 000
1:20 Driftstöd för bio-CCS	1 714 000	±0
1:21 Åtgärder inom ramen för den sociala klimatfonden	400 000	1 000 000
2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	139 279	±0
2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	1 140 408	±0
99:1 Differentierad elbilsbonus	±0	1 200 000
99:2 Klimatsäkring mot ras, skred, erosion och översvämning i nationella riskområden Mälardalen-Stockholm, Skåne-Hallandskusten, Norra Vänernområdet, Mellersta Norrlandskusten samt Blekinge-Kalmarkusten	±0	50 000
99:3 Bonus för att konvertera en fossilbil till el- eller biogasdrift	±0	200 000
99:4 Transportpeng	±0	4 050 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
99:5 Storskaliga klimatanpassningsåtgärder	±0	3 000 000
99:6 Återvinningsklivet	±0	1 000 000
99:7 Havs- och vattenmiljöforskning	±0	50 000
99:8 Klimatavtal för skogsägare	±0	1 404 000
99:9 Restaureringsmiljard	±0	1 000 000
Summa	19 625 341	25 903 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens energimyndighet	602 028	±0
1:2 Insatser för energieffektivisering	327 000	±0
1:3 Energiforskning	1 527 723	±0
1:4 Energimarknadsinspektionen	234 451	±0
1:5 Energiplanering	1 195 000	−875 000
1:6 Avgifter till internationella organisationer	33 328	±0
1:7 Elsäkerhetsverket	89 285	±0
1:8 Laddinfrastruktur	605 000	400 000
1:9 Biogasstöd	1 035 000	±0
1:10 Energiberedskap	398 000	±0
1:11 Elberedskap	705 000	±0
1:12 Energistöd	1 137 000	±0
1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer	50 000	−50 000
1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer	1 000	−1 000
99:1 Ersättning till kommuner för vind och sol	±0	400 000
99:2 Ersättning till regioner för vattenkraft	±0	700 000
99:3 Återinför Energisteget för företagens energieffektivisering	±0	3 000 000
99:4 Produktionsstöd för elektrobränslen och avancerade biodrivmedel	±0	3 000 000
99:5 Investeringsstöd grön baskraft	±0	6 000 000
Summa	7 939 815	12 574 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	46 386 804	18 000 000
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	40 327 971	6 000 000
1:3 Trafikverket	6 531 201	±0
1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	353 808	±0
1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	85 284	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:6 Ersättning avseende flygplatser	662 013	–425 000
1:7 Trafikavtal	1 055 000	197 000
1:8 Viss internationell verksamhet	30 557	±0
1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut	88 896	±0
1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	1 000 000	±0
1:11 Trängselskatt i Stockholm	2 024 325	±0
1:12 Transportstyrelsen	2 704 834	–10 000
1:13 Trafikanalys	80 268	±0
1:14 Trängselskatt i Göteborg	939 330	±0
1:15 Sjöfartsstöd	1 600 000	±0
1:16 Internationell tågtrafik	65 000	30 000
1:17 Infrastruktur för flygtrafiktjänst	346 000	±0
1:18 Lån till körkort	466	±0
1:19 Obemannad luftfart	30 000	±0
2:1 Post- och telestyrelsen	318 763	±0
2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	106 278	±0
2:3 Grundläggande betaltjänster	25 037	±0
2:4 Informationsteknik och telekommunikation	153 844	±0
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	1 323 814	±0
2:6 Myndigheten för digital förvaltning	295 385	±0
2:7 Digital förvaltning	169 894	±0
99:1 Sverigekortet	±0	11 100 000
99:2 Stadsmiljöavtal	±0	600 000
99:3 Investeringsstöd för kollektivtrafik	±0	4 000 000
Summa	106 704 772	39 492 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Skogsstyrelsen	642 197	258 000
1:2 Insatser för skogsbruket	574 373	1 446 000
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	243 865	±0
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	158 824	±0
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933	4 000
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	133 349	42 000
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	57 778	40 000
1:8 Statens jordbruksverk	937 527	97 000
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	18 000	±0
1:10 Gårdsstöd m.m.	7 681 572	±0
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	194 333	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	3 257 312	780 000
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	2 204 200	±0
1:14 Livsmedelsverket	727 547	±0
1:15 Konkurrentskraftig livsmedelssektor	131 160	±0
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	57 413	±0
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	531 000	±0
1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	34 830	15 000
1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116	±0
1:20 Åtgärder på fjällägenheter	1 529	±0
1:21 Främjande av rennäringen m.m.	131 915	14 000
1:22 Sveriges lantbruksuniversitet	2 421 487	12 000
1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	848 164	±0
1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177	±0
1:25 Slakterikontroll	168 053	±0
1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	1 071 000	±0
1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	104 000	20 000
1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	200 000	±0
99:3 Biopremie	±0	100 000
99:4 Innovationsstöd för klimatåtgärder inom jordbruket och livsmedelsföretag	±0	30 000
99:5 Stöd till kommunsektorn för att bibehålla ekomålen	±0	30 000
99:6 Modernt va och modern vattenrening	±0	350 000
Summa	22 566 654	3 238 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 24 Näringsliv

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Verket för innovationssystem	309 753	±0
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	3 439 255	±0
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	812 668	±0
1:4 Tillväxtverket	489 278	±0
1:5 Näringslivsutveckling	619 542	±0
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	76 910	±0
1:7 Turismfrämjande	114 613	±0
1:8 Sveriges geologiska undersökning	390 747	±0
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923	±0
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000	±0
1:11 Bolagsverket	228 281	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:12 Bidrag till Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien	12 327	±0
1:13 Konkurrensverket	234 589	±0
1:14 Konkurrensforskning	10 804	±0
1:15 Upprustning och drift av Göta kanal	39 910	±0
1:16 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	38 850	±0
1:17 Kapitalinsatser i statligt ägda företag	11 000	±0
1:18 Avgifter till vissa internationella organisationer	16 860	±0
1:19 Finansiering av rättegångskostnader	18 000	±0
1:20 Bidrag till företagsutveckling och innovation	269 472	±0
1:21 Patent- och registreringsverket	371 096	±0
1:22 Stöd vid korttidsarbete	100 000	±0
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	37 082	±0
2:2 Kommerskollegium	130 363	±0
2:3 Exportfrämjande verksamhet	568 367	±0
2:4 Investeringsfrämjande	107 772	±0
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	23 517	±0
2:6 Bidrag till standardiseringen	45 136	±0
2:7 AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	419 000	±0
Summa	8 955 115	±0

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	174 096 852	–3 000 000
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	6 364 352	±0
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	8 650	±0
1:4 Tillfälligt stöd till enskilda regioner	250 000	±0
1:5 Bidrag för stärkt effektivitet i kommunsektorn	3 500	±0
Summa	180 723 354	–3 000 000

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Räntor på statsskulden	26 800 000	±0
1:2 Oförutsedda utgifter	10 000	±0
1:3 Riksgäldskontorets provisionsutgifter	145 200	±0
Summa	26 955 200	±0

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Avgiften till Europeiska unionen	54 199 851	±0
Summa	54 199 851	±0

Amanda Lind (MP)

Daniel Helldén (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Emma Berginger (MP)

Mats Berghund (MP)

Camilla Hansén (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Linus Lakso (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Katarina Luhr (MP)

Emma Nohrén (MP)

Amanda Palmstierna (MP)

Jan Riise (MP)

Jacob Risberg (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Malte Tängmark Roos (MP)

Ulrika Westerlund (MP)